

ZAPISNIK

ŠESTEGA REDNEGA ZASEDANJA
MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA
GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE

1951

ZAPISNIK

VI. rednega zasedanja skupščine Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki je bilo v četrtek, 20. septembra 1951 od 17. do 20. ure in v petek, 21. septembra 1951 od 8. do 14.30 ure v sejni dvorani Mestnega ljudskega odbora Ljubljana, Mestni trg 1.

Predsednik skupščine *Krivic* Vladimir začne zasedanje, ki ga je sklicalo predsedstvo skupščine na podlagi 15. člena Zakona o delu ljudskih odborov.

Zapisnik zasedanja vodi tajnik *Resnik* Julijana.

Na predlog Rakar Ive izvolijo odborniki za overovatelja zapisnika *Zlatnar* Petra in *Stepišnik* Vido.

Tajnik skupščine *Resnik* Julijana ugotovi, da je od 123 izvoljenih odbornikov navzočih 96. Odsotnih je 27 ljudskih odbornikov in sicer:

Avšič Jaka, Babnik Andrej, Boh Jože, Bukovec Alojzij, Breclj Tone, Dolgan-Boruta Ančka, Drobež Franc, Goričan Marija, Jurančič Janko, Kimovec Franc, Klavžar Alojzij, Kovačič Leo, Kregar Stane, Modic dr. Heli, Mostar Ignac, Podbregar Erna, Repinc Ivan, Skitek Ermin, Stare inž. Ostož, Šindič Zlato, Škerlavaj Milan, Štefan Edi, Šubic Miran, Vojska dr. Danilo, Vonta Jože, Vršnik Jože, Žagar Fani.

Od teh je 20 opravičeno odsotnih, 7 pa neopravičeno.

Predsednik skupščine ugotovi sklepčnost zasedanja.

Tajnik skupščine *Resnik* Julijana prečita zapisnik zadnjega zasedanja.

Predsednik skupščine vpraša odbornike, ali imajo kake pripombe k zapisniku.

Per nima nihče pripomb, predlaga predsednik skupščine odobritev zapisnika.

Soglasno sprejeto!

Predsednik skupščine predlaga nato sledeči

DNEVNI RED:

1. Poročilo o delu Izvršilnega odbora MLO.
2. Poročilo Sveta za prosveto in kulturo o problemih šolstva ob vstopu v novo šolsko leto.
3. Poročilo komisije za probleme ljudske oblasti o zaključkih diskusije o bodoči organizaciji ljudskih odborov.
4. Predlog odloka o ureditvi gostinskih obratov.
5. Predlogi odločb.
6. Predlog sprememb v sestavu Izvršilnega odbora MLO in komisij MLO.

Predsednik skupščine vpraša odbornike za dopolnilo dnevnega reda in ker se nihče ne oglasi, da predlog na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

1. Poročilo o delu Izvršnega odbora MLO

O delu Izvršilnega odbora MLO poroča podpredsednik IO MLO Krese Leopold:

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki!

V svojem poročilu bom skušal le v glavnih obrisih informirati skupščino o delu Izvršilnega odbora v času od V. rednega zasedanja dalje ter o izvršitvi najvažnejših nalog in sklepov, postavljenih na zadnjih zasedanjih. V glavnih obrisih zaradi tega, da ne bi samo poročilo zavzelo preveč časa, ker sem mnenja, da bomo lahko boljše obdelali problematiko v diskusiji ter v pojasnilih oziroma poročilih posameznih poverjenikov in predsednikov komisij Mestnega ljudskega odbora o vseh vprašanih, glede katerih skupščina smatra, da je treba razpravljati.

Izvršilni odbor je v glavnem izvedel naloge, postavljene na naših prejšnjih zasedanjih, kakor tudi predloge komisij, postavljene med zasedanji, z izjemo tistih, ki jih zaradi objektivnih razlogov (pomanjkanje materialnih ali finančnih sredstev) še ni bilo mogoče izvršiti, glede katerih pa tudi iščemo možnost za njih rešitev. V zvezi s tem moram poudariti, da so zlasti nekatere skupščinske komisije nudile Izvršilnemu odboru

izdatno pomoč pri izvajanju nalog in se tako vedno močnejše uveljavlja njihova vloga v delu našega ljudskega odbora. Zlasti so aktivne v svojem delu Komisija za gospodarstvo in finance, Komisija za prošnje in pritožbe, Komisija za turizem in gostinstvo, Podkomisija za proučitev družbene prehrane itd.

Izvršilni odbor je pred kratkim na svoji seji posebej razpravljal o delu posameznih poverjeništev oziroma njihovega aparata v zvezi z izvrševanjem sklepov skupščine, ob tej priliki pa tudi poudaril potrebo večjega sodelovanja s skupščinskimi komisijami.

V obdobju, na katero se nanaša to poročilo, je Izvršilni odbor skupno s komisijami Mestnega ljudskega odbora največ pozornosti posvečal komunalni dejavnosti (ureditvi cest in pločnikov, vprašanju prometa, izpopolnitvi vodovoda, plinarne itd.), dalje razširitvi gostinske mreže ter vsaj delni modernizaciji trgovskih in drugih lokalov. Prav tako v ospredju so bila vprašanja v zvezi z izvajanjem naše finančne politike, zlasti plačevanje davkov in odvajanje akumulacije podjetij. Na področju trgovine si je Izvršilni odbor predvsem prizadeval oskrbeti Ljubljano z dovoljnimi količinami kmetijskih pridelkov za naš živilski trg ter zasigurati pravočasno ozimnico, da bi potrošnike obvarovali pred špekulacijo. Mislim, da smo v tem pogledu do neke mere uspeli, čeprav še ne povsem in bo treba tudi v nadalje za rešitev tega problema vložiti maksimalne napore. Prav tako je Izvršilni odbor spremljal investicijske gradnje in podvzemal ukrepe proti slabostim in nedostatkom na tem področju.

Sedaj so v teku naslednja komunalna dela:

Rekonstruirajo se Zaloška cesta, Tyrševa cesta, Cesta ob Grubarjevem kanalu in še nekatere druge, o čemer sem že poročal na zadnjem zasedanju. Obnavlja se tramvajska proga na Viču in na Zaloški cesti. Tik pred zaključkom je napeljava instalacij za trolejbus. Na ponovno in upravičeno kritiko glede trolejbusov naj ob tej priliki pojasnim vzroke zavlačevanja in ukrepe, ki smo jih podvzeli, da bi trolejbusi končno vendarle prispeli. Za nepravočasno dobavo trolejbusov je kriva predvsem tovarna Fiat, prav tako pa tudi podjetje Slovenija-avto in drugi posredniki v tej kupčiji, ki niso dovolj točno precizirali kupne pogodbe, niti niso dovolj odločno vztrajali na izpolnitvi obveznosti s strani Fiata, vsaj takrat, ko je Mestni ljudski odbor že izvršil svojo obvezo, zaradi česar firma Fiat že nekaj mesecev razpolaga s preko 40 milijoni lir, trolejbusov pa še do danes ni izdobavila. Da bi razčistili situacijo, je Izvršilni odbor poklical predstavnika firme Fiat, ki je dal pismeno obvezo, da bodo trolejbusi v Ljubljani najpozneje do konca septembra. Ob tej priliki smo postavili zahtevo po povrnitvi škode, na kar je zastopnik firme tudi pristal. O vprašanju krivde naših trgovskih predstavnikov, ki so bili zadolženi za izdobavo trolejbusov, pa bo te dni odločala državna

arbitraža. Po vsem tem je utemeljeno upanje, da bo trolejbus na Ježico vendarle stekel v začetku prihodnjega meseca.

Z dobavo vodnih črpalk upamo, da bo najpozneje v teku oktobra rešeno tudi vprašanje vode za kritje današnjih potreb Ljubljane. Glavna naloga pa bo razširiti vodovodno omrežje. V Jaršah je bilo v zadnjih treh tednih položenih približno 500 m cevi, kar predstavlja približno $\frac{1}{4}$ predvidenih del. V zvezi z izboljšavami, ki so predvidene v Mestni plinarni, pričakujemo iz inozemstva naročene čistilne naprave, ki bodo omogočile povečanje proizvodnje in kar je najvažnejše, izboljšanje kvalitete plina. Plinarna bo s pomočjo čistilnih naprav proizvajala tudi žveplo. Za vse to je treba dati priznanje delovnemu kolektivu podjetja, predvsem pa direktorju tov. Plešku in tehničnemu vodji tov. inženirju Novaku.

V pogledu kanalizacije je bila glavna skrb posvečena čiščenju glavnih kanalov, ki je še v teku, in vzdrževanju obstoječega kanalizacijskega omrežja. Dovršena je za institute in ostalo področje na Mirju tako potrebna kanalizacija ob Gradaščici.

V zvezi z ureditvijo mesta je Izvršilni odbor sporazumno s komisijo za javni izgled in red sklenil, da se podrejo štiri stare zgradbe na Tyrševi cesti od Slavije do vključno Figovca, nato pa razširi cesta ter modernizira promet v samem centru mesta. Na tem prostoru bo treba ob novi regulacijski črti čimprej zgraditi nove palače z modernimi trgovskimi lokali. Do sedaj se je prijavilo trgovsko podjetje »Na-Ma« kot interesent za gradnjo take stavbe. Izvršilni odbor je mnenja, da je treba na tem mestu zgraditi moderne stavbe s poslovnimi lokali in prostori za urade, da bi tako pridobili stanovanja, ki jih sedaj še zasedajo razne administrativne ustanove. Načrte, ki se v zvezi s tem pripravljajo, bomo dali na vpogled in v diskusijo odgovornim strokovnjakom in javnosti. Zaradi enakih razlogov Izvršilni odbor predlaga tudi porušenje starih hiš v Kolodvorski ulici od poslopja Radio Ljubljana do Slomškove ulice, t. j. leva stran te ulice v smeri proti kolodvoru. Isto velja tudi za hišo na vogalu Kolodvorske in Komenskega ulice, za bivšo Turkovo hišo v Komenskega ulici ter sosedne hiše na križišču Komenskega ulice in Vidovdanske ceste. Vse te hiše stoje izven predvidene regulacijske črte, so dotrajane in v veliko oviro prometu. Nadalje smatramo za potrebno, da se v zvezi z regulacijo Zaloške ceste odstrani cerkev in samostan bivših karmeličank. Podiranje navedenih zgradb, razen na Zaloški cesti, naj bi se izvedlo v zimskih mesecih, tako da bi takoj spomladi pričeli z urejanjem cest. Ugovor nekaterih, češ da bi bilo treba s takimi deli počakati, dokler se ne reši stanovanjska kriza, smatram, da je neutemeljen iz več razlogov: 1. stanovanjska stiska se praktično ne more rešiti v par letih. V omenjenih ulicah pa preživele stare hiše (ki se jih v nobenem primeru

ne izplača obnavljati) že znatno ovirajo razvoj mesta in prometa. 2. Treba je skrbeti za ureditev mesta tudi iz turističnih ozirov, kajti Ljubljana je že po svoji legi v tujsko-prometnem pogledu zelo privlačna točka in predstavlja turistični center Slovenije. V tem pogledu bo treba še marsikaj storiti in žrtvovati.

V namenu, da bi se izboljšala čistoča mesta, je bilo nastavljenih določeno število novih pometaçev, smeti pa se iz centra mesta odvažajo v nočnih urah in v zaprtih vozovih. Zavedati pa se moramo, da so sredstva, ki so nam sedaj na razpolago za vzdrževanje čistoče, dosti primitivna, zaradi česar smo te dni naročili iz inozemstva tri avtomobile: enega za pometanje in čiščenje ulic, enega za odvažanje smeti ter enega za čiščenje kanalov in greznic. V interesu izgleda mesta bomo morali urediti zaprte prostore za čistilce čevljev, prodajalce časopisov itd.

Ob tej priliki moramo priznati, da se je doslej zelo malo storilo za izboljšanje razmer na pionirski železnici, v živalskem vrtu in na ljubljanskem glavnem kolodvoru. V začetku septembra je o teh problemih razpravljal naš Gospodarski svet ter poleg sklepa, da pionirsko progo prevzame MLO, sprejel tudi več drugih konkretnih ukrepov, ki se že izvajajo. Za pionirsko progo je postavljen poseben upravni odbor.

Z uvedbo proste prodaje kruha se je kot zelo pereče pokazalo vprašanje zmogljivosti naših pekarn, kajti mnoge od njih so že v tako slabem stanju, da je bilo nujno potrebno pristopiti k njih temeljitemu popravilu. Vendar je to samo začasna rešitev, ker je večina pekarn že zastarela. Da bi bil ta problem zadovoljivo in za daljšo dobo rešen, je Izvršilni odbor naročil v Nemčiji naprave za električno pekarno z zmogljivostjo 80.000 kg kruha dnevno. Predvidoma bo ta obrat predeležoval tudi testenine, za kar bomo stroje nabavili v Italiji.

V pogledu reševanja stanovanjskega problema nismo krenili mnogo naprej. Vendar je pričakovati, da se bo v prihodnjih mesecih le dalo pridobiti večje število stanovanj, kar seveda ne bo rešilo sedanje stanovanjske situacije, saj je vloženih preko 4700 prošenj za stanovanja. Med temi je po evidenci poverjenistva za stanovanjske zadeve 757 takih družin, ki živijo v docela nehygienskih in nezdravih stanovanjih, odnosno so tako utesnjene, da do šest članov živi v enosobnem stanovanju, ali pa so celo brez stanovanj. Zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev in materiala, v nekaterih primerih pa tudi dobre volje in upornosti, je nastal zastoj na gradnjah stanovanjskih objektov, tako državnih kot privatnih. Glede nedograjenih stanovanjskih stavb je stanje naslednje:

a) državnih objektov v III., IV. in V. fazi je 17, kar predstavlja 170 stanovanj in 44 sob;

b) malogradnja (hišice v IV. in V. fazi) zajema 174 objektov ali 184 stanovanj. Skupaj torej 191 objektov s 354 stanovanji in 44 sobami.

Zaradi nezadostnih investicijskih sredstev Mestni ljudski odbor ni v stanju dograditi obeh že začelih blokov v Šiški, zato smo 17. blok dodelili mestnim podjetjem Megrad, ECŽ in Kanalizaciji, katera bodo zgradbe dogradila in vselila vanje svoje delavce. V tej zvezi je vsekakor omeniti problem, ki se v zadnjem času pojavlja pri privatnikih, kateri so s pomočjo kredita od države zgradili hišice, pa se ne vselijo vanje, češ, da jim še manjkajo razne instalacije in podobno. Zanimivo je to, da lastniki teh hišic, ki sedaj stanujejo v udobnih stanovanjih, ne kažejo prevelike vneme, da bi poiskali manjkajoči drobni material, temveč ga zahtevajo od Mestnega ljudskega odbora, češ da se drugače ne bodo vselili. Nasprotno pa se oni, ki stanujejo v slabih stanovanjih, vseljujejo v novo zgrajene hišice, četudi še niso opremljene z vsemi instalacijami. Izvršilni odbor je v zvezi s tem na svoji zadnji seji sklenil, da bo izvršil pregled vseh takih stavb in odredil vselitev v vseh primerih, kjer je stanovanje vsaj za silo usposobljeno, pri čemer n. pr. ne bo mogel biti opravičljiv izgovor, da v hiši še ni napeljan vodovod, če je poleg hiše vodnjak. Ako se lastnik v določenem roku ne bo vselil, bo stanovanjsko poverjeništvo nakazalo stanovanje v teh hišicah drugim, nujnejšim prosilcem. Smatram, da je ta ukrep spričo sedanje situacije in bližajoče se zime pravilen in nujen.

Po podatkih poverjeništva za stanovanjske zadeve je mogoče v letošnjem letu pridobiti:

- z dograditvijo malih stanovanjskih hišic 120 stanovanj,

- z dograditvijo 15. in 17. bloka v Šiški 72 stanovanj,

- z utesnitvijo administrativnih ustanov najmanj 50 stanovanj (ustanove še vedno zasedajo 409 stanovanjskih prostorov),

ako bi izselili družine onih, ki so v službi in tudi stanujejo izven Ljubljane, bi pridobili nadaljnjih 50 stanovanj, in ako bi izselili osebe, ki se dnevno vozijo v službo izven Ljubljane, še nadaljnjih 50 stanovanj. Skupaj torej 342 stanovanj.

Z manjšimi adaptacijami in dozidavami bi bilo možno pridobiti 457 stanovanj.

V zvezi s tem naj povem še to, da je s pisarnami zasedenih 157 trgovskih in gostinskih lokalov.

Iz te nepopolne analize sedanje stanovanjske situacije se vendarle vidi, da se z uporno in dosledno borbo do neke mere dajo rešiti najkriticnejši primeri.

V Ljubljani imamo približno 180 eno- in dvostanovanjskih hiš, ki so obče ljudska imovina in ki se bodo odprodale v smislu nedavno izdanih predpisov. Posebna komisija, ki mora svoje delo izvršiti do 1. oktobra, sedaj ocenjuje hiše, določene za odprodajo. Za nakup teh hiš vlada zelo veliko zanimanje.

Še nekaj pojasnil glede investicij: Plan investicij na osnovnih 13 objektih se v redu odvija, razen pri mlekarni, ki se zaradi zavlačevanja odobritve načrtov po revizijski komisiji ni pričela pravočasno graditi. Zaradi tega ne bodo v celoti izčrpana vsa odobrena sredstva, dočim jih na drugih objektih, zlasti pri cestnih delih, spričo porasta cen materialu, primanjkuje. Potrebno bo izvršiti prenos odobrenih sredstev med posameznimi objekti. Za vse osnovne objekte je bilo skupaj določenih 103 milijone dinarjev, od česar je angažiranih že 85 milijonov. Zaradi povišanja cen in razširitve del (rekonstrukcija Tyrševe ceste!) bo treba te kredite povečati. To bomo mogli storiti, ker bomo predvidoma presegli dohodke za investicije v znatni meri, saj je do sedaj od predvidenih 234 milijonov realiziranih že 211 milijonov dinarjev, tako da lahko računamo, da bo planirana vsota prekoračena za 15 do 20 milijonov dinarjev. Poleg tega pričakujemo, da bodo za komunalna dela nekaj prispevala iz svojih skladov tudi republiška podjetja, kot so to že storila lokalna podjetja.

V pogledu naše trgovine naj v dopolnitev svojega poročila na zadnjem zasedanju navedem sledeče podatke in ugotovitve: Novi sistem trgovine je v letošnjem letu pokazal tako v prometu z industrijskimi proizvodi kot v prometu s kmetijskimi pridelki znatne spremembe v blagovnem prometu. Povprečni mesečni promet je v prvem tromesečju znašal 545,460.000 din, v drugem tromesečju 583,265.000 din, v juliju je porastel na 652,883.000 din, v avgustu pa na 996,830.000 din ali v indeksih: povprečje v prvem tromesečju 100, v drugem tromesečju 107, v juliju 119 in v avgustu 182. Promet v mesecu avgustu je nesorazmerno visok predvsem zaradi ukinitve zagotovljene preskrbe oziroma prehoda na nov finančni sistem v coni B Svobodnega tržaškega ozemlja, kar je izzvalo tudi na področju Ljubljane znaten dvig prometa v trgovski mreži, predvsem na račun vnovčevanja industrijskih bonov. Istočasno s prometom pa se je povečalo tudi obračanje sredstev v trgovinski mreži, saj je bil koeficient obračanja kljub povečanju kreditov v mesecu avgustu 11, dočim je v I. tromesečju znašal samo 8.

S sprostitevjo trgovine se je znatno izboljšal asortiment industrijskih proizvodov v naših trgovinah. Vendar še vedno primanjkuje volnenih tkanin za ženske obleke, svilenega blaga, gospodinjskega pribora, porcelana, okenskega stekla, žarnic in mila.

Cene industrijskih proizvodov so se ustalile in vsaj v drugem polletju ni prišlo do večjih sprememb. Založenost trgovske mreže je primerna, saj predstavlja vrednost zalog samo nekaj manj kot milijardo dinarjev.

S povečanim prometom se je znatno ojačal priliv kupcev s podeželja v Ljubljano. Po naši oceni odpade nanje okrog 40% celotnega opravljenega prometa, kar kaže, da je kupna moč na vasi še dosti visoka.

Spremembe v sistemu blagovnega prometa so bistveno vplivale tudi na dotok kmetijskih pridelkov na ljubljanski trg. V tem pogledu je intervencija socialističnega sektorja iz meseca v mesec pomembnejša. Udeležba posameznih sektorjev po podatkih za julij in avgust je znašala: državni sektor 87%, združni 4.5%, privatni 8.5%, pri čemer je v prodajo državnega sektorja vračunan tudi promet, ki so ga s kmetijskimi pridelki opravila splošna trgovska podjetja. Kljub veliki vlogi, ki jo je socialistični sektor kmetijstva odigral v preskrbi Ljubljane s kmetijskimi pridelki, pa je treba poudariti, da vselej ni izpolnil svoje osnovne naloge v zvezi s politiko cen. Samo s težnjo po dobičku se da razlagati poslovanje Zadružnega sklada za Ljubljano okolico, ki je prodajal krompir na glavnem trgu po 13 din, v Šiški pa po 16 din. Prav tako so čudno stališče zavzeli člani kmečkih delovnih zadrug na področju Ljubljane, ki so nehali prodajati pred 10 dnevi krompir na ljubljanskem trgu, češ da je po njihovem računu cena prenizka, vendar, ko so spoznali, da ni, so pripeljali krompir na trg.

Za zagotovitev ozimnice je Izvršilni odbor podvzel vse potrebne ukrepe. Trgovska podjetja so zasigurala dovoljne količine krompirja, obvezala pa so se tudi, da bodo izboljšala način prodaje krompirja in ostalih artiklov za ozimnice ter po želji dostavljala naročene količine tudi potrošnikom na dom.

V preskrbi Ljubljane z mlekom se je stanje v zadnjem mesecu znatno izboljšalo in dnevne količine, ki pridejo v Ljubljano, v glavnem krijejo po izjavah trgovske mreže povpraševanje potrošnikov. Od 13.600 litrov dnevno v aprilu se je dovoz povečal na 22.000—24.000 litrov dnevno v septembru. Vendar je še vedno vprašanje, kako ohraniti to mleko v uporabljivem stanju. Še vedno se namreč dogaja, da se tisoči litri mleka pokvari in to samo zaradi nemarnosti osebja, ki prevaža to mleko, včasih tudi po 6—10 ur od sprejemališča do Ljubljane.

Cene kmetijskih pridelkov na trgu se stalno znižujejo in to ne samo zaradi sezone, temveč tudi zaradi intervencije državnih trgovskih podjetij. Tako je mast sedaj po 300 din v državnih trgovinah, do 350 din pa pri privatniku. Znižala se je cena sladkorju. Promet z moko je po uvedbi proste prodaje kruha precej padel. Založenost trga in trgovskih podjetij s kmetijskimi pridelki krije povpraševanje potrošnikov. Delno imamo težave le pri mesu, kar pa je treba pripisati predvsem sedanjemu stanju fonda živine.

Trgovska podjetja so v preskrbi Ljubljane odigrala znatno vlogo. Izboljšala so nabavno službo, nepravilen pa je njihov odnos do splošnih kmetijskih zadrug, katerih se premalo poslužujejo pri nabavi blaga.

V tem pogledu so uprave trgovskih podjetij zelo popustljive napram svojim nabavljacem, ki se izogibajo nakupov pri zadrugah, kjer jim ni

dana možnost priti do neopravičenega zaslužka, kakršnega imajo pri nekontroliranih nakupih z gotovino neposredno pri pridelovalcih. Kljub precejšnjemu napredku v kulturnosti postrežbe, zunanjega izgleda lokalov, reklame itd., pa je treba ožigosati pojave, ki so v mnogih ljubljanskih trgovskih podjetjih dovedli do očitnega izigravanja sedaj veljavnega načina plačevanja trgovskega osebja po doseženem prometu. O tem je bilo tudi že govora v naših časopisih. Nihče ne ugovarja deleža, ki ga je trgovsko osebje dalo k povečanju prometa in izboljšanju trgovine. Smešno pa je dokazovanje, češ da se je storilnost v trgovini že s samo spremembo sistema blagovnega prometa povečala za štiri do šestkrat. Omenjene nepravilne in nesocialistične tendence so se pokazale zlasti v podjetjih »Prehrane« in »Kovina«. Take pojave je treba obsoditi in onemogočiti med drugim tudi zato, ker so se ob delitvi gibljivega fonda plač okoriščali ali pa hoteli okoristiti predvsem vodilni uslužbenci.

Odkup na področju mesta Ljubljane letos ne poteka dobro. Četudi pri tem ne gre za večje količine, je vendarle nemogoče zagovarjati nepravočasno oddajo masti. Do konca avgusta je bilo namesto 1785 kg zbranih samo 1006 kg. Svoje obveze v oddaji belih žit še vedno ni izpolnilo 9 privatnih kmetovalcev v skupni količini 2097 kg, čeprav je bil določen 10. september kot zadnji rok za izpolnitev obveznega odkupa. Tudi ekonomije na področju mesta Ljubljane so dolžne oddati še 520 kg belih žit. Ti zaostanki ne predstavljajo večjih količin, vendar jih je treba do zadnjega kilograma izterjati, ker tudi taki zaostanki v ljubljanski okolici predstavljajo veliko večjo možnost za špekulacijo kot n. pr. v oddaljenejših krajih.

V družbeni prehrani bo glede na ukinitve zagotovljene preskrbe in v cilju izboljšanja postrežbe in kvalitete hrane treba izvršiti prehod od sistema zaprtih menz na sistem splošnih gostinskih obratov z abonenti. V bodoče naj bi ostali kot menze zaprtega tipa samo oni obrati, ki so v sklopu tovarn ter nekaj večjih menz kot je Delavski dom, Ljudska kuhinja itd. Del lokalov, ki bodo po združitvi oziroma ukinitvi menz na razpolago, bomo preuredili v splošne gostinske obrate, da se tako okrepi promet gostinskih storitev.

Še bolj kot kvalitetne gostinske obrate pogrešamo v Ljubljani hotel-skih sob. Deloma se bo to stanje izboljšalo, ko bosta pričela s poslovanjem hotela Bellevue in Štrukelj. Obnova hotela Bellevue bo zaključena pred-vidoma v enem mesecu. V hotelu Štrukelj, ki ga je JA sedaj izpraznila, pa se bodo obnovitvena dela šele pričela. Za namene gostinstva se urejajo tudi prostori na Ljubljanskem gradu. Vsa ta dela so šele prvi korak v reševanju problemov gostinstva, pri čemer smo se za letos pač morali omejiti na razpoložljiva finančna sredstva, potrebna za nove investicije.

Gospodarsko stanje mestnih kmetijskih posestev se je v letošnjem letu znatno popravilo, čeprav še vedno ni zadovoljivo. Izboljšanje je v veliki meri zaradi novega sistema v trgovini kot tudi večje prizadevnosti odgovornih ljudi na samih posestvih. Bilanca kaže, da bodo posestva dosegla aktivnost, v kolikor nimajo prevelikih izgub iz prejšnjega leta. Zaključna bilanca posestva Jesenkovo za leto 1950 izkazuje pozitivni saldo v višini 3.526.738 din, posestva v Logatcu, Boštanju in Verdu pa obremenjujejo visoke izgube iz prejšnjih let, zaradi česar je nujno treba rešiti to vprašanje in kriti izgubo, ki slabi in zmanjšuje njih gospodarsko sposobnost. Isto velja tudi za Pšato, kjer je v prejšnjih letih zaradi šele začelih del proizvodnja slabo napredovala in so bili kljub visoki režiiji doseženi sorazmerno majhni gospodarski uspehi.

Planirane investicije v kmetijstvu se niso v celoti izvedle, in sicer na državnih posestvih zaradi zmanjšanja kreditov, v kmečkih delovnih zadrugah pa zaradi nezainteresiranosti. Najbolje sta izkoristili kredite KDZ Vič v višini preko 5 milijonov din in KDZ Zadobrova, ki gradi nov zadružni hlev za približno 2.5 milijona din. Nekateri zadružniki, ki jih podpihujejo protiljudski elementi, celo odkrito nastopajo proti investicijam (gradnji zadružnih hlevov in podobno). Tak primer je v KDZ Črna vas, kjer se tudi sicer slabo gospodari.

Za nadaljevanje melioracijskih del smo dobili dodatni kredit 3.5 milijona din, kar bo nekako zadoščalo za zavarovalna dela in dovršitev že pričetih melioracijskih del na Pšati.

Dosti težak problem za naše kmetijstvo v celoti je pomanjkanje mehanizacije, t. j. traktorjev in kombiniranih obračalnikov. Da bi vsaj za silo rešili ta problem, bomo še letos za izvoženi les nabavili v inozemstvu štiri traktorje. V prihodnjem letu bo poleg drugih del treba zgraditi transformator na Pšati, gnojne jame in druge objekte na posestvih.

Zelo važno vprašanje v zadružništvu, s čimer se sedaj Zadružni sklad dosti bavi, je izvedba arondacije. Izvršitev te naloge je tembolj nujna, ker imamo že 78% kmetijskih gospodarstev v delovnih zadrugah, poleg tega pa še močan državni sektor. Po arondaciji bo omogočena obdelava velikih kompleksov, racionalnejše izkoriščanje strojev in večja proizvodnja ob manjšem trudu. Nekatere zadruge se zavedajo prednosti in koristi tega ukrepa, n. pr. KDZ Vič, dočim se druge odkrito bore proti arondaciji, zlasti KDZ v Štepanji vasi, kjer je upravni odbor sklenil, da sploh ne bo izvedel arondacije. Iz vsega tega se vidi, da imamo še opraviti ali z nerazumevanjem, ali pa s sovražniki zadružništva, s katerimi bodo morali naši delovni zadružniki v svojo lastno korist čimprej in energično obračunati.

Ob koncu še nekaj podatkov v zvezi z izvajanjem naše davčne politike.

Ob priliki odmere za leto 1950 se je 989 kmetom (od tega zadruženikov 509, privatnikov 480) določila davčna osnova v skupnem znesku 69,902.700 din in sicer: zadruženikom 30,751,930 din, privatnikom pa 39,150.800 din.

Po prvi odmeri je bil kmetijski sektor obdavčen z 12,635.750 din, od tega zadruženiki 3,470.886 din, nezadruženiki pa 9,164.864 din, kar pomeni na enega davčnega zavezanca zadruženika povprečno 6819 din, na nezadruženika pa 19.093 din.

Proti odmeri davka za leto 1950 je bilo doslej vloženih 194 pritožb in to v pretežni meri od nezadruženikov. Vse pritožbe so že rešene in delno zavrnjene. Treba je naglasiti, da kmetje še vedno ne plačujejo pravočasno davkov, naš eksekutivni aparat pa popušča, kar moramo za vsako ceno odpraviti, ker bi nam v nasprotnem primeru tako popuščanje v znatni meri škodovalo pri sprovedbi novih gospodarskih mer, ki so predvidene v novembru mesecu.

V zvezi z akontacijami za leto 1951 je bila v avgustu na osnovi podrobnih analiz zmanjšana davčna obremenitev zadruženikom, istočasno pa povečana obremenitev nezadruženikom, tako da znaša višina akontacij za tekoče leto pri zadruženikih 2,298.351 din, pri nezadruženikih pa 14,737.921 din, skupaj torej 17,036.272 din.

Iz navedenih podatkov sledi, da je naša davčna politika imela za cilj dokazati nezadruženikom, da je njihov večji prospah in razvoj omogočen le v zadrugah. Pripomnil bi še, da zadruženiki nimajo nobenih davčnih zaostankov.

Za 1565 obrtnikov je prvotna davčna osnova znašala 135,225.015 dinarjev. Na podlagi tega je bil odmerjen davek v višini 20,695.237 din ali povprečno 13.223 din na enega davčnega zavezanca. Po reviziji v mesecu avgustu, ki je bila izvršena po predhodni detajlni analizi, je bila davčna odmera za leto 1950 zvišana za 4,693.000 din, s čimer se je povprečen davčni predpis zvišal na 16.030 din. Za leto 1951 predpisane prve tri akontacije so znašale 16,613.000 din, dočim bi četrta akontacija za leto 1951 morala znašati 8,475.237 din, skupaj torej 25,088.237 din. Sporazumno z Ministrstvom za finance pa bo treba ta znesek povišati za približno 8 milijonov, ker le tako povišan davčni predpis odgovarja dejansko doseženim dohodkom ljubljanskih predvsem večjih in srednjih obrtnikov. Poudariti je treba, da se to povišanje nanaša skoraj v celoti na produktivne obrate, kakršnih je v Ljubljani 507, t. j. tretjina od celokupnega števila obrtnikov. Obrtniki so do sedaj vložili približno 500 pritožb, katerih reševanje je v teku.

Treba je naglasiti, da je od teh pritožnikov več kot ena tretjina velikih obrtnikov, zelo malo pa obrtnikov, ki delajo sami oziroma z enim pomočnikom ali vajencem. To potrjuje, da mali obrtniki ne kažejo takih tendenc po špekulaciji kakor veliki obrtniki in da imajo tudi manjše možnosti za špekulacijo, po drugi strani so pa še izkoriščani od večjih obrtnikov, ker skušajo ti za vsako ceno odbiti nekaj od svojih davkov. Tudi Obrtna zbornica je večini obrtnikov korigirala davčne prijave, čeprav to ni odgovarjalo dejanskemu stanju. Ob tej priliki bi navedel nekaj števil, ki dokazujejo, da ni res, kakor trdijo ljubljanski obrtniki, da v Ljubljani najbolj privijamo davčni vijak. Podatke sem dobil na Ministrstvu za finance LRS in z njimi vam bom dokazal, da napram velikim obrtnikom ravnamo še dosti premilo.

Povprečni davek malega obrtnika znaša v Ljubljani 4157 din, v Krškem 4876 din, v Mariboru - okolici 5172 din, v Murski Soboti 6536 din, v Poljčanah 4632, v Mariboru - mestu 4208 din. Povprečni davek srednjega obrtnika v Ljubljani znaša 12.807 din, v Krškem 13.527 din, v Mariboru - okolici 15.686, v Murski Soboti 19.267, v Poljčanah 13.511, v Grosupljem 14.294 din. Povprečni davek velikega obrtnika v Ljubljani znaša 40.000, v Mariboru - okolici 41.835 din, v Murski Soboti 40.311 din, v Poljčanah 40.313, v Grosupljem 57.111 din, v Celju - mestu 46.055 din. Poleg tega moram pripomniti, da imajo okrajji, ki imajo večje povprečje davka na obrtnika, nižjo davčno osnovo kot pri nas. Razen tega obrtniki iz navedenih okrajev bolj točno plačujejo svoje obveze in v teh okrajih tudi ni vloženih toliko pritožb proti odmeri davka kot v Ljubljani. Ne želim bi, da bi ljubljanski obrtniki zopet govorili, da vodi Mestni ljudski odbor protiobrtniško politiko, kar ni res, saj navedene številke, kakor tudi podatki s konkretnimi imeni, ki jih lahko vsakdo dobi na poverjeništvu za finance, govorijo sami o tem, da veliki obrtniki in kmetje še niso spremenili svojega odnosa do ljudske države. Smešno nizka je prijava dohodkov mojstra s 4 pomočniki in 3 vajenci, kjer trdi, da ima le 60.000 din letnega dohodka. Obrtni mojster iste stroke, ki zaposluje samo 1 vajenca, pa je prijavil 56.000 din letnega dohodka. Takih primerov ni malo. Imena takih obrtnikov, ki sabotirajo in sami razpolagajo z denarjem, ki bi že davno moral biti v državni blagajni, bi bila treba objaviti v časopisju, kajti takega odnosa ne bomo mogli več nadalje dopuščati.

Spet se bo našel kdo, ki bo trdil, da pretiravamo in zahtevamo več kot je mogoče. Zato bom navedel še sledeče podatke: Dobro vemo, da je v naših državnih obrtnih delavnicah dostikrat slaba organizacija, da je v teh podjetjih več birokracije, toda kljub temu dajejo ta podjetja

državi več dohodkov kot privatniki, čeprav pri tem ne upoštevamo akumulacije. Državna industrijska in obrtna podjetja odvajajo, brez davka na promet proizvodov, na eno zaposleno osebo (vključno z administrativnim kadrom) 26.520 din, obrtno podjetje MLO na osebo 21.400 dinarjev, privatno obrtno podjetje pa na eno osebo 6250 din. To nam pove, kakšno je stanje pri obrtnikih. Zadnjič sem nekomu rekel, ko je trdil, da vodimo politiko proti obrtnikom, da mu bom verjel, če navede le en sam primer, da je po vojni obrtnik zaprl svojo delavnico in šel v tovarno zato, ker ne bi mogel obstojati. Z vso pravico zahtevamo, da tudi obrtniki izvrše svoje dolžnosti do države. Socialistična država ne sme dopustiti in ne bo dopustila izkoriščanja. Na zaposleno osebo v industrijskih in obrtnih državnih podjetjih je bilo v letu 1950 32.900 dinarjev dobička po odvedeni akumulaciji. Po vsem tem vidimo, da ne more biti realna napoved 60.000 din dobička pri obrtnem podjetju s 4 pomočniki in 3 vajenci.

V letošnjem letu so bili do 31. avgusta plačani naslednji davki na račun dohodnine:

kmetje	10,678.589 din
zadruge	1,287.928 din
obrniki	14,472.174 din
ostali davčni zavezanci	<u>10,746.360 din</u>
skupaj	37,185.051 din

Do konca leta pa je treba na račun dohodnine (tako zaostankov kot akontacij za leto 1951) izterjati še preko 39 milijonov din, pri čemer odpade samo za obrtnike 22,300.000 din.

Z ozirom na tako obsežno nalogo in spričo situacije v zvezi z uvedbo novih ekonomskih mer je nujno, da Mestni ljudski odbor in finančna poverjenišтва na RLO posvete vso pozornost izterjavi davkov ter proti tistim, ki namerno ne bi hoteli izpolniti svoje davčne obveznosti, podvzamejo najodločnejše ukrepe.

Poleg gospodarskih nalog, o katerih smo že govorili, so sedaj najvažnejša vprašanja: ureditev trgovskih podjetij, vprašanje plač, izterjava dohodnine od kmetov in privatnih proizvajalcev. Nič manj važna naloga kot prej omenjene pa je za MLO tudi naloga, da usposobi svoj aparat tako strokovno kot politično in to v uradih in podjetjih, da bo ob novem sistemu gospodarjenja sposoben gospodariti, tako da ne bo nastajala škoda za življenjski standard delovnih ljudi.

2. Poročilo Sveta za prosveto in kulturo o problemih šolstva ob vstopu v novo šolsko leto

Poroča predsednik Sveta *Peternel Franc*:

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki!

K poročilu Izvršnega odbora o delu v zadnjem obdobju bom v naslednjem dal nekaj pripomb s področja dela Sveta za prosveto in kulturo, pokazal nekaj dejstev in problemov, s katerimi se je Svet ukvarjal oziroma se še ukvarja.

Čeprav šem že na dveh naših zasedanjih govoril o težkem stanju glede prostorov, ki občutno zavira delo ljubljanskega šolstva, tudi tokrat ne smem brez besed mimo tega važnega vprašanja. Ljubljana ima danes 33 šol za splošno izobrazbo svoje mladine, od tega 17 osnovnih šol, 1 Pomožno šolo, 13 gimnazij, Učiteljišče in Srednjo vzgojiteljsko šolo. Zopet poudarjam, da smo pred vojno imeli v Ljubljani 26 osnovnih šol. Za omenjenih 33 zavodov imamo na razpolago 28 poslopij, kar pomeni, da se v 5 naših šolskih poslopijih stiskata po 2 zavoda (Gimn. v Št. Vidu, VIII. gimn., gimn. v Polju, gimn. v Zg. Šiški in Pomožna šola). Poslopja, ki jih je ljubljansko splošno izobraževalno šolstvo, osnovno in srednje, izgubilo, deloma sicer služijo vzgojnim namenom (v njih je nastanjena Univerza, nekatere strokovne šole, vzgojni domovi), tri velika šolska poslopja pa še danes zaseda JA. Poslopje na Rakovniku je po daljšem prizadevanju sedaj končno vendar na tem, da se vrne svojemu namenu. Vanj namerava Svet preseliti II., t. j. Šentjakobsko gimnazijo. Za ostali dve, Mladiko in poslopje bivše škofijske gimnazije v Št. Vidu, si bomo še naprej prizadevali, da se šolstvu vrneta. Mimogrede naj omenim, da nam je vojska v teh počitnicah ponudila, da nam vrne poslopje v Št. Vidu, če ji v zameno odstopimo poslopji 2 naših srednješolskih internatov, dom I. Cankarja in dom A. Černejeve. Po komisijskem ogledu pa smo morali ponudbo odkloniti, ker je poslopje v takem stanju, da vanj ne moremo preseliti dveh šolskih zavodov, kakor smo nameravali, še manj pa seveda obeh internatov. Po približni oceni bi namreč za nujna popravila zgradbe in in štalacije potrebovali okrog 100 milijonov din, kar nam je seveda v sedanjí situaciji nemogoče.

Zaradi tega je stanje v veliki večini naših šolskih poslopij izredno težko. Učilnice so prenapolnjene in le redke so šole, ki imajo pouk normalno, to je dopoldne. Skoraj vse delajo v dveh turnusih, dopoldne in popoldne. Za 172 oddelkov osnovnih šol imamo n. pr. na razpolago le 101 učilnico. Število zlasti osnovnošolskih otrok pa narašča z vsakim letom in to hitreje kot smo pričakovali po podatkih statističnega urada.

Od lani se je dvignilo za 357, to je za polnih 10 oddelkov. To se je najbolj pokazalo v središču mesta, kjer sta sedaj samo 2 šolski poslopji, Vrtača in Ledina. Mislim, da mi treba posebej poudarjati, da prenatrpanost razredov, da popoldanski pouk sila neugodno vpliva na delovno sposobnost in zdravje naših osnovnošolcev in dijakov in da je vsaj del krivde za razmeroma slabe učne uspehe treba pripisati temu dejstvu.

Zaradi takega stanja, ko razmere silijo večino naših šolskih zavodov, da delajo v dveh turnusih, je zares krivična kritika, ki jo je pred dnevi objavil »Ljubljanski dnevnik«, kjer pisec članka »ugotavlja«, »da se naši šolniki ne morejo sprijazniti z deljenim poukom«. Kdor ve, da imamo v Ljubljani samo eno večjo osnovno šolo in eno nižjo gimnazijo, kjer ni potrebno imeti deljen pouk (v Zg. Šiški) in da imajo na vseh ostalih večjih osnovnih šolah in na vseh gimnazijah vsi učitelji in profesorji brez prigovarjanja deljen, to je dopoldanski in popoldanski pouk, se zares ne more strinjati s tako neobjektivno kritiko, ki po nepotrebnem žali naše prosvetne delavce.

Prenatrpanost zlasti osnovnih šol v središču mesta nas je prisilila k ukrepu, da smo pred začetkom novega šolskega leta spremenili šolske okoliše ter del otrok napotili iz šol v središču mesta na šole v zunanjih mestnih predelih (Prule, Moste, Zg. Šiška, deloma na Rudnik in Barje). Posledica tega je bilo na raznih mestih precejšnje nezadovoljstvo prizadetih staršev, ki kritizirajo »nerazumevanje« prosvetne oblasti za njihove želje, čeprav je skušalo učiteljstvo na sestankih staršem pojasniti nujnost takih ukrepov. Prenatrpanost naših šolskih prostorov je tudi vzrok, da ne moremo v celoti ugoditi vsem upravičenim deloma pa tudi neupravičenim željam zaposlenih mater, da bi njihovi otroci imeli pouk takrat, ko so same zaposlene.

Vse te podatke sem navedel, nekatere že ponovno, samo zato, da bi podčrtal nujno potrebo po gradnji novih šolskih poslopij v Ljubljani, ker se bo v bližnji bodočnosti že danes komaj vzdržno stanje zaradi dotoka številčno močnih povojnih generacij še občutno poslabšalo. Gradnja novih šol, zlasti osnovnih, je ena od najbolj nujnih potreb ljubljanskega prebivalstva.

Težki položaj, ki smo v njem glede šolskega prostora, vpliva seveda tudi na šolsko delo, učno in vzgojno in seveda tudi na učne uspehe. Če smo z njimi vsaj na osnovnih šolah, kjer smo ob koncu preteklega šolskega leta imeli preko 87% pozitivno ocenjenih učencev, lahko do neke mere zadovoljni, ne moremo biti zadovoljni z uspehi naših srednješolcev. Teh je v juniju uspešno izdelalo razred le malo manj kot 65%, preko 21% jih je imelo popravne izpite, ostali pa so padli. Računamo, da je po opravljenih izpitih uspešno končalo razred največ nekaj nad 75% ljubljanskih srednješolcev (dokončni statistični podatki še niso povsem

zbrani). Tak rezultat nas nikakor ne more zadovoljiti. Po naši sodbi je zanj poleg opisanega položaja glede prostorov in njihove prenatrpanosti iskati vzroke tudi drugje, v premajhni prizadevnosti mladine same, premajhnem zanimanju staršev za delo njihovih otrok, delno pa tudi v tem, da del učnega kadra v naši splošni težnji, da bi dvignili nivo našega šolstva, sicer zaostrojuje svoja merila, da več zahteva, da pa vzporedno ne izboljšuje tudi metode svojega dela. Vsekakor je razmeroma slab učen uspeh naših srednješolcev, pa ne le ljubljanskih, resen opomin, da morajo temu vprašanju posvetiti več pozornosti vsi prizadeti faktorji, prosvetna oblast, starši, pionirska in mladinska organizacija, ostale naše množične organizacije, med njimi zlasti sindikat oziroma bodoča društva prosvetnih delavcev.

Na kratko bi omenil vprašanje sprejemnih izpitov, ki so bili letos v naši republiki uvedeni namesto prejšnje male mature, na prehodu iz nižje srednje šole v višjo in pri prestopu na srednje strokovne šole. To vprašanje je močno razgibalo zlasti starše, ki so stali pred vprašanjem, kam z otrokom, ki je dovršil nižjo gimnazijo in s tem dosedanjo sedemletno šolsko obveznost. Kriterij ocenjevanja pri sprejemnih izpiti ni bil docela v skladu s pogoji, v katerih se je doslej šolala naša mladina, srednje strokovne šole pa niso sprejele vseh kandidatov, čeprav so sprejemni izpit z uspehom opravili. Vprašanje je ponovno obravnaval republiški Svet za prosveto in kulturo in ga rešil z ukrepom, ki je omogočil ponovno opravljanje izpita vsem, ki so v juniju zaradi preostrega merila padli. Vendar je s tem to vprašanje rešeno le deloma, ker še vedno nismo uspeli prepričati dobrega dela staršev, da bodo njihovi otroci osebno uspevali in prispevali k naši socialistični graditvi tudi takrat, če bodo po opravljeni šolski obveznosti stopili v industrijske šole ali se vključili v obrt, ki še nima dovolj dotoka.

Ker je bilo doslej v Ljubljani v primerjavi z ostalo Slovenijo in z večjimi mesti v državi nesorazmerno visoko število popolnih gimnazij (11), v katerih zaradi razmeroma nizkega števila dijakov v posameznih oddelkih tudi učni kader ni bil ekonomično izkoriščen, smo v sporazumu z republiškim svetom z letošnjim letom začeli s postopnim ukinjanjem II. (šentjakobske) in VII. višje gimnazije, kjer smo letos ukinili 4. razrede. Vsekakor pa je zagotovljeno, da bo vsak ljubljanski dijak, ki bo uspešno končal nižjo gimnazijo, našel mesto na eni od 9 popolnih gimnazij, ki bodo obstajale še naprej.

Omenim naj, da so se v teku počitnic izvršila na večini ljubljanskih šol in ostalih vzgojnih ustanov večja ali manjša popravila, adaptacije in čiščenja, za kar so MLO in rajonski odbori predvideli precejšnja denarna sredstva. Zlasti naj omenim RLO II, ki je samo za adaptacijo osnovne

šole v Sp. Šiški, ki še ni popolnoma končana, dal na razpolago preko 2 milijona dinarjev.

Tako smo v naših šolah — v osnovnih 1., v nižjih srednjih 10. septembra in v višjih gimnazijah danes začeli novo šolsko leto. Izjemo tvorijo le osnovne šole v Sp. Šiški, kjer adaptacijska dela še niso končana, v Zg. Šiški, kjer se je zaradi beljenja začelo delo šele 6. septembra in osnovna šola v Polju, kjer je bila do 9. septembra lokalna razstava kmetijskih in obrtno industrijskih izdelkov.

Skupno obiskuje letos osnovno šolo 6526 učencev (357 več kot lani). Oddelkov imajo osnovne šole 172 (lani 157). Povprečje na oddelke znaša 38 učencev. Ker so šolski prostori ponekod pretesni, je število učencev tu seveda nižje, zato pa se močno dvigne v nekaterih drugih šolah, kjer doseže tudi 50 in več v posameznih razredih.

Število ljubljanskih srednješolcev (gimnazijcev, učiteljsčnikov in gojenk Srednje vzgojiteljske šole) se letos ni bistveno spremenilo, vendar je tudi tu opaziti manjši porast. Imamo jih približno 8720. Ker so se šele včeraj končali sprejemni izpiti za višjo gimnazijo, podatki, ki jih imam, niso povsem definitivni.

Številčno je Ljubljana z učnimi močmi za osnovne kakor tudi za srednje šole razmeroma dobro zasedena. Vendar je med njimi veliko število bolehnih in bolnih, tako da je bilo že takoj v začetku šolskega leta 19 oddelkov osnovnih šol brez razrednega učitelja. Da pomenijo razni dopusti, pretežno bolezenski, resno oviro v našem šolskem delu, pove dejstvo, da je imelo v preteklem šolskem letu 170 učiteljev ljubljanskih osnovnih šol nič manj kot 9 let, 9 mesecev in 15 dni dopusta, ali vsak povprečno 21 dni v šolskem letu. Povprečno je vsak dan manjkalo na osnovnih šolah 17 učnih moči. Podobna je v tem pogledu situacija na srednjih šolah. Da učenci in dijaki tam, kjer oboli učitelj ali profesor, ne bi bili brez pouka, se vršijo, kjer je le mogoče, zamenjave, ki pomenijo za prizadeti učni kader veliko obremenitev in prekomerno izčrpavanje, vplivajo pa seveda tudi na znanje in učne uspehe učencev in dijakov.

Preden bom skušal označiti situacijo v naših šolah še z druge ideološke plati, bi hotel ljudske odbornike seznaniti še z nekaterimi drugimi podatki s področja dela našega Sveta:

Šolstvo za učence v gospodarstvu. Glede šolskih prostorov so te šole v enakem oziroma še slabšem položaju kot naše splošno izobraževalne šole. Šole učencev v gospodarstvu so sedaj 4, tri od njih se stiskajo v enem poslopju v Nunki ulici, kovinska šola pa gostuje v osnovni šoli v Sp. Šiški. Z dograditvijo provizorija na Viču in stavbe v Štepanji vasi, ki ju je izvršni odbor nedavno odredil za uporabo našemu Svetu, bo težko vprašanje šolskega prostora za to vrsto šol vsaj delno rešeno.

V strokovnih šolah doslej vpisovanje v I. letnik še ni zaključeno, zato tudi še nimamo dokončnih številčnih podatkov. Po dosedanjih podatkih bo na teh šolah približno 2000 učencev, ki bodo imeli zaradi pomanjkanja prostorov pouk v treh izmenah strnjeno po tri mesece, tako da bodo prvi dovršili šoli tretji, zadnji pa prvi letniki. Način dela v šolah za učence v gospodarstvu se bistveno ne bo spremenil, pač pa nastopajo z novim šolskim letom spremembe v vsebini dela. Novi predmetnik se oslanja na zahtevo, da sta potrebna za sprejem v obrt najmanj dva razreda gimnazije oziroma popolna nižja srednja šola, zato daje večji poudarek strokovnim predmetom in praktičnemu delu v delavnicah, mnogo manj pa upošteva predmete splošne izobrazbe. Večina pedagoških delavcev se z novo ureditvijo ne strinja, ker praktično prihaja v obrt le malo učencev, ki so uspešno opravili zahtevane razrede gimnazije in je v veliki večini primerov nivo splošne izobrazbe teh naših bodočih obrtnikov zelo nizek.

V Ljubljani imamo en otroški dom, dva mladinska domova, tri srednješolske internate in tri domove za učence in učenke v gospodarstvu (poleg enega doma za umsko defektno oziroma zaostalo mladino). V vseh teh domovih stanujejo in se vzgajajo učenci, ki so brez staršev ali pa jih starši zanemarjajo in pa taki, ki so doma izven Ljubljane in obiskujejo ljubljanske šole. Kapaciteta vseh teh domov postaja z vsakim letom vse bolj nezadostna. Bistveno bomo mogli olajšati stanje v bližnji bodočnosti le v domovih za učence v gospodarstvu, ko bomo uredili omenjeni provizorij na Viču in poslopje v Štepanji vasi, kjer so razen šolskih predvideni tudi prostori za internate in ko bo realizirana odločba našega Stanovanjskega poverjenišтва, s katero je bil Svetu dodeljen internat na Rakovniku, ki ga sedaj zaseda Godba ljudske milice. S prevzemom teh treh poslopij bo Svet mogel rešiti tudi vprašanje ustanovitve posebnega doma za težje primere moralno ogroženih ljubljanskih otrok, ki jih je treba izločiti iz njihove okolice in njenih škodljivih vplivov in ki so potrebni posebnega vzgojnega prizadevanja, da bi jih rešili za našo socialistično družbo.

Spremembe v naši gospodarski politiki, v našem finančnem sistemu in sistemu plač bodo vplivale seveda tudi na naše domove in vrtce. Tu je doslej država oziroma MLO v proračunu predvidel večino sredstev za vzdrževanje domov in gojencev, prispevki staršev so bili prav minimalni in zdaleč niso krili vseh izdatkov. Domovi in vrtci se bodo morali v bodoče gospodarsko čim bolj osamosvojiti, to je vzdrževati se s prispevki gojencev oziroma njihovih staršev, država oziroma ljudski odbor pa bo s proračunom zagotovil le plače vzgojnega osebja.

Ker še nimamo dokončnih podatkov — dve koloniji še letujeta v Šiljevici in Kraljevici — bi dal le nekaj navedb o letošnjem letovanju

Ljubljanskih otrok, ki so ga organizirali mestni in rajonski ljudski odbori. Ljubljana je organizirala 17 počitniških kolonij v 34 izmenah, v katerih je letovalo blizu 3000 ljubljanskih otrok. Dnevni letovanj se je v 16 izmenah udeležilo preko 1600 otrok. Na taborjenjih, ki jih je organizirala pionirska organizacija, je bilo okrog 480 otrok. Po dosedanjih podatkih je torej letovalo preko 5000 ali skoraj polovica vseh ljubljanskih šolobveznih otrok, ki jim je ljudska oblast s svojo podporo omogočila, da so se telesno in duševno okrepili in pripravili za delo v novem šolskem letu. Stroški prehrane oziroma vzdrževanja za enega otroka za dobo treh tednov so znašali povprečno 2000 din. Velika večina otrok je na teži pridobila, bolezni lažjega značaja in manjših poškodb je bilo v kolonijah relativno zelo malo.

Tudi to kratko poročilo o stanju ljubljanskega šolstva ne morem zaključiti, ne da bi se vsaj z nekaj besedami ustavil ob notranji, idejni problematiki naših vzgojnih ustanov. Zavedamo se, da je od njih dela v veliki meri odvisno ne le splošno in strokovno znanje naše mladine, ampak prav tako tudi njen moralni lik, njena pripravljenost nadaljevati tam, kjer bodo prenehali starejši, nadaljevati graditev naše socialistične družbe.

Brez dvoma je v tem pogledu eden od najvažnejših faktorjev naš vzgojni, prosvetni kader. Gotovo je, da se je večji del naših vzgojiteljev pošteno in brez pridržkov vključil v to odgovorno delo, premagujoč pri tem neštevilne ovire, ki so bile in so še dediščina naše težke preteklosti. Vendar mislim, da bo treba tudi na tem odgovornem področju vzgoje mladih generacij v bodoče še bolj intenzivno napeti vse sile. Poglobljanje naše socialistične demokracije je tudi na prosvetnem področju marsikje sprostilo moči, ki se kažejo v iskanju novih, boljših organizacijskih oblik in boljših načinov dela, v zdravi konstruktivni kritiki, v prizadevanju, da bi vzgojne ustanove same s svojimi močmi vodile svoje delo in bile v celoti zanj odgovorne. Na žalost pa se prav prizadevanje, da se naša demokracija poglobi, tudi na prosvetnem področju včasih hote ali nehote napačno tolmači. Nehote tako, da naši dobri, predani ljudje včasih ne kažejo dovolj borbene pripravljenosti, da bi možato zastopali svoje pravilno mnenje, ampak mislijo da je demokracija to, da spoštuješ vsako mnenje, čeprav si prepričan, da je nepravilno in da je stvari škodljivo. Poleg takih pojavov pa so posamezniki smatrali in smatrajo, da je sedaj čas, da se pojavijo s svojimi reakcionarnimi težnjami. To se izraža v različnih oblikah, v prikitem in javnem kritiziranju demokratičnih pridobitev naše revolucije na področju šolstva, v naraščajočem pritisku protiljudske duhovščine, ki za tuje koristi rovare proti ljudstvu in njegovi oblasti, v poskusih hromitve pionirske in mladinske organizacije, v pritegovanju mladine k verouku in v cerkev, v želji nekaterih,

da bi začeli poučevati po »starih preizkušenih načelih in metodah«. Zavreti in premagati poizkuse teh nazadnjaških sil, da si pridobe vpliv na mladino, je naloga vseh, ki imajo opravka z njo. V tem prizadevanju je na naši strani velika večina prosvetnih delavcev. Njihova naloga je, da mladini posredujejo resnico, ki je samo ena, da ji vcepijo znanstveno neoporečno, napredno gledanje na svet in družbene pojave, da ji vzbude razumevanje za ogromne napore našega ljudstva pri graditvi resnično nove, boljše družbe, kakršne ni nikjer drugje na svetu, da ji vzbude ljubezen do naše s krvavimi žrtvami in brezmejnimi naporji priborjene stvarnosti. Samo s takim učenim in vzgojnim delom, z vključevanjem mladine v resno delo, v odgovornost do dela in skupnosti bomo v mladini vzbudili tudi tisto moralno silo, za katero nekateri starši še vedno mislijo, da jo more dati poučevanje verouka in vcepljanje mističnih predstav in predsodkov. Skrbeti, da se bo nadaljevalo dosedanje delo v naših vzgojnih ustanovah in v tem smislu ojačalo, je ena od bistvenih in glavnih nalog našega Sveta v bodočem šolskem letu. Porabiti je in usposobiti je treba v ta namen vse razpoložljive sile in sredstva, da bodo naši šolski in vzgojni zavodi v bodoče v še večji meri postali središča, kjer se vzgaja nov rod, prežet z ideali socialistične družbe, poln pravega patriotizma, ki razume in spoštuje vse, kar je pozitivnega kjer koli v svetu in odklanja vse, kar je slabo in nazadnjaško. S takim gledanjem mora biti prežet naš vzgojni kader, če hočemo, da bo v mladih ljudeh vzgojil lastnosti socialističnega človeka.

Problem pravilne vzgoje mladine je tako važen, da mu poleg poklicnih vzgojiteljev mora posvečati pozornost in ga pomagati reševati sleherni naš dober državljani, vsak frontovec in član sindikata. Vsi se morajo bolj kot doslej zanimati za naše šolske in vzgojne probleme in pomagati iskati sredstva za doseg postavljenega cilja. Zahtevati morajo, da šola, v kolikor še ni, z vsakim dnem vse bolj postaja socialistična šola, iz katere izhajajo ljudje, pripravljeni graditi socializem naprej in rušiti kapitalistične ostanke. V tako delo je treba usmeriti prizadevanja šolskih Svetov in roditeljskih sestankov, delo sindikata in bodočih društev prosvetnih delavcev.

S takim delom bomo tudi na tem prevažnem področju mogli postati primer resnično napredne, socialistične države in družbe.

Predsednik skupščine predlaga razpravo o poročilu o delu Izvršilnega odbora MLO in o poročilu Sveta za prosveto in kulturo.

Prijavijo se:

Repič Ivanka:

Morda iz poročila tov. podpredsednika ni bilo tako razvidno, kot je to vidno v mestu samem, da si Izvršilni odbor v resnici prizadeva,

da bi olepšal zunanji izgled mesta in odpravil vse nedostatke, ki neugodno vplivajo na razpoloženje in estetični čut domačinov in tujcev. Nedvomno je Izvršilni odbor dosegel že lepe uspehe. Ljubljancani z zadovoljstvom in odobravanjem spremljajo izdane ukrepe, katerih cilj je olepšati in dvigniti kulturni izgled našega mesta. K poročilu in v zvezi s predlogi, ki jih je dala Izvršilnemu odboru naša komisija, bi dodala še nekatere pripombe.

O našem prvem predlogu glede ureditve parkiranja koles moram ugotoviti, da se je to stanje izboljšalo. Vedno zasedena stojala pred Mestnim domom, na trgu in pri Tromostovju dokazujejo, da so bila ta stojala v resnici nujno potrebna. Mišljenja pa sem, da bi prihodnje leto morali postaviti še več takih stojal. Nezadovoljivo je še vedno parkiranje koles pri večjih ustanovah. Treba bi bilo kaznovati kolesarje, ki postavljajo kolesa ob zid in zavirajo promet kljub temu, da imajo ustanove na dvoriščih že postavljena stojala. So pa tudi take ustanove in večja podjetja, ki imajo pogoje za namestitev stojal za kolesa, pa vendar tega še niso storila. Tem podjetjem bi bilo treba dati nalog, da v določenem roku to zadevo uredi, MLO pa naj v tem prednjači s tem, da uredi parkiranje koles v Lingarjevi ulici.

Vprašanje čistoče v mestu se je izboljšalo, vendar se s sedanjim stanjem še ne moremo zadovoljiti. Treba bo še mnogo sistematičnega dela, zlasti prevzgoje ljudi. Pri tem se bo treba poslužiti vseh propagandnih sredstev od časopisov in radia do kina. Podjetje Snaga pa bi bolje moralo nadzirati svoje delavce, da bi počistili tudi tako skrivne kotičke, kot so n. pr. stopnice pri Tromostovju. Na prometnejših ulicah bi bilo potrebno povečati število košaric za odpadke. Povečati bi bilo treba tudi aktivnost sanitarne inspekcije, zlasti pri nadzorovanju prodajalcev na živilskem trgu. Z določenim rokom bi bilo treba odrediti mesarjem in prodajalcem mlečnih izdelkov, da si nabavijo bele halje kot to predvideva odlok o tržnem in sejmskem redu.

Javna stranišča v Ljubljani so še vedno javni škandal. Ne moremo se zadovoljiti s »pobeljenim grobom« pred Mestnim domom. Stranišče pred Tivolijem širi neznosen smrad, kar ni v okras ustanovam v okolici. Že itak pomanjkljivo število javnih stranišč pa se je zmanjšalo z odstranitvijo javnega stranišča pri Figovcu. Komisija priznava, da so objektivne težave, vendar je mnenja, da se to vprašanje mora začeti reševati. Treba bo izdelati načrte in določiti lokacijo, da se, čim nastopijo ugodnejši pogoji, takoj prične z delom. Kot prvo je treba urediti javno stranišče na Ajdovščini, kar naj se upošteva že pri načrtih novih stavb, ki jih bomo postavili mesto dosedanjih porušениh. Kot drugo je treba urediti javno stranišče pod Zmajskim mostom, ki bi služilo za potrebe ljubljanskega trga.

V pogledu javnih kopališč ni bilo v Ljubljani nič storjenega. Tudi tega vprašanja se bomo morali lotiti in bo treba že sedaj izdelati načrte in postaviti prioritetni red, po katerem bomo morali v prihodnjem proračunskem letu pričeti z zidavo.

V zvezi s temi vprašanji je komisija obravnavala tudi vprašanje ustanovitve servisov, kjer bi si mogli tujci ob prihodu v mesto urediti svojo zunanost. V takem servisu naj bi bila kopalnica, brivnica, likalnica, čistilnica in bife. Investicije za ureditev takih servisov bi se hitro rentirale. Vsa večja mesta imajo že take servise.

Ureditev Cojzovega parka je odložena na pomlad. Komisija predlaga, da bi se istočasno renovirala fasada križevniške cerkve, kajti ta cerkev je lep kulturno-zgodovinski spomenik in bi zanemarjenje obnovitve fasade pomenilo veliko škodo.

Na zborih volivcev v šišenskih blokih so volivci znova zahtevali, da bi uredili okolico, planirali parke oziroma nasade okrog novih stavb. To vprašanje je skupščina že večkrat obravnavala. Neugodno vpliva zanemarjena okolica novih blokov tudi na tujce, ki si ob obisku Litostroja ogledajo tudi nove bloke.

Komisija je obravnavala članek v časopisju glede razširitve Zaloške ceste in s tem v zvezi potrebno rušenje cerkve oziroma kapele bivšega karmeličanskega samostana. Ta cerkev ne predstavlja umetniške vrednosti in je bila komisija mnenja, da podpre Izvršilni odbor v stremljenju, da se uresničijo načrti nove ceste in da se stavba poruši. Nadalje smo proučevali članek v časopisju o preimenovanju kina Moskva. Komisija je bila mnenja, da bi razpisali anketo kino obiskovalcev, ki naj bi predlagali novo ime.

O vprašanju preimenovanja ulic nismo slišali ničesar. V kolikor komisija dela že na tem vprašanju, bi zanimalo skupščino, da poda poročilo, kako daleč je že delo te komisije in po kakšnem principu bi se to preimenovanje vršilo.

K poročilu tov. Peternela, predsednika Sveta za prosveto in kulturo, bi omenila, da je vprašanje šolskih prostorov za strokovno šolo v resnici kritično. Letos je že tretje šolsko leto, ko nismo mogli sprejeti vseh učencev v gospodarstvu in smo morali začasno odkloniti 4 razrede učencev oblačilne stroke. Ko govorimo in ugotavljamo, da v Ljubljani primanjkuje šolskih prostorov, da se morajo posamezne šole in razredi stiskati, pa se je kljub temu zgodilo, da so pred dvema mesecema dodelili šolske prostore bivše trgovske šole na Kongresnem trgu v uporabo uradom. Te prostore je prej uporabljalo Ministrstvo za trgovino in preskrbo za redne tečaje. Ko so tečaje ukinili, je te prostore zasedel statistični urad in s tem zmanjšal strokovnemu šolstvu število učnih sob za tri. Da bi

se v bodoče ne dogajale več take stvari, predlagam, da bi Svet za prosveto vodil evidenco vseh učnih prostorov in da bi bil edino on upravičen razpolagati z njimi.

Miklavič Zvonimir:

Komisija za vzdrževanje in pravilno izkoriščanje stanovanjskih zgradb je po združitvi Uprav zgradb rajonov v skupni center pregledala delo Uprav teh zgradb in delo nekaterih podjetij, in tako bom iznesel nekatere probleme s tega področja. Uprave zgradb so bile ustanovljene 1. oktobra 1947. Istočasno so bila ustanovljena tudi remontna podjetja. Razvoju uprav pa smo posvetili premalo pozornosti zlasti glede njih vodstev, strokovnega in tehničnega kadra ter kadra za finančno poslovanje. Tipično poslovanje Uprav zgradb moremo videti pri Upravi zgradb rajona IV, kjer so imeli v treh letih 12 upravnikov. Jasno je, da se upravniki niso mogli poglobiti v svoje delo, ker so bili prehitro izmenjani. Prav tako je bilo pri upravi zgradb rajona II, kjer je bilo v dveh letih 5 upravnikov.

Druga ovira za razvoj uprav zgradb je bilo nepravilno pojmovanje odvajanja dohodkov od najemnin. Nekateri rajonski ljudski odbori so zahtevali večino dohodkov od najemnin za izvajanje svojega proračuna. Kasneje je bilo to ukinjeno, vendar je še v letu 1951 Rajonski ljudski odbor I planiral dohodke v višini 4.5 milijona dinarjev, od tega pa naj bi Uprava zgradb prispevala 2.5 milijona dinarjev dohodkov. Uprava zgradb RLO I je to obvezo že izvršila, saj je že do sedaj odvedla 2,200.000 dinarjev.

Zaradi tega je tudi kritično stanje naših hiš, ker morajo Uprave zgradb pretežni del najemnin odvesti, namesto da bi prejele za vzdrževanje hiš dotacijo.

S tem v zvezi je komisija razpravljala o vprašanju najemnin. Končno bomo prišli do najemnin, ki bodo v skladu z izdatki za vzdrževanje zgradb. Kot primer nemogočih najemnin bi navedel hišice v Mestnem logu. Tam je 25 malih hišic z dvema stanovanji. Za vsako stanovanje plača najemnik 90 dinarjev, t. j. 180 dinarjev od hišice. Uprava zgradb RLO IV pa je porabila samo za strešno lepenko 100.000 dinarjev. Iz tega primera je mogoče razvideti, kako veliko je nesorazmerje med dohodki in izdatki. Navedel bi še drug primer s Starega trga, kjer plačuje neki najemnik za dvosobno stanovanje 36 dinarjev mesečno. Do take najemnine je moglo priti samo z birokratskim postopkom. Prejšnji lastnik je imel interes, da je zakrival dohodke in tako je po osnovi iz leta 1939 in pri uporabi procenta, ki se je pri novi odmeri računal, znesla najemnina le 36 dinarjev. Kako naj Uprava zgradb s takimi dohodki krije

redne stroške. Zadnji čas je, da izide zakon o regulaciji najemnin in da bo tako centralna Uprava zgradb sposobna popravljati hiše.

Uprava zgradb rajona I je imela 234 hiš. Te hiše je upravljalo 10 hišnih upraviteljev in 82 hišnikov. Uprava rajona II pa je imela 257 hiš s 7 upravitelji in 49 hišniki, Uprava rajona III je imela 85 hiš s 3 upravitelji in 4 hišniki, Uprava rajona IV je imela 237 hiš, enega upravitelja in 62 hišnikov. Že ti podatki kažejo nesorazmerje v kadru. Uprava rajona IV je kasirala približno 450.000 din, za hišnike je bilo izdanih 90.000 din, za upravno osebje pa okrog 10.000 din. Tako so stroški za osebje znašali $\frac{1}{4}$ dohodkov.

Najboljša je bila Uprava zgradb v II. rajonu. To kažejo tudi intervencije pri popravilih iz leta v leto. Leta 1949 so izdali 1.079.000 dinarjev, leta 1950 — 1.564.000 dinarjev in leta 1951 — 1.370.000 dinarjev. Tu se čuti dobro vodstvo in dobro organizirana samostojna podjetja remontnega značaja. Na splošno pa Remonti ne izpolnjujejo pričakovanj, za kar so bili ustanovljeni. Ko so se Remonti ločili od Uprav zgradb, se je povišala režijska stopnja in so veliko dražji kot druga podjetja. V Remontih plačujejo efektivne ure in nimajo akordnega dela, nimajo postavljenih norm itd. Dalje so bile in so še večje težave z delovno silo. Remont IV ima n. pr. 5 zidarjev, 3 kleparje, 2 instalaterja in nekaj ostalih obrtnikov. S tako delovno silo ne more uspešno posegati v pereče probleme. Remont rajona II ima 16 zidarjev, 9 težakov in tako morajo tudi zidarji nositi malto in opravljati druga nekvalificirana dela, kar delo podraži. Jasno je, da to ni krivda Uprav zgradb, ker vemo, da so te težave vsepovsod, vendar Remonti lahko upravičeno pričakujejo v jeseni večji dotok težakov. Vse te probleme je treba enotno rešiti. Če hočemo, da bodo Remonti izpolnili naša pričakovanja, jih moramo okrepiti s strokovno delovno silo. Še danes leži v predalih pisalne mize preko 250 neizvršenih naročil, za katere ne vedo, kako jih bodo izvršili zaradi pomanjkanja delovne sile.

Že v več diskusijah smo govorili o stanju zgradb in je to stanje v resnici zelo kritično, dasi je v tem letu bilo že marsikaj napravljenega, zlasti na pridobivanju novih stanovanj z izselitvijo uradov. Remont rajona II je izvršil velika dela, po mojem mnenju celo prevelika, če upoštevamo, da Remont popravlja ljudsko šolo v Spodnji Šiški s kreditom preko 2 milijona dinarjev in bi to delo moralo izvršiti večje podjetje kot je Remont, ki bi se moral zaposliti na drugih manjših delih.

Kritično je stanje oken. Mnogo oken ni bilo prepleskanih že 20 let, čeprav vemo, da je treba okna pleskati vsakih 8 do 10 let. Isto stanje je pri žlebovih. Res je kritično stanje pločevine, vendar bi se tudi to moglo omiliti, če bi bili žlebovi premazani z odgovarjajočo barvo.

Bloki v Šiški so znani deloma že iz javne, deloma osebne kritike. Res je, da so ti bloki v zelo slabem stanju. Vzroki so mnogoštevilni. Bloki niso izgotovljeni, ker manjkajo še razne instalcijske naprave, kot umivalniki, kopalne peči. Prav tako imajo stanovanja v blokih samo enojno zasteklitev. Še bolj kritično pa je to, da so se nekateri stropi začeli povešati, z njimi pa tudi peči in štedilniki. Nosilni zidovi so le zunanji in ob dimnikih. Pri gradnji so uporabljali svež les tako za stropne kot za izdelavo oken. Posledica tega je, da je les kot pravimo »začel delati«. Izgleda, da bo treba vsa okna znova prepleškati. To pa še niso vsi vzroki slabega stanja stanovanj v blokih, temveč je temu največ kriva slaba kvaliteta dela, ki izvira iz skoro smešnih normativov, ki so bili predpisani za to zidavo. Jasno je, da k temu pripomore tudi slab odnos strank, ker ljudje še vedno ne znajo ceniti splošne ljudske imovine. Če sediš samo nekaj ur v Upravi zgradb na rajonu, vidiš vrsto strank, ki prihajajo z naravnost smešnimi zahtevami, kot n. pr. nekomu se je pokvarila vodovodna pipa in zahteva od Uprave zgradb, da izvrši popravilo. Včasih je bilo tako, da so manjše okvare v stanovanjih stranke same popravile. Dalje stranke še vedno sekajo v stanovanjih drva, redijo domače živali. Vse to občutno slabi naš stanovanjski fond.

Komisija pozdravlja ustanovitev skupne Uprave zgradb za vse mesto in predlaga nekatere stvari:

1. Poenotiti bi bilo treba delo na vsem področju mesta in določiti delovna področja hišnim upraviteljem. Teh je sedaj 22, zadostovalo pa bi jih 12, ki bodo zmogli vse delo. Hišniki so posebno poglavje pri naših zgradbah. Ko razpišemo mesta za hišnike, je mnogo interesentov, ki obljubijo vse. Ko pa se v stanovanje vselijo, pozabijo na obljube, ker so z vselitvijo dosegli svoj namen. Zato bi bilo treba hišnike, ki čez noč pozabijo svoje obljube, primerno opomniti.

2. V hišah, kjer prebiva več kot pet strank, naj se postavijo dobri hišniki, katerim je treba utrditi avtoriteto, ki je na splošno zelo šibka.

3. Utrditi je hišne svete, postaviti jih je pred odgovornost, katere so se do sedaj branili.

4. Nova uprava naj utrdi strokovnotehnični oddelek, ki je sedaj boleča točka uprav.

5. Uprava naj si postavi svoj osnovni plan, po katerem naj bi obnovili vsaj 100 fasad letno, tako da bi bilo v 6 letih obnovljenih okrog 600 fasad, ki so potrebne obnove. Tako bi vsako remontno podjetje izvedlo 25 popravil oziroma obnov.

6. Izvršiti bi bilo nujno potrebna dela v novih zgradbah in to na blokih v Šiški, na Ambroževem trgu, na Vrhovčevih blokih in v Škofji ulici.

7. Takoj bi bilo treba pristopiti k prepleskanju zunanjih delov oken, da se les ne bi kvaril dalje.

8. Uprava zgradb naj bi ustanovila svoj lastni Remont, ki bi opravljal najnujnejša dela, vsa ostala dela pa naj bi prevzela ostala remontna podjetja.

9. Razpišejo naj se hišniška mesta in izvrše potrebne preselitve in odpustitve slabih hišnikov.

10. Uredi naj se vprašanje beljenja fasad.

11. Ustanovi ali okrepi naj se remontno podjetje pri mestnem muzeju, katero naj bi vršilo popravila fasad, ki so kulturnoumetniškega pomena in zahtevajo precizno in strokovno delo.

Predsednik skupščine prekine zasedanje ob 20. uri ter objavi, da se bo zasedanje nadaljevalo naslednji dan ob 8. uri.

Koprivec Stane:

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki! Želel bi govoriti o Zaloški cesti. O tem vprašanju morem govoriti, ker sem voljen ljudski odbornik tega terena. Zagotavljam vas v svojem imenu in v imenu svojih volivcev, da je bilo že nešteto sestankov, kjer smo tudi obravnavali odstranitev karmeličanske cerkve in samostana. Ko so pred kratkim začeli popravljati Zaloško cesto, smo zapazili, da se postavljajo robniki skoraj sredi ceste, in sprašujemo se, kako more to biti. Začeli so podirati ograjo pri hiši, kjer je nastanjen KNOJ, s čimer se ne bo veliko pridobilo, cerkev pa še vedno stoji sredi ceste. Moje mnenje in mnenje Moščanov je, da dokler ne bo odstranjen ta objekt, se regulacija Zaloške ceste ne more izvršiti in jo usposobiti za enakovredno cesto kot so ostale večje ceste v mestu. Pozdravljamo zamisel Izvršilnega odbora o odstranitvi omenjene cerkve. Na drugi strani pa postavljamo vprašanje, ki bo verjetno nastopilo v zvezi z akcijo. Gotovo se bodo našli bivši klerikalci, ki bodo na ves glas vpili, češ cerkve podirajo, vera je v nevarnosti. Vendar moram takoj k temu pripomniti, da so v bližini te cerkve še tri druge cerkve, tako da bodo verniki lahko nemoteno opravljali svoje verske dolžnosti kljub temu, da bomo to cerkev podrli. Vsak bo lahko zagovarjal odstranitev te cerkve, ker bo to izvršeno zgolj iz cestno-prometnih ozirrov.

Drugo je vprašanje obrtništva. Sem obrtnik in bi k temu vprašanju dal par pripomb. Zdi se mi, da Izvršilni odbor ne zna pravilno ločiti obrtnika od obrtnika. Za mene je obrtnik tisti človek, ki je opravil učno dobo, bil gotovo dobo pomočnik, napravil mojstrski izpit in se nato osamosvojil. Velika večina naših obrtnikov se je težko osamosvojila. Ne smemo pozabiti, da so se po vojni vrinili med obrtnike bivši trgovci in

gostilničarji, ki so prejeli pooblastila, da lahko izdelujejo razne galanterijske predmete, copate in slično ter so pri teh izdelkih zaslužili mastne zaslužke. Zdaj se ti ljudje hvalijo po raznih lokalih, češ mi smo obrtniki in toliko in toliko zaslužimo. Mislim, da bi bilo treba končno ločiti enkrat za vselej delovnega obrtnika od ljudi, ki živijo na račun drugih.

Dotaknil bi še še neusmiljenih cen, ki jih morajo prebivalci plačevati za obrtniške storitve. Obstaja predpis, da morajo ceniki viseti na vidnem mestu v lokalu, tako da se stranke lahko vsak čas prepričajo, če je izvršeno delo zaračunano po odobrenih cenah. Če pa nek obrtnik zaračuna delo preko cenika, se stranka lahko obrne na urad za cene, še bolj koristno pa bi bilo ožigovanje takih obrtnikov v časopisju.

Spregovoril bi še o uslužnostnih delih privatnih ali državnih podjetij. Povedal bom primer iz svoje stroke. Sem vulkanizer in popravljam gumijasto obutev. V delu imam 300—400 parov škornjev, preko zime pa se bo to število še povečalo. Obstoje pa delavnice v socialističnem sektorju, ki odklanjajo tako delo, ker se nočejo razgovarjati s strankami, kajti pri tem delu moraš potrošiti veliko časa z razgovori, delo samo pa ne daje dovolj zaslužka. Mislim, da bi državne delavnice, ki so v ta namen ustanovljene, morale sprejeti tudi taka naročila.

Omenil bi še šušmarstvo v obrtniški stroki. Šušmarstvo se je zelo razpaslo in storitve šušmarjev so mnogo dražje od storitev mojstrov kljub temu, da ne plačujejo nobene dohodnine. In vse to gre v škodo obrtnih mojstrov. Mislim, da bi bilo treba utrditi položaj obrtnika v tem, da bi vedel, kakšne pravice ima in kakšne dolžnosti ter v kakšnem obsegu in kaj lahko dela.

Šefic Ludvik:

Na poročilo podpredsednika Kreseta bi v zvezi z davčno politiko v mestu Ljubljani navedel stanje s področja rajona Moste. Naš rajon obrtniki označujejo, da najhuje privija davčni vijak. S tem v zvezi bi povedal par konkretnih primerov o posameznih obrtnikih in njihovem odnosu do skupnosti, in primere, ki se manašajo na privatna kmečka gospodarstva.

Leta 1949 je znašal predpis dohodnine 55 nezadružnikom 1,291.840 dinarjev, v 1950. letu 54 nezadružnikom 1,532.269 dinarjev, 83 zadružnikom na ohišnice 1,007.762 dinarjev.

V letu 1951 znaša predpis akontacije za 3 četrletja za nezadružnike 1,554.300 dinarjev, za zadružnike (ohišnice) pa za vse leto 357.000 dinarjev.

Zaostanki na dan 17. septembra 1951 znašajo še 230.000 dinarjev in to pretežno od nezadružnikov.

V letu 1949 je imelo 226 obrtnikov 3,124.582 dinarjev predpisa dohodnine, v letu 1950 243 obrtnikov 3,828.546 dinarjev, akontacija za tri četrt leta 1951 pa znaša 2,865.700 dinarjev. Zaostankov na dan 17. septembra 1951 imajo še na tekoči akontaciji 750.000 dinarjev.

Ostali poklici, hišni posestniki in vrtičkarji (po številu 1506) so imeli v letu 1949 predpisane dohodnine 2,044.815 dinarjev. V letu 1950 pa 1532 zavezancev 2,771.794 dinarjev, tričetrletna akontacija za leto 1951 pa znaša 2,151.774 dinarjev, ki pa še ni dokončno plačana. Za leto 1950 dolgujejo še 82.000 dinarjev, za leto 1951 pa 378.000 dinarjev.

Proti definitivni odmeri za leto 1950 je vložilo pritožbe 25 nezadružnikov in 3 zadružniki. Hišni posestniki in vrtičkarji ter ostali poklici so vložili 103 pritožbe.

Rubeži je bilo v letošnjem letu izvršenih do sedaj 107, t. j. 43 več kot lansko leto.

Opaža pa se, da se precej davčnih zavezancev ne zaveda svojih dolžnosti in čakajo do zadnjega s plačilom. To se vidi iz visokega števila rubeži in 19 razpisanih prodaj, katere so davčni zavezanci šele v zadnjem trenutku v celoti poravnali.

Iz vloženih prijav obrtnikov za leto 1950 je bilo razvidno, da je že nekaj več obrtnikov javilo pravilnejše podatke kot prejšnja leta, so pa med njimi še nekateri, katerih napovedi niso niti malo verodostojne.

Za boljšo osvetlitev dejanskega stanja bi navedel par primerov z imeni:

Klopčič Milan, mehanik z enim pomočnikom in enim vajencem, je javil čistega dohodka 73.000 dinarjev pri letnem prometu 132.041 dinarjev. Davčna komisija pa je ugotovila 138.000 dinarjev čistega dohodka in 196.382 dinarjev prometa.

Čuček Benjamin, kovinski galanterist, je pri dveh pomočnikih javil čistega dohodka 85.795 dinarjev in prometa 519.652 dinarjev. Davčna komisija pa je ugotovila pri istem prometu 135.000 dinarjev čistega dohodka.

Potrč Stane, fotograf s tremi pomočniki in dvema vajencema, je prijavil 128.935 dinarjev čistega dohodka in 543.247 dinarjev prometa. Davčna komisija je ugotovila 180.000 dinarjev čistega dohodka ter 597.000 prometa.

Bricelj Ciril, pleskar z osmimi pomočniki in dvema vajencema, je prijavil letno 71.306 dinarjev čistega dohodka pri letnem prometu 1,238.863 dinarjev. Davčna komisija pa je ocenila njegov čisti dohodek na 240.000 dinarjev z ozirom na prijavo.

Godič Jožef, ki dela sam, je prijavil 70.000 dinarjev čistega dohodka in 147.800 dinarjev letnega prometa.

Tome Avgust, ki je imel tri pomočnike vse leto, enega pa poleg teh pol leta, je prijavil samo 83.824 dinarjev čistega dohodka pri 631.852 dinarjih letnega prometa. Davčna komisija pa je ugotovila 170.000 dinarjev čistega dohodka in 650.286 dinarjev prometa.

Počivašek Ivan, strugar-galanterist s tremi pomočniki, je prijavil 110.266 dinarjev čistega dohodka in 562.441 dinarjev prometa. Davčna komisija pa je ugotovila 165.000 čistega dohodka in 568.234 dinarjev prometa.

Posebno pozornost pa je zbudila prijava Pintariča Anteja, damskega krojača, ki je pri štirih in pol pomočnikih z zaposlitvijo svoje žene in dvema vajencema čez vse leto ustvaril samo 89.564 dinarjev čistega dohodka in 363.272 dinarjev prometa. Davčna komisija pa je ugotovila 150.000 dinarjev čistega dohodka pri 419.000 dinarjih prometa.

Koder Ivan, krojač, je delal sam in je prijavil 61.000 čistega dohodka in 75.970 dinarjev letnega prometa.

S to oceno pa Pintarič ni bil zadovoljen ter je vložil pritožbo, v kateri naglašja, da je za interese skupnosti dal toliko, da ne more iti molče preko tega dejstva. Navaja, da je sodeloval pri vpisu ljudskega posojila, da je organiziral revijo oblačil v Ljubljani in sodeloval pri reviji oblačil v Zagrebu, da se je zamudil s tajniškimi posli v zadrugi po tri ure dnevno in še posebej s sejami zadruge, pri sestankih zbornice itd. Navaja tudi, da je bil še vodja odbora za proslavo 10. obletnice OF, kjer je uspešno zastopal interese skupnosti v imenu obrtništva.

Pri pregledih tržnega dobička obrtnikov smo ugotovili, da je preko 50 obrtnikov prodajalo svoje izdelke s tržnim dobičkom in z razliko v ceni, odvedli pa miso ničesar. S tem so seveda lahko konkurirali državnemu sektorju in še pridobili za svoj žep lepe zaslužke. Po sedanjih podatkih bi morali odvesti preko 600.000 din tržnega dobička in 800.000 dinarjev razlike v ceni. Taka je slika glede davčnega vijaka, kot trdijo nekateri davčni zavezanci, v našem rajonu.

K regulaciji Zaloške ceste bi pa še pripomnil sledeče: Tov. Koprivec je omenil, da je bilo že nešteto krat obravnavano to vprašanje na sestankih in na zborih volivcev. K temu bi dodal še to, da je tudi skupščina RLO soglasno bila mnenja, da je treba odstraniti karmeličansko cerkev in smatramo za potrebno, da Izvršilni odbor MLO pokrene vse, da se regulacija ceste izvrši.

Šega Bojan:

V zvezi s poročilom podpredsednika Kreseta bi par stvari pripomnil o obrtnikih iz našega rajona. Naš rajon ima v Ljubljani največ obrtnikov raznih strok, saj jih je približno 400. Od vseh obrtnikov je žal nemajhen odstotek takih, ki jim ne moremo priznati vseh vrlin poštenih državlja-

nov, ker ne izpolnjujejo o pravem času davčnih obveznosti. Pod zadovoljivo izpolnjevanje davčnih obveznosti pa ne spada samo plačevanje davkov v predpisanih rokih, ampak je predpogoj tudi ta, da davčni zavezanec-obrtnik prijavlja točno vse svoje dohodke z letno davčno prijavo. Kakor sem že omenil takih vzornih obrtnikov, ki bi točno prijavljali vse svoje dohodke za odmero dohodnine, je morda vseh skupaj v našem rajonu komaj nekaj desetin. Od leta do leta opazamo porast dohodkov obrtnikov in to ne samo prometa, ampak tudi zaslužka obrtnika. Davčne komisije, ki so imenovane za dobo posameznega leta, katerih dolžnost je zajeti vse dohodke posameznega davčnega zavezanca, niso v vseh primerih te svoje naloge izvršile zadovoljivo, bodisi zaradi nepoznanja razmer davčnega zavezanca kot takega ali pa, ker niso imele na razpolago podatkov, ki bi bili potrebni za pravilno odmero, katero so po zakonu dolžni dati obrtniki sami.

Odmera dohodnine obrtnikom v Ljubljani za preteklo leto nikakor ni bila zadovoljiva. Bila je tudi v nasprotju z odmero istovrstnim davčnim zavezancem na podežlju. Kljub temu, da so bili obrtniki v Ljubljani ugodneje obdavčeni kakor na podežlju, pa smo slišali kritike, v nekaterih primerih zelo ostre kritike ljubljanskih obrtnikov in tudi vodstva Mestne obrtne zbornice proti »baje« previsoki in nepravilni odmeri dohodnine. Te kritike niso bile upravičene in so daleč presegale okvir objektivnosti. V tej zvezi smo morali tekom meseca julija in avgusta pristopiti k pregledu izvršene davčne odmere dohodnine obrtnikom za preteklo leto. Pri tem pregledu, ki smo ga izvršili, smo ugotovili, da je bila odmera dohodnine v posameznih primerih in posameznim obrtnikom res pogrešna, primerjaje med seboj obrtnike iste stroke z isto možnostjo delavnosti. Takih primerov smo pri prvem pregledu ugotovili 87, katerim smo zaradi pravilnosti in pravičnosti morali zvišati dohodnino za okoli 600.000 dinarjev. Od 87 zvišanj odmere dohodnine za leto 1950 so prizadeti davčni zavezanci vložili 15 pritožb. Iz tega ugotavljamo, da je bilo od 87 zvišanj 72 primerov popolnoma pravičnih, potrebnih in pravičnih, kar so priznali prizadeti davčni zavezanci sami.

K reviziji dohodnine za preteklo leto nas ni vodila potreba zaradi pomanjkanja proračunskih dohodkov, ampak le dejstvo, da se odpravijo nepravilnosti v davčni odmeri. K reviziji je pripomogla prav kritika vodilnega osebia ljubljanskih obrtnikov, da so previsoko obdavčeni, konkretno tudi kritika tov. Jelovška Jožeta, ki je bil v svojstvu predsednika Obrtne zbornice in še par njegovih stanovskih tovarišev. Tovariš Jelovšek, ko je že govoril o krivičnih davčnih odmerah, pa ni prav nič omenil svojega primera, da je tudi on med tistimi, katerih davčna odmera je bila nujno potrebna korekture in zvišanja. Tov. Jelovšek ima dobro idoči obrat krojaštva na Miklošičevi cesti št. 15, v katerem zaposluje

povprečno štiri pomočnike in dva vajenca. Kot čisti zaslužek za leto 1950 je navedel v davčni prijavi 61.700 dinarjev, davčna komisija pa mu je določila 90.000 dinarjev. Za leto 1949 je prijavil 51.401 dinar čistega zaslužka, davčna komisija pa mu je določila 70.000 dinarjev. Pri odmeri davka se mu ni upošteval honorar 4000 dinarjev mesečno, katerega je prejemal kot predsednik Mestne obrtne zbornice.

Ali je taka davčna prijava sprejemljiva in ali odgovarja dejanskemu stanju v primerjavi z drugimi znatno slabejšimi obrtniki iste stroke, to je krojači, navajam samo par primerov:

1. Lobnikar Franc, krojač, Komenskega ul. 24, dela sam in je prijavil za leto 1950 čisti dohodek 58.000 dinarjev. Teda j je Jelovšek Jože s štirimi pomočniki in dvema vajencema prijavil samo 3700 dinarjev več.

2. Virant Franc, Stari trg 3, obratuje sam in je prijavil 55.000 din.

3. Verbič Ignac, krojač, Poljanski nasip 8, ki zaposluje eno pomožno moč in enega vajenca, je prijavil čistega dohodka 86.000 dinarjev.

Iz te primerjave se jasno vidi, da tov. Jelovšek Jože kljub povišani odmeri po davčni komisiji, napram njegovi lastni napovedi za leto 1949 in 1950 ni prav nič prizadet, temveč je bila odmera v primerjavi z navedenimi njegovimi tovariši še znatno prenizka.

Drugi primer borca za obrtniške pravice je Lipnik Janko, dimnikarski mojster v Ilirski ulici 12. Lipnik je istočasno predsednik Zadruga dimnikarjev. Kot predsednik zadruga bi moral člane nava jati k pravilnemu izvrševanju zakonskih predpisov in jim po potrebi pomagati. Teh lepih lastnosti pa Lipnik nima. Pri odmeri dohodnine za leto 1950 je bil on, kakor ostali njegovi strokovni tovariši, pozvan, da predloži dokaze svojega delovnega področja. Kot predsednik zadruga je deloval na svoje člane negativno. Pri odmeri dohodnine mu je bila vsaka odmera krivična, pa tudi če bi znašala samo 10 dinarjev. Nekateri obrtniki še vedno žive v starih časih in smatrajo, da je obrtniški mojster samo za ukazovanje, delajo pa naj pomočniki in vajenci. Tako mnenje je zelo zgrešeno. Ko obrtnikom izdajamo obrtna dovoljenja, je s tem mišljeno, da bo svoj poklic v korist skupnosti in v svojo lastno korist tudi sam izvrševal, nikakor pa ne tako, kakor to dela dimnikarski mojster Lipnik in še par takih mojstrov. Lipniku se dozdeva največja krivica pri odmeri dohodnine v tem, ker se mu pri čistem dohodku všteva tudi dohodek, ki bi ga lahko sam s svojo lastno delavnostjo dosegel, katerega pa on ne priznava.

Mislim, da bo skupščina vedno odobraval a in upošteval a dobronamerno kritiko obrtnikov o vprašanju pravilne porazdelitve davkov na posameznega obrtnika, sigurno pa se ne bo strinjala s tako kritiko in takšnim odnosom do obveznosti napram državi, kot jo imajo Jelovšek Jože in še nekateri tako zvani voditelji obrtništva v Ljubljani.

Potrebno bo posvetiti še večjo pozornost pravilni odmeri dohodnine, ki mora obsegati resnično vse dohodke posameznega zavezanca obrtnika. Sigurno pa bo potrebno pri tistih obrtnikih, ki prikrivajo stvarne dohodke, da se jim ne zviša samo davčna odmera na dejansko ugotovljen dohodek, temveč podvzame še nadaljnje ukrepe.

Ocepek Lojze:

Govoril bi o obrtništvu še zaradi tega, ker je tov. podpredsednik v svojem poročilu o delu ljudskega odbora navedel, da nekateri obrtniki govore, da vodi Izvršilni odbor protibitrniško politiko, in pa ker se na drugi strani pojavljajo »voditelji obrtnikov«, češ da se bore za obrtnike proti krivicam, ki jim jih baje dela ljudska oblast, konkretno MLO. Dejansko pa je ravno nasprotno in si ljudska oblast neprestano prizadeva dvigniti življenjski standard delovnemu človeku ter je to vprašanje tesno povezano z razširitvijo obrtne dejavnosti in se to vedno in ob vsaki priliki javno poudarja. Mi pa imamo med obrtniki spekulantske tendence, ki žele ustvariti monopol in to na ta način, da se ne bi dajalo nobenih novih obrtnih dovoljenj, obstoječe obrtne obrate pa povečati in tako preprečiti konkurenco in obubožanje kot nekdanj, da bi potem lahko nemoteno dvigali cene in špekulirali na škodo delovnega človeka. Mislim, tovariši, da je jasno, da v socialistični državi ni nobene bojazni, da bi ostali obrtniki brezposelni in da bi bili ogroženi, kakor je to prikazovala Obrtna zbornica na čelu s tov. Jelovškom. Po drugi strani pa stalno poudarjajo, da ne morejo živeti, ker so previsoki davki, nasprotno se pa dogajajo primeri, da dajejo obrtniki lažne in nerealne prijave davčnih osnov kot n. pr., da imajo komaj 12—14.000 din dohodka. Čudim se, da prihajajo takšne prijave, vendar pa še ni bilo do sedaj slišati v Ljubljani, niti v Slovenji, da bi en sam obrtnik prišel po vojni v konkurz, da bi zaprl delavnico, ker ne bi mogel izhajati, in odšel v tovarno. Naša ljudska oblast mora voditi dosledno borbo proti špekulantskim obrtnikom in v kolikor so primeri tudi odpraviti krivice, vendar pa moramo ugotoviti, da smo do sedaj vodili kvečjemu premajhno borbo proti špekulantom in se premalo zavzemali za delovnega obrtnika, skrbeli premalo za razširitev obrtnih podjetij, da bi na ta način zagotovili in zaščitili potrebe naših potrošnikov. Če se spomnimo obrtnikov v stari Jugoslaviji in kakšen je položaj obrtnikov v kapitalističnih državah, tedaj nam bo še bolj jasno, da je možen obstoj in razvoj obrtništva pri nas. V stari Jugoslaviji niso obrtniki imeli nikake perspektive pred seboj, da bi se utrdili, bilo pa je nešteto obrtnikov, ki so morali zaradi konkurenčnega boja, ki ga niso vzdržali, zapreti svoje delavnice in iti v vrste delavcev ali brezposelnih. Tako je bilo stanje v stari Jugoslaviji. Danes pa si upajo govoriti, da jih ljudska oblast onemogoča in da ne morejo prosperirati.

Nočejo videti in razumeti objektivnih težav, s katerimi se bori naša država, namesto da bi tudi oni po svoji strani dali svoj prispevek za premagovanje teh težav.

Potrošniki dnevno občutijo, da so previsoke cene, razen tega pa so potrošniki tudi velikokrat ogoljufani. Naj navedem samo primer, ki je bil pred kratkim objavljen v dnevnem časopisju: da so mesarji prodajali kosti namesto mesa, iz mesa pa so delali klobase in na ta način na račun ogoljufanih potrošnikov zaslužili velike dobičke.

Zavzeti je treba jasno stališče do Obrtno-nabavne zadruga oblačilne stroke, ki se je po zadnjem zasedanju Mestnega ljudskega odbora, ko se je pravilno obravnavalo vprašanje obrtništva, skušala zavzemati za posamezne spekulantske obrtnike. V tej zadrugi so se našli ljudje, ki so takoj sklicali sejo upravnega in nadzornega odbora, kjer so zavzeli odločno stališče in obsodili delo ljudskega odbora. Uspelo jim je, da so ti ljudje, ki dejansko vodijo borbo proti naši ljudski oblasti, imajo pa usta polna fraz o socialistični demokraciji in prispevanju za našo stvarnost, — pritegnili v svoj krog tudi delovne obrtnike. Upravni odbor te zadruga je na svoji seji zahteval, da ljudski odbor prekliče razpravo in stališče, ki ga je zavzel do obrtniške dejavnosti in da dâ zadoščenje tov. Jelovšku, češ da je le borec za pravice obrtnikov. Iz podatkov tov. podpredsednika in diskusije je jasno razvidno, kakšna je davčna osnova tov. Jelovška in njegov odnos do skupnosti in naše socialistične izgradnje. Spekulantski obrtniki bi radi sedeli po kavarnah, s spekulacijami dobro zaslužili, zraven pa zabavljali proti ljudski oblasti! Obsodili bomo take tendence in ne bomo dopustili nobenemu obrtniku, ki bi skušal na račun svojega gledanja izkoriščati demokracijo za zaščito špekulantov. Vodili bomo odločno borbo proti vsem takim in sličnim pojavom.

Komisija za prošnje in pritožbe je bila naprošena, da posreduje v tej zadevi, ter sem zato kot njen predsednik prejel tudi dopis, ki ga je ta zadruga poslala Mestni obrtni zbornici in ki se glasi:

»Upravni in nadzorni odbor podpisane zadruga je na svoji redni seji dne 25. julija t. l. med drugim razpravljal tudi o časopisni polemiki v zadevi obrtništva, zlasti pa o zadevi predsednika zbornice tov. Jelovška Jožeta, članov uprave in bivšega podpredsednika Zadruga oblačilnih strok.

Po obširni debati, v kateri so sodelovali vsi člani uprave in nadzorstva, ki so bili navzoči na tej seji, je upravni odbor soglasno ugotovil, da so bile kritične pripombe, nanašajoče se na osebo tov. Jelovška, povsem nepravilne, netočne in v očitnem nasprotju z dejanskim stanjem, kajti iz uradnih zapiskov je razvidno sledeče: tov. Jelovšek je tako kot podpredsednik tukajšnje zadruga in predsednik Oblačilne skupine ter predsednik Združenja obrtnikov, zlasti pa kot predsednik Obrtne zbornice

ob vsaki priliki povsem nedvomno in jasno ter odločno zagovarjal interese obrtništva v smislu prave demokracije za dosego našega skupnega cilja, to je izgradnje socializma v dobrobit skupnosti.

Vsi njegovi govori, referati, poročila itd. so bili prežeti s polno skrbjo in ljubezni do razvoja izpopolnitve obrtništva, tako v strokovnem kot praktičnem pogledu, zlasti pa je zagovarjal in priporočal vzgojo mladega, novega kadra, na katerega je treba prenesti ne le vse strokovno znanje, temveč ga je treba tudi vzgojiti v duhu pravega socializma. Ob vsaki dani priliki pa je odkrito napadal vse pogoške, ostro obsodil eventualne nepravilnosti, storjene po komer koli ter dajal primerne smernice za delovanje obrtništva v liniji, nakazani po naših najvišjih predstavnikih, zlasti pa po vodji države — maršalu Titu.

Na osnovi gornjega je upravni odbor soglasno ugotovil, da je bilo delovanje tov. Jelovška v vsakem pogledu konstruktivnega značaja, strogo objektivno in lojalno, ter mu je za njegovo požrtvovalno in uspešno delo, ki ga je posvečal vsem sektorjem obrtništva, izrekel zaupnico z izrecno zahtevo, da se na pristojnem mestu doseže objava primerne popravka v časopisju, ki bo prikazalo tov. Jelovška v taki luči kot je zaslužil borec za pravice obrtništva in borec za izgradnjo socializma, kar je vsekakor bil tov. Jelovšek, če objektivno gledamo in strogo kritično presodimo njegovo dosedanje delo in uspehe za interese naše skupnosti. Z združenim pozdravom: tajnik Pintarič, predsednik Lampič.»

Mislim, da iz današnje diskusije kot iz razpravljanja na zadnjem zasedanju izhaja, da tov. Jelovšek ni bil borec za socializem in za razvoj obrtništva, ampak da je vseskozi zastopal interese obrtništva tako, da bi obrtniki imeli monopol nad cenami in obrtjo, kar pa bi bilo v škodo potrošnikov. Ponovno poudarjam, da ni nobene bojazni, da bi bila potrebna kakšna posebna zaščita obrtnikov, ker se naša oblast stalno trudi za razvoj obrtništva in vodi odločno borbo proti špekulantom tako v obrtništvu kakor na ostalih sektorjih.

Novak Franjo:

Samo s par besedami bi se dotaknil vprašanj, ki jih je včeraj nakazal tov. podpredsednik Krese. Ugotoviti moram, da so Ljubljancani z zadovoljstvom sprejeli zadnje ukrepe, s katerimi bomo odstranili različne prometne ovire. V mislih imam predvsem stare hiše srednjeveškega izgleda, Figovca in druge na Tyrševi cesti, ki so kazile izgled Ljubljane. To velja pa tudi za tiste načrte, ki so bili nakazani in sicer odstranitev gnilih bajt v Kolodvorski ulici itd.

Ob tej priložnosti bi se s par besedami ustavil tudi pri vprašanju železniškega prehoda na Tyrševi cesti. Slučajno sem uslužben za Bežigradom in tako sem pogosto priča prometni oviri, ki jo predstavljajo

zapornice pri železniškem prehodu in povzročajo dnevno veliko izgubo delovnega časa čakajočih, ker so na tem mestu zapornice zaprte najmanj 6 ur dnevno in to po stari statistiki, dočim je sedaj še slabše. Mislim, da je dolžnost ljudskega odbora, da se zavzame z vso avtoriteto, da se ta ovira odstrani. Pred kratkim sem videl, kako sta pred spuščeni zatvornicami čakala dva gasilska avtomobila nič manj kot 15 minut, medtem pa je požar delal svoje. Mislim, da to ni nova stvar, saj se je o problemu začelo razpravljati že pred deset leti. Z zapornicami na Celovski cesti ni mnogo bolje. Problem teh dveh prehodov bo treba reševati istočasno. V interesu Ljubljane in našega gospodarstva je, da se uredi to vprašanje. Ljubljana ga ne bo mogla rešiti z lastnimi sredstvi, pač pa je to vprašanje treba rešiti s sredstvi države, ker je zvezno ministrstvo oziroma Svet za promet dolžan, da to vprašanje reši. Mestni ljudski odbor kot najbolj zainteresiran bo tisti, ki bo rešitev pospešil.

Omenil bi tudi slabo stanje naših cest. Če gremo po ulicah in cestah, vidimo, da so vedno v slabšem stanju. Ne vemo, kje je krivda. Marsikaj bi bilo mogoče odpraviti in ne bi smeli dopuščati, da se cestne jame večajo ter postajajo nekatere ceste in ulice že skoro neuporabne. Čimbolj s popravili odlašamo, temveč sredstev bodo zahtevala kasnejša popravila. Človek vidi vse mogoče urade za ceste in zato mislim, da je naš birokratski aparat zadosti velik, če ne prevelik, da bi to vprašanje uredili. Ovira pri tem ni pomanjkanje delovne sile, ki sedaj ni več tako kritična, in ta izgovor ne more v polni meri veljati. Vzrok bo treba iskati v nepravilni oziroma pomanjkljivi organizaciji dela. Celo na glavnih ulicah vidimo, kaka nastajajo kotanje; namesto da jih zasujejo, jih puste, da se razširijo do premera 1 metra. Če bi pri tem šlo za posamezne jame in ulice, bi se jih ljudje še izognili, ker pa je tako stanje povsod, je treba izboljšanju ulic in cest posvetiti več pozornosti kot doslej.

Omenil bi še požarni bazen na vogalu Resljeve in Slomškove ulice. Ta bazen je bil napravljen med vojno in je bil napolnjen z vodo za primer požara. Pred tremi leti je bil zasut, sedaj pa so ga izpraznili in material odpeljali. Bazena je prazen, le na dnu je mlakuža deževnice, ki razširja smrad in se v nji goji mrčes, kar po mojem mnenju sanitarna inšpekcija ne bi smela dopustiti. Tudi iz estetskega vidika je treba ta bazen pa tudi prostor okrog bazena urediti, kar bi moralo storiti podjetje Snaga.

Mavrič Edo:

Par besed bi spregovoril glede davkov in obrtništva, ki so v zadnjem času predmet razpravljanja. Republiška kot mestna obrtna zbornica sta razpravljali, kako bi stvar uredili in našli sorazmerje, po katerem bi bila davčna obremenitev pravilno porazdeljena na vse obrtnike. Mislim, da

ni funkcionarja, ki bi mogel tolerirati različne davčne prijave v isti stroki, kakor tudi ne pošten obrtnik, ki čuti najosnovnejše dolžnosti do države. Prišli smo do zaključka, da bi delo pri davčnih prijavah moralo biti temeljitejše, četudi bi zahtevalo več časa in da bi se davčne prijave morale točno porazdeliti po strokah. Kljub temu, da je v Ljubljani sorazmerno davčna obremenitev najnižja, statistični podatki kažejo, da ni pravega sorazmerja, ker so primeri, da je v isti stroki različna obdavčitev. Zato je treba enkrat dokončno postaviti pravilno davčno osnovo, na kateri bo potem baziralo nadaljnje delo.

V zadevi tov. Jelovška bi dal nekaj pripomb in to ne kot njegov zagovornik, temveč ker ga poznam iz skupnega dela. O tem bo lahko povedal tudi tov. Šter kot bivši pomočnik poverjenika za obrt. S tovarišem Jelovškom sva pred dvema letoma razpravljala v davkih. Res je, da je marsikatero uro zamudil, kar gotovo ni šlo v korist njegove obrtne delavnice. Mislim, da se zadeva tov. Jelovška rešuje le preveč enostransko. Njegovo delo je prispevalo k temu, da je bil izvoljen v ljudski odbor.

Važno vprašanje pri obrtništvu je vprašanje učencev v gospodarstvu, vprašanje njihovih domov in strokovnih šol. Ta problem je tudi pereč v drugih okrajih, vendar se mi zdi, da je v Ljubljani najtežje. V Ljubljani bi se lahko mladinci izučili v obrti, nimamo pa vajeniških domov. Ker gre tu za problem bodočega obrtniškega kadra, smatram, da je to vprašanje prioritete važnosti in ga je treba reševati vzporedno z drugimi nalagami.

Jelovšek Jože:

Smatram za potrebno, da osebno nekatere stvari pojasnim. Nisem mislil, da bom spet predmet očitaj. Že včeraj sem bil v poročilu tovariša podpredsednika omenjen glede davčne prijave, danes pa je tov. Šega večino svoje diskusije posvetil moji davčni napovedi. Za lansko leto sem napovedal 70.000 dinarjev zaslužka. Vse leto sem vodil zapisnik. Pri obrtnikih krojaške stroke pride 15% zaslužka na mezde. Več kot to ne moremo zaslužiti, ker smo po ceniku v lanskem letu smeli zaračunati le 1000 dinarjev za delo obleke. Jaz pa se držim cenika. Tako sem izplačal lansko leto na mezdah 200.000 dinarjev in je name od tega odpadlo 30.000 dinarjev ali 15%.

Opozoril bi na članek v eni zadnjih števil »Ljudske pravice«, kjer je V. S. (verjetno Viktor Stopar) napisal članek o obrtništvu, v katerem je točno obrazložil, koliko zasluži obrtnik na eno delovno silo. Pri plačnem fondu 50.000 dinarjev je povprečje 9000 dinarjev. Res imam 4 pomočnike, so pa to pomočniki, ki sem jih sam vzgojil. Delo z vajenci pa je zelo kritično. Ni prav, da se vse stroke v obrtništvu daje pod isti kriterij;

nekatero izmed njih so zelo bedne in v te spada tudi krojaška stroka. Drugih 40.000 dinarjev sem računal na moj zaslužek, katere pa nisem zaslužil. Opravljal sem v preteklem letu 12 funkcij in če jih hočeš vsaj za silo opravljati, zahteva to mnogo časa. Samo v enem mesecu sem porabil za to 150 ur. To je tri delovne tedne. Svoje delo pa sem moral pripravljati ponoči ali ob nedeljah. Kot primer bi povedal, da sem v času, ko sem bil povabljen ob zasedanju republiške obrtne zbornice na kosilo, povabilo odklonil, da sem lahko doma pripravil delo. To so stvari, ki jih vi ne vidite, ki pa vplivajo na delo in prav zato je bila moja davčna napoved 70.000 dinarjev. Ker nisem pri delu stalno poleg, ne morem delo tako organizirati, da bi dvignil svoj zaslužek, če bom pa prost vseh funkcij, bom kljub temu, da sem že star in imam že 40 let dela za seboj, več napovedal in več zaslužil. Honorar, ki sem ga prejel pri obrtni zbornici, sem prejemal le v zadnjih mesecih lanskega leta. Pri vltomu so mi pobrali vso gotovino in sem ta denar imel pripravljen za plačilo socialnega zavarovanja svojih delavcev.

Glede dopisa, ki ga je poslala Oblačilna zadruga Mestni obrtni zbornici, bi pripomnil, da za to nisem ničesar vedel. Ko so bili izneseni po zasedanju mestne skupščine članki v časopisju, je prišla k meni cela vrsta obrtnikov, ki me poznajo in so me vprašali, ali morejo kaj zame storiti. Odgovoril sem jim, da mi to ni potrebno, ker me poznajo in ker vedo, da sem zastopal samo tisto, kar sem smatral po svoji vesti za najboljšo. Oblačilna zadruga me je tudi vprašala, kaj bi mogla storiti zame. Odgovoril sem ji, da ne želim nobenih popravkov, tukaj pa sem slišal, da so kljub temu in brez moje vednosti poslali to pismo. K temu dopisu ne vem dati drugih pripomb kot to, da so me opisali takega, kakršnega me poznajo. Da pa mesto predsednika obrtne zbornice ni prijetno, lahko verjamete, ker je tu treba gledati na vse sektorje. In da je zelo problematično, je pokazala že razprava. Da bi bil proti razširitvi obrtne dejavnosti, ni res, ker sem, obratno, stoodstotno zastopal povečanje obrti. Na drugem zasedanju sem omenil, naj poverjeništvu za obrt izda obrtne liste, ki se kopičijo v predalih poverjeništvu. Osebno ne smatram za potrebno, da bi dalje razpravljali. Po svoji vesti sem pošteno vodil obrtno zbornico, bil v stalnem sodelovanju z Mestnim ljudskim odborom odtosno s poverjeništvom za obrt. Na sejah zbornice je bil vedno navzoč poverjenik oziroma njegov pomočnik, ki sta bila o vsem delu sproti informirana, dolžan pa sem bil sprejete sklepe izvajati. Pazil sem na to, da je bilo vse delo vedno v skladu z zakonom in potrebami naših ljudi, ki sem jih zastopal. Nisem pa zastopal špekulantov, o čemer priča tudi dopis zadruge. V vsem svojem delu sem hotel pravilno usmerjati delo obrtne zbornice, da bi tako odgovarjala namenu, za katerega je bila ustanovljena.

Šega Bojan:

Ne morem se strinjati z izjavo tov. Jelovška, da zaradi svoje starosti ne more doseči večjih dohodkov in to pri štirih pomočnikih, ki jih zaposluje v svojem obratu. Da temu ni tako, dokazuje dejstvo, ko mu je bilo obvlomu, ki je bil izvršen v njegov obrat, ukradenih tudi 70.000 dinarjev gotovine, ki jih je imel v delavnici. Pri vprašanju, zakaj je imel toliko denarja v obratu, je izjavil, da je imel ta denar pripravljen za davke. Iz tega se vidi, da je imel denar, da ga pa ni sproti odvajal, temveč je čakal na opomin poverjenišтва za finance in nato šele odvedel predpisano odmero dohodnine.

Nebec Franc:

Javljam se na pripombo tov. Jelovška, ki pravi, da Mestni ljudski odbor ni izdajal dovoljenj za izvrševanje obrti. To do gotove mere drži in poverjenišтво za industrijo in obrt dejansko ni izdajalo obrtnih dovoljenj na vse vložene prošnje. Pogledati pa je treba, za kakšne obrti so se vlagale prošnje. 90 odstotkov vlog se je nanašalo za izdajo dovoljenj slaščičarske stroke, to je obrti, kjer je najlažje uveljavljati špekulativne namene. Nasprotno pa vidimo, da med nerešenimi prosilci ni takih, ki bi zaprosili za obrtno dovoljenje za obrti, ki nam jih primanjkuje, n. pr. ključavničarji, kleparji, urarji in slično. Z drugo besedo, poverjenišтво za industrijo in obrt nima niti ene prošnje, ki je ne bi takoj rešilo in to sporazumno z obrtno zbornico, razen za slaščičarsko obrt. Ob priliki prevzema slaščičarske obrti v državni sektor, smo ugotovili, da je bilo v tej stroki največ špekulacije in da je možna tu špekulacija v dosti večji meri, kot v ostalih obrtnih dejavnostih. Glede odnosa Mestne obrtniške zbornice pa bi navedel še primer: Ko smo v zadnjih dneh vprašali obrtno zbornico za mnenje, ali naj podelimo nekemu prosilcu žagarsko obrt, nam je poslala odgovor, da ni potrebe za razširitev žagarske obrti v Ljubljani in zato ni potrebno izdati novo dovoljenje. Vemo pa vsi, kakšno je stanje žaganja drv v Ljubljani in vemo, če hoče kdo razžagati drva, mora žagarja iskati, dočim so pred vojno žagarji iskali stranke. Mnenja sem, da je treba prelomiti s cehovsko in monopolistično tendenco gotovih ljudi v obrtni zbornici, ki zahtevajo, da se obrtnih dovoljenj za žagarsko obrt ne izda, češ, da je teh obrtnikov dovolj. Pred vojno je bilo 24 žagarjev v Ljubljani, poleg tega pa so privatni trgovci s kurivom imeli svoje žage in so dostavljali potrošnikom na dom žagana drva, danes pa imamo le 14 žagarjev, potrošnja drv pa se je v zvezi s povečanjem števila prebivalstva povečala. To sem poudaril zaradi tega, da bi bilo pri Mestni obrtni zbornici, kjer se je delo v zadnjem času sicer popravilo, treba enkrat za vselej prenehati s takimi cehovskimi tendencami.

Med zasedanjem vstopi delegacija zbora volivcev iz Most, ki predloži skupščini resolucijo, sprejeto na zboru volivcev, katero vodja delegacije prečita:

»Mestnemu ljudskemu odboru v Ljubljani!

S tlakovanjem Zaloške ceste bo končno urejen tudi ta del mesta, ki je bil do sedaj najbolj zanemarjen. Ker urbanistični načrt za Moste še ni dokončno izgotovljen, je bilo prvotno sklenjeno, da se ne bodo rušile večje stavbe ob cesti. Na primeru Tyrševe ceste pa vidimo, da smo do sedaj preveč ozkosrčno čuvali razne stare stavbe, ki ne služijo več svojemu namenu.

Komisija za tlakovanje Zaloške ceste je že pred dvema mesecema predlagala, da se poruši karmeličanska cerkev in hiši štev. 64 in 66, ki sta popolnoma neprimerni za stanovanje ter se postavijo moderne stanovanjske zgradbe, toda predlog ni bil sprejet. Volivci terena Moste - Selo se pridružujemo mnenju komisije in predlagamo današnjemu zasedanju skupščine MLO, da se te tri stavbe porušijo, ker so res samo še prometna ovira.

Če že popravljamo Zaloško cesto, jo popravimo tako, da ne bo treba pri sedanjem naraščanju prometa cesto čez par let zopet širiti. Volivci terena Moste - Selo.»

Predstavniki delegacije še pripomni, da upa, da bo skupščina podprla volivce njihovega terena ter da se bodo tako končno uresničile želje o ureditvi tega dela mesta.

Krese Leopold:

Pojasnil bi nekatera vprašanja, ki so vzniknila v diskusiji. Najprej bi odgovoril razpravljanju tov. Novaka, ki je bilo docela pravilno in stvarno. V resnici so to vprašanja, o katerih se ne sme samo govoriti, temveč jih je treba tudi reševati.

V zvezi s preходом na Tyrševi cesti bi omenil, da je ta prehod povezan z regulacijo ljubljanskega kolodvora in bo ureditev celotnega kompleksa trajala gotovo še daljšo dobo. Zato bo treba poiskati z ozirom na naraščajoči promet v tem delu mesta neko drugo rešitev. Vršile so se zato že konference skupno z direkcijo državnih železnic. Formirana je bila komisija ter bili izdelani predlogi, vendar pa vsa stvar napreduje zelo počasi. Predlagano je bilo, da bi se premiki vlakov prenesli na drugo mesto. Drug predlog pa je bil, da bi se podaljšala Parmova ulica in bi se po tej ulici usmeril promet zlasti za one uslužbenke, ki stanujejo v tem delu mesta, oziroma hodijo na delo za Bežigrad. V tem primeru pa bi bilo treba speljati cesto skozi zgradbe Javnih skladišč. Strokovnjaki že delajo načrte.

Res je, da bi morali več pozornosti posvetiti vzdrževanju in popraviljanju cest v samem središču mesta kot tudi izven središča, t. j. na periferiji. Pomanjkanje delovne sile ovira večjo dejavnost, upamo pa, da se bo ob novih ukrepih stanje popravilo. Res pa je tudi, da je temu kriva velikokrat malomarnost odgovornih oseb. Strokovnjaki, ki zagovarjajo razdrte ceste, češ, da je popraviljanje primerno tedaj, ko so jame že večje, podpirajo samo lenobo.

Glede diskusije o obrtništvu bi pripomnil, da v svojem poročilu nisem imel namena nadaljevati diskusije z zadnjega zasedanja, temveč le poudariti, kakšna je davčna morala ljubljanskih davkoplačevalcev in to tako pri obrtnikih kot pri kmetih. Zadrugniki so svoje davčne obveznosti že izpolnili in celo vplačali že za naprej. Pritožbe prihajajo le od nezadružnikov, ki plačilo zavlačujejo, ko pa pride do eksekucije, poravnajo takoj svoje obveznosti. S tem skušajo »za vsako ceno« doseči od države spremembo v davčni obremenitvi. Nisem govoril o obrtnikih zato, da bi kazal neko splošno nasprotovanje napram obrtnikom, temveč poudarjam, da je obrtnikov v Ljubljani premalo. Stara marksistična resnica pa je, da, dokler obstoja privatni drobni proizvajalec, obstoja težnja po kapitalizmu. Zaradi tega je bilo potrebno onemogočiti one elemente, ki bi zavirali razvoj socializma pri nas, to je v industrijski in trgovinski panogi. V obrtništvu tega ni, zato je nepotrebna bojazen za obstoj obrtnikov. Osnovne pozicije: težka industrija, banke, trgovina bi nam lahko ovirale izgradnjo socializma, zato smo jih nacionalizirali. Zaviranje socializma pa se je pokazalo tudi med obrtništvom, čeprav s tem ne mislim reči, da med obrtniki ni zavednih ljudi, ki so za socializem in ki ne želijo, da se povrne staro. Ponavljam, ne obrtništvu, temveč posamezni obrtniki in privatni kmetje ter privatni proizvajalci imajo take tendence, da bi na račun skupnosti in izkoriščanja delovne sile sami bolje živeli. Proti temu se moramo boriti. Dolžni smo, da preprečimo izkoriščanje človeka po človeku in da obrtnik zasluži le to, kar mu pripada, ne pa več. Čeprav ne more nihče postati milijonar, lahko v lokalnem merilu mnogo škoduje. Zato mora biti naša davčna politika pravična do privatnega proizvajalca v odnosu do skupnosti.

Kaj je karakteristično za obrtnika. Karakteristično za obrtnika je to, da obrtnik dela sam. Tiste, ki so jim drugi ustvarjali bogastvo, smo razlastili. Obrtnike pa smo pustili ravno zaradi tega, ker sami delajo, vendar ne moremo dopustiti, da oni, ki zaposlujejo več delovne sile, dajejo sorazmerno manjše davčne prijave kot tisti, ki delajo sami. Če ne bomo s svojo politiko ščitili delovnega človeka, smo vredni vse obsodbe. Revizijo davkov smo izvedli zato, da bi zaščitili delovnega kmeta-zadrugnika in privatnega obrtnika, ki dela sam. So še napake in so primeri, da so mali bolj obdavčeni in če bi govorili, da to ni res, bi bilo nepra-

vilno. Vsi se moramo boriti, predvsem pa obrtna zbornica, da to odpravimo, če hočemo delati v interesu delovnega obrtnika. Z zadnjo revizijo davčne odmere so se napake, v kolikor so se pokazale, odpravile in so podatki o davčni odmeri vsakomur na vpogled. Kdor koli skuša to posplošiti in izjavlja, da je to naša tendenca, zavestno ali podzavestno podpira špekulantske obrtnike. Poudaril bi, da mnogi pritožniki iz vrst večjih obrtnikov, navajajo, da ne ščitijo svojega interesa, temveč nastopajo vedno v imenu svojega stanu, v resnici pa mislijo samega sebe. Mislim, da tovariši, ki na tak način diskutirajo in skušajo prikazati, da je to naše stališče naperjeno proti obrtništvu, na sploh zagovarjajo špekulante in malo koristijo delovnim obrtnikom. Kroti primerjavam ni mogoč nikak ugovor, ker so to številke, pri katerih vidi lahko vsak laik očitno nesorazmerje. Zato ne moremo govoriti, da vodimo splošno borbo proti obrtnikom, vodimo pa jo proti špekulantom. Skrbeti moramo za to, da bodo potrošniki prišli lažje do blaga in do potrebnih uslug.

Neštete okvare so celo na državnih zgradbah prav zaradi tega, ker ni obrtnikov, ki bi izvršili popravila. Zato mora naša politika stremeti, da ustvarimo pogoje, ki bodo vse te hibe odstranili. Naloga Obrtne zbornice je, če hoče koristiti obrtništvu in obrtni politiki, da zavzame isto stališče in bi morala biti zbornica tista, ki bi preko časopisov ali na drug način žigosala primere špekulantstva, ker ti mečejo slabo luč na vse obrtnike. To bi pomenilo pomagati razvoju obrtnišтва, vsako drugačno gledanje pa je voda na mlin špekulantov.

V tej zvezi predlagam, ker se mi zdi to potrebno, da skupščina jasno pove ter sprejme sklep, ali je politika izvršilnega odbora do obrtnišтва in kmetov pravilna ali ne. V primeru, da ni pravilna, naj se poišče one, ki so to zakrivili, izvede naj se preiskava in stvar razčisti.

V zvezi z diskusijo o porušenju cerkve in objektov za cerkvijo na Zaloški cesti, kar so predlagali tudi delegati prizadetega terena Moste, naj se na današnji skupščini sprejme sklep, ali naj se to izvrši ali ne. Vprašanje je delikatno zato, ker je to cerkev in bodo ljudje, ki jim ni bila nikdar mar cerkev, izkoristili to priliko za manifestacijo proti državi. Našli se bodo tudi ljudje, ki bodo govorili, da podiramo stanovanjske zgradbe v času, ko je stanovanjska kriza pereča in ko v istem tempu ne gradimo novih stanovanjskih zgradb. Poudarim, da smo dolžni ta stanovanja podreti že zaradi stanovalcev samih. Pred tednom sva s tovarišem predsednikom ogledala te zgradbe, kjer stanujejo družine oficirjev in vojnih uradnikov in sva ugotovila, da so vse prej kot primerne za stanovanja. Nekatera stanovanja niso nič boljša kot v barakah pri klavnici. Zato je treba že v korist stanovalcev ukrepati. V ilustracijo bi navedel, da si je nekdo sam uredil v tej stavbi stanovanje, vanj investiral

precejšnji znesek, v stanovanju pa je vzdržal le 6 mesecev, ker je bilo stanovanje tako vlažno, da je bilo bivanje v njem nemogoče.

Predsednik skupščine da predloga, ki ju je nakazal podpredsednik Krese na glasovanje.

I. sklep:

Skupščina Mestnega ljudskega odbora soglasno odobri politiko, ki jo zavzema Izvršilni odbor napram obrtnikom.

II. sklep:

Za regulacijo Zaloške ceste sklene skupščina Mestnega ljudskega odbora soglasno, da se podre cerkev karmeličank s samostanom v Mostah.

Kušar Karel:

Po osvoboditvi, oziroma po prevzemu trgovine po združenem in državnem sektorju je trgovska mreža nastajala povsem stihijsko. Ogromno lokalov, predvsem boljših, so zasedla razna podjetja in ustanove ter v njih uredila svoje pisarniške prostore ter jih s tem odtegnila njihovemu pravemu namenu. V zadnjih dveh letih je bilo veliko število takih lokalov vrnjenih trgovski mreži, jih je pa še lepa vrsta, v katerih se še danes šopiri birokracija, medtem ko je nivo kulturnega trgovanja prav zaradi slabih in neodgovarjajočih lokalov na zelo nizki stopnji. V podkrepitev teh ugotovitev naštevam nekaj primerov:

Koteks nasproti Magistrata, DOZ na Miklošičevi cesti, Jugoinspekt istotam, del uprave podjetja Prehrane na Gosposvetski cesti, dolga vrsta predstavništev na Sv. Petra cesti, Gostinstvo in turizem v Wolfovi ulici, pisarna Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana okolica Pod Trančo »Slovenski poročevalec« v Šelenburgovi ulici itd.

Razdelitev lokalov po branžah kaže še večjo stihijo. V Gradišču vidiš na razdaljo 50 metrov štiri trgovine iste oziroma popolnoma sorodne stroke in to dve poslovalnici »Prehrane« in dve poslovalnici »Hrane«, od katerih pa so tri v precej zanemarjenem stanju. Ena izmed teh poslovalnic se nahaja v lokalu, ki je bil nekdaj preurejen v trgovino z ribami s primernim bazenom. Res je, da našim podjetjem ni uspelo postaviti na tržišče zadosti rib, primernih lokalov za prodajo teh artiklov pa sploh ni in je zaradi tega nerazumljivo, zakaj se ta lokal ne bi uporabljal v te namene. V oči pada tudi lokal na vogalu Erjavčeve ceste in Gradišča, kjer je bila od nekdaj konfekcija in kasneje manufaktura, danes pa je tam brivski salon. V koliko je krajevna potreba po takem salonu, je vprašanje, ker je prav nasproti tega lokala brivnica. V Gradišču na vogalu Gregorčičeve ulice je lep lokal, kjer je bila trgovina pisalnih strojev, danes pa je tam delavnica. Mnenja sem, da bi se dal lokal lepše izkoristiti za trgovino, delavnice pa bi brez škode preselili v druge primerne prostore, ker za delavnico ni neobhodno potrebno, da ima

velika izložbena okna, obrnjena na prometno ulico. Žalosten izgled nudi tudi Čopova ulica, zlasti levi del v smeri od pošte proti Prešernovemu trgu. S precejšnjo porcijo humorja razpolaga podjetje, ki napiše na svojo poslovalnico »Precizna mehanika«, vidiš pa v eni izložbi star neraben gramofon, v drugih pa par nalivnih peres domače proizvodnje. Lokal »Jugotehnike« je vse prej kot v ponos lepo se razvijajoči Ljudski tehniki. Menim, da bi prav za take namene ustrezal lep, svetel lokal, kot so prostori SAP ali DOZ, seveda s predpostavko, da so lepo založeni z materialom, ki ga uporabljajo amaterji, da je postrežna solidna in prostori čisti. Prav posebno poglavje pa so naše trgovine prehranbenih artiklov, to je trgovine kmetijskih zadrug, državnih posestev in špecerije. Namesto da bi šle na linijo specializacije, smo ustvarili tipe podeželskih mešanih trgovin, neurejene in natrane z embalažo in raznimi deželnimi pridelki, tako da se jedva prerivaš okoli te navlake, da prideš do pulta, prodajalci pa bi morali imeti žabje krake, da bi se pogaňjali za pultom čez sode, vreče in zaboje, ker sicer nosijo na svojih oblekah naravni seznamek vsega blaga, ki ga nudijo kupcu.

Človek se nehotе vpraša, kje so sveti državljani, kaj dela ljudska inšpekcija in ali sanitarna inšpekcija sploh še obstoja.

Časi, ko je bil kupec izročen na milost ali nemilost prodajalcu, so za nami in če bodo hotela naša trgovska podjetja prosperirati, bodo morala pristopiti h kulturnejši postrežbi in ureditvi svojih lokalov. Tudi ne moremo več dopuščati, da trgovina Kombinata gume in obutve v središču mesta 6 let po osvoboditvi po svojem zunanjem izgledu dela videz, kot da bi pravkar tik ob nji eksplodirala bomba. Taki odnosi do kupca so v socialistični državi nedopustni in žaljivi, ljudje pa, ki vodijo tako podjetja, s tem priznavajo svojo nesposobnost.

Naslednji problem, ki ga je obravnavala komisija za preskrbo, pa je stanje v pekarnah.

Prosta prodaja kruha, ki je bila uvedena v zvezi z ostalimi ukrepi na področju gospodarstva, predvsem z namenom preprečiti pritisk potrošnikov na žito v času, ko se vrši obvezni odkup, je pokazala na področju mesta Ljubljane vrsto problemov, od katerih eni dokazujejo, da so bila podjetja za to akcijo premalo pripravljena, na drugi strani pa pokazala objektivne težave in nedostatke, katere so odgovorni činitelji pri uvedbi proste prodaje kruha premalo upoštevali.

Prve dni proste prodaje so podjetja za prosto prodajo pripravila samo 2000 kg kruha. Ta količina je odločno prenizka, kar se je videlo iz velikih vrst potrošnikov pred prodajalnami. Po enem tednu se je dvignila količina za 6 krat, pa tudi to ni zadoščalo za potrebe ljubljanskih potrošnikov in je še postopoma rastla in znaša danes dnevno od 20.000 do 22.000 kg kruha.

V času, ko se je pričela prosta prodaja kruha, trgovska mreža ni imela na razpolago moke za zagotovljeno preskrbo, zato je bil pritisk potrošnikov na pekarnе še večji. Uvedba proste prodaje belega kruha je stanje še poslabšala, ker so potrošniki v glavnem zahtevali bel kruh, katerega pa ni bilo mogoče peči v dovoljnih količinah zaradi omejene količine bele moke. Zadnje čase se na terenih slišijo precej velike kritike zaradi nekvalitetnega belega kruha, ki bi moral biti pečen iz 80-odstotne moke, je pa skoro enak kruhu iz 90 odstotne moke. Smatramo, da bi morali odločno zahtevati od naših mlinov predpisano kvaliteto mletja moke. Napaka pri prodaji belega kruha je bila v tem, ker so že itak male količine pekli enkrat v jutranjih, enkrat v popoldanskih urah, tako da so ljudje po nepotrebnem izgubljali čas.

Kader v pekovskih obratih se je branil nočnega dela. Pozneje pa se je izkazalo, da je z nekoliko izboljšano organizacijo dela možno doseči povečano produkcijo, ne da bi bilo treba delo v večji meri razširiti v nočne ure. Da pa je svež kruh že v zgodnjih jutranjih urah na razpolago potrošnikom, je bilo nujno potrebno, da so peki pričeli delati bolj zgodaj.

Obratovodje so zatrjevali, da s sedanjim stanjem pekarn in kadra ni mogoče kriti celotnih potreb kruha. Na podlagi tega smo za pregled pekarn formirali posebno grupo, v katero smo vključili peke strokovnjake. Ugotovitve te komisije so sledeče:

Na področju mesta Ljubljane obstoji 59 pekarn, od tega 34 parnih pekarn, ostale pa so navadne. Kapaciteta peči ni izkoriščena stoodstotno, česar do sedaj niso zahtevale potrebe in zaradi nepopolne organizacije dela. To je krivda obratovodij in upraviteljev pekarn. N. pr. na Tyrševi cesti 58 ima pekarna parno peč na dve etaži s kapaciteto do 1200 kg kruha v 8 urah in 120—150 komadov donešenega testa (šterovca). V tem obratu pa so absolutno premajhni prostori, neizolirane stene, tako da od njih teče para in tudi skladišče je premajhno. Posledica tega je skrajna nehygiena, katero še povečuje malomarnost delavcev v obratu samem. Delavci so sami izjavili, da se ti prostori čistijo samo enkrat tedensko. Na ta obrat pa je vezana široka potrošna mreža, zato morajo ljudje stalno čakati na kruh v dolgih vrstah. V primeru s tem pa sta obrata na Tyrševi 77 in v Staničevi ulici nezadostno izkoriščena, čeprav imata stoodstotno boljše pogoje. N. pr. obrat na Tyrševi cesti 77 speče na dan le 600—700 komadov slaščic in približno 100 komadov šterovca. Kapaciteta peči pa je v 10 urah 1200 kg kruha. Kruh za garantirano preskrbo pa prejema iz prej omenjene pekarnе t. j. Tyrševe 58. Skladišče v tej pekarni lahko sprejme do 2 vagona moke, v njem pa je le nekaj zabojev in maščobe, ki se uporablja za pečenje slaščic, ostali prostor pa je neizkoriščen. Obrat v Staničevi ulici ima troetažno peč, montirano 1946. leta, speče pa dnevno le od 120 do 150 komadov šterovca in nič

več. Zmogljivost te peči je 1200 kg kruha v 8 urah s prav majhnim popravilom cevi. Skladišče se uporablja za stanovanje.

Tudi v drugih rajonih ni stanje nič boljše. N. pr. v rajonu I na Karlovški cesti je dvoetažna parna peč, v kateri se speče dnevno 120 komadov šterovca in 200 kg kruha. Zmogljivost te peči pa je 1200 kg v 8 urah. Ta obrat je na Karlovški cesti 10, a na isti cesti številka 30 je tudi pekarna, v kateri se speče dnevno komaj do 70 komadov šterovca. Ta peč je v skrajno ne higienskem stanju, z eno besedo zanemarjena in brez potrebnega inventarja. Ker je razdalja od ene do druge pekarnе tako majhna, bi bilo potrebno v sedanjih prilikah peči kruh v pekarni na številki 10, pekarno na številki 30 pa pripraviti za čas, ko bo to potrebno.

Komisija je ugotovila, da zmore 6 parnih peči, ki obratujejo v rajonu I, ako bi delale v dveh izmenah, zadostiti vsem potrebam potrošnikov tega rajona. Na splošno bi se z izboljšano organizacijo dela v pekarnah dvignila produkcija, ob sedanjem stanju pekarn in personala za najmanj 40—50%.

Količina pečenja za usluge vsak dan pada od sprostitve prodaje dalje. Pričakovati je padec še naprej, v kolikor tega ne bi zavrli zimski dnevi. S tem pa je računati na še večjo sprostitev peči za pečenje kruha za prodajo. K dvigu produkcije bi znatno pripomogla tudi nujna popravila peči in nabava potrebnega inventarja, katerega splošno primanjkuje. Ne mislim pri tem samo mešalne stroje, za katere vemo, da jih je težko nabaviti. Ne moremo pa razumeti, da skoraj v vsaki pekarni manjkajo odgovarjajoče deske za shajanje testa in hlajenje kruha, kakor tudi potrebni prti iz navadnega platna, katerega je v naših trgovinah dovolj. Dalje je treba pregledati, koliko je še peči, ki ne obratujejo, kot je to primer v bivših škofovih zavodih — Št. Vid, kjer v kleti propada skoraj nova enoetažna parna peč, opremljena s stroji za pecivo in delilnikom za drobno pecivo.

Posebno poglavje v naših pekarnah je vprašanje higiene, zlasti v navadnih pekarnah. Pomankanje prtov, slabo pranje istih, nepobeljene in nepopleskane delavnice, pomankanje sit (saj ima vsaka pekarna komaj 1—2 siti) in še drugi nedostatki, so dovolj veliki dokazi nepravilnih odnosov do higiene in neodgovornost pred ljudstvom, tako s strani obratovodij kakor tudi uprav podjetij.

Posebno važno pa je vprašanje vajencev. Po podatkih, ki smo jih dobili pri pregledu, je stanje glede naraščaja zelo porazno. Na 185 kvalificiranih pekrov imamo 20 vajencev. V I. rajonu je na 53 kvalificiranih pekrov 5 vajencev, v IV. rajonu na 53 pekrov 3 vajenci, samo v Polju je stanje zadovoljivo, kjer odpadejo na 9 pekrov 3 vajenci. Tudi v tej zadevi smo informirali poverjeništvu za delo. Dalje je nujno potrebno

urediti garderobe za delavce, tako da bodo odgovarjale higieni in zdravju teh ljudi, saj vemo, da peki odlagajo prepoteno obleko, ko odhajajo iz obratov.

Iz vsega navedenega komisija predlaga, da je za ureditev pekarn in kadra v njih potrebno:

1. Izvede naj se temeljita reorganizacija dela v pekarnah in pravilna porazdelitev količin peke kruha, oziraje se na zmogljivost peči in na potrebe okolišev.

2. Prilagoditi je potrebno mrežo za zmogljivost pekarn oziroma dovoz kruha v tiste kraje, kjer zmogljivost pekarn ne zadošča, tako da ne nastajajo vrste pred pekarnami.

3. Začeti je z manjšimi popravili strojev in obratov nasploh. Pripraviti je dela za večje adaptacije delavnic, skladišč, garderob in slično. Izvršiti je beljenje in pleskanje prostorov.

4. Nabaviti je potreben intenter, t. j. deske, prte, sita itd.

5. Sanitarna inšpekcija mora dosledno preganjati in v skrajnih primerih kaznovati malomaren odnos do higiene v pekarnah.

6. Kvalificirani pekovski kader naj izpopolni svoje znanje v pečenju drobnega peciva. Namestiti je odgovarjajoče število pekov, predvsem pa vajencev v pekarnah.

7. Komisija daje tudi predlog glede reorganizacije uprav teh podjetij. Naše mnenje je, da so uprave v sedanjem sistemu nepotrebne v tej obliki.

Treba je z ozirom na gospodarsko osamosvojitvev podjetij pekarne postaviti na samostojno gospodarsko upravljanje, z lastnim gospodarskim računom, vsi večji pekovski obrati naj bi lahko takoj postali samostojni. Manjši obrati pa naj bi se začasno združili na eno, kvečjemu dve upravi, izkušnje pa bi pokazale, v koliko so uprave potrebne ali ne.

Tov. dr. Ravnikar Tone:

Na zadnjem zasedanju in tudi danes so bile dane pripombe o ljudski prehrani. Komisija za ljudsko prehrano je predlagala sanitarni inšpekciji, da izposluje odločbo, s katero bi ukinili nadaljnje poslovanje dietične in diabetične menze ter dnevnega sanatorija za tuberkulozne, če v najkrajšem času ne bi dobili higienskih prostorov. Kar se tega tiče, bi nekaj pripomnil. Zastopniki rajonskih ljudskih odborov, kakor Mestnega ljudskega odbora, so ponovno pregledali lokale, ki služijo ljudski prehrani, da bi našli primerne prostore, kamor bi preselili ti dve ustanovi. Rezultat je zelo skromen. Ljubljana nima — razen dveh ali treh večjih gostinskih obratov, ki pa morajo še nadalje ostati gostinstvu — primernih lokalov za take namene. Katere koli bomo v ta namen izbrali, jih bo treba preurediti, kar je seveda združeno s stroški. Kot najprimernejše pred-

lagam lokale menze v Frančiškanski ulici, nasproti kavarne Union in lokale menze v Čopovi ulici (nekdanji Perlez). S tem pa ne bi bilo rešeno vprašanje prostorov dnevnega sanatorija. Če slednji ostane v sedanji hiši, je nujno treba izseliti slaščičarno in buffet. Ker prostovoljno ne bo nihče dal prostorov na razpolago, bo potrebna intervencija oblasti, zaradi česar se mi zdi potrebno, da stvar podpre ves MLO.

Pred dnevi je prišla v časopise notica, da je v Ljubljani vprašanje novega oddelka otroške klinike za tuberkulozne otroke že rečeno, kar mi točno. Stavba na Karlovski cesti 22 za te namene ni primerna. Sedaj se ti otroci nahajajo na že itak pretesni otroški kliniki, kjer zasedajo 20 postelj in je tako dnevno treba odklanjati veliko število otrok, ki so sprejema nujno potrebni. Odklanjanje tuberkuloznih otrok je največkrat za nadaljnjo njihovo usodo odločilno, ker se bolezenski proces pri njih mnogo hitreje razvija in postane prej neozdravljiv kot pa je to pri odraslih. Zato moramo brez zavlačevanja najti primerne prostore. Vodstvo pediatrične klinike predlaga stavbo na Grubárjevem nabrežju, kjer so otroške jasli.

Kot tretje bi omenil, da bi morali usposobiti za delo približno 40 otrok, ki so pod varstvom države, ki pa jih ni mogoče spraviti v uk. To so socialno ogroženi otroci, ki niso kljub posečanju predpisane dobe dosegli v šoli najnižje šolske kvalifikacije, ki se zahteva za učence v gospodarstvu. Vzgoja teh otrok je vsekakor težja, ker so to napol izgubljeni. Mislim pa, da je naš državni, združni in privatni sektor obrtnišтва dovolj močan in bi lahko vzgojil to mladino in jo usposobil za pošteno preživljanje. Res je, da ti mladinci ne izpolnjujejo predpisov glede šolske izobrazbe, vendar bi bilo tu treba najti primerno rešitev. Otroci so pod varstvom države in je država dolžna skrbeti zanje in zato smatram, da bi se prav v obrtniški stroki našli ljudje, ki bi sprejeli to delo v uk in poleg tega pripomogli še k njihovi vzgoji v poštene državljane.

Tov. Kutin Franc.

Pojasniti želim nekatera vprašanja, o katerih razpravljajo v naši javnosti in v naših časopisih in za katera je prav, da se prikažejo z raznih strani.

Vprašanje javnega reda. Na zadnjem zasedanju je bil sprejet odlok o javnem redu in miru. Javnost je ta odlok sprejela pozitivno, z zadovoljstvom pa so ta odlok sprejeli tudi organi Ljudske milice, ker so s tem dobili osnovo za svoje delo pri vzdrževanju miru in reda v mestu. Pomanjkljivo pa je bilo pri tem to, da javnost ni dovolj seznanjena s tem odlokom in da o odlokih niso dovolj diskutirali na terenu, kar bi morala biti skrb mestnih, rajonskih in terenskih funkcionarjev. Odlok ni namenjen samo v represivne namene in zato bi ga morali pojasnjevati na

terenskih sestankih in na sestankih družbenih in drugih organizacij. V pogledu javnega reda je stanje slabo in je še vedno potrebno masovno kaznovanje, čeprav je bilo poudarjeno, da naj se tega po možnosti izogibljemo. Na prvem mestu so prometni prekrški. V prometu so taka motorna vozila, ki ne odgovarjajo več namenu, odgovorni ljudje pa ne skrbijo, da bi taka vozila izločili iz prometa. Tudi na to, v kakšnem stanju vozijo šoferji motorna vozila, odgovorni ljudje v podjetjih premalo pazijo.

Prometna disciplina pešcev in kolesarjev ni zadovoljiva. Za razne nezgode niso krivi le vozniki motornih vozil, čeprav je pravilno, da smo ostrejši z njimi kot s pešci. Kdor hodi po naših ulicah, mora upoštevati, da je dolžan spoštovati prometne predpise in okoliščine, v katerih se naš promet razvija. Promet v Ljubljani je močno narastel in raste iz dneva v dan.

Nabavljanja nadomestnih delov avtomobilov je težavno in si pri tem morajo privatniki pomagati samoiniciativno. Mnogo pa je takih primerov, da avtomobil vozi toliko časa, dokler popolnoma ne odpove. Pri rednih pregledih avtomobilov so zato postavljeni strogi kriteriji, vendar se kljub temu pojavljajo še v prometu vozila, ki so vse prej kot avtomobili. Sporočen mi je bil primer, da je pešec skočil s hodnika v bližnjo vežo, ker je proti njemu vozil avto, kateremu so sprednja kolesa šklopotala, da je imel občutek, da bo privozil na hodnik. Dolžnost odgovornih šoferjev podjetij je skrbeti, da so njihova vozila v uporabnem stanju, isto velja seveda v enaki meri za privatnike.

Kar se tiče dvokoles bi pripomnil sledeče: v časopisu se je razvila polemika o tem ali naj imajo kolesarji luči, ali ne. Nekdo je bil za to, da se pri tem rigorozno postopa, drugi pa mu je odgovarjal, naj navede, kje je mogoče nabaviti žarnice za kolesa. Prvi kot drugi ima prav, vendar bo treba osvojiti prvi predlog, naše trgovine pa naj nabavijo žarnice za naše kolesarje. Po drugi strani pa apeliram na tiste kolesarje, ki si žarnic ne bodo mogli nabaviti, da se poslužijo kakih drugih svetlobnih sredstev, saj je bilo tudi pred vojno malo dinamo svetilk pa je vendar imel vsak kolesar luč in zato bomo tudi sedaj zahtevali luči na kolesih.

V peš prometu vlada v Ljubljani neopravičljiva anarhija. Zagovarjati pešce pred vozniki je nedvomno pravilno, toda ne takrat, kadar pešci izkoriščajo to pravico in prečkajo ceste kjerkoli, tako da se mora promet pokoravati njihovi samovolji. Nesreč, kjer vozniki povozijo otroka do smrti, so deloma krivi starši, ki ne pouče otrok o pravilni hoji po cestah. Dolžnost pojasnjevati prometne predpise sicer ni obsežena v odlokih, vendar naj bi to izvedli vsi, ki čutimo dolžnost varnosti prometa v izogib nesrečam na ulicah.

V prometu ne ogrožajo varnosti pešcev samo vozila, temveč tudi komunalne naprave kot nepokriti jaški, odprti kanali, razni prekopi po ulicah, ki niso ponoči osvetljeni, zato je treba zahtevati večjo odgovornost od oseb, ki so za to odgovorne.

Kakšna anarhija obstaja na naših cestah, si boste lahko predstavljali, če vam povem, da je kontrola zadnjo nedeljo v smeri proti Št. Vidu in Medvodam ter proti Dolenjski cesti, kaznovala 681 ljudi, predvsem kolesarjev in vozačev motornih vozil.

Vprašanje kalilcev nočnega miru. V dveh nočeh so organi LM prijavili 132 kalilcev nočnega miru. Če računamo, da smo že pred koncem meseca, si lahko predstavljamo, koliko je kalilcev nočnega miru prve dni v mesecu. V mandatnem postopku je bilo v dveh dneh kaznovanih 620 oseb. S takim stanjem vsekakor ne moremo biti zadovoljni.

V zvezi z referatom tov. Peternela bi se zadržal pri vprašanju vzgojno zanemarjene mladine. Odločno se strinjam s predlogom, da se v Ljubljani osnuje stalni dom za to mladino, kateremu bi bil priključen tudi oddelek za prehodne mladince. Doslej imamo take domove le v Smledniku in v Višnji gori. Ti domovi pa po svoji notranji ureditvi ne odgovarjajo, kar dokazuje več primerov pobegov mladine iz teh domov. Pri zasliševanju ta mladina izpove, da so bežali zato, ker so jih topli in niso uporabili pravih vzgojnih metod. V teh domovih ni pravih učiteljev. Zato ni dovolj, da dom samo ustanovimo, treba je v te domove vpeljati tudi pravo vzgojo. To sicer ne spada v pristojnost MLO, lahko pa ta opozori pristojne republiške ustanove, ki so odgovorne za te domove, da pregledajo domove in namestijo vzgojni kader, ki ima smisel in sposobnosti za to delo.

O tem, kaj lahko napravi vzgojno zanemarjena mladina, bi povedal nek primer. Trije mladinci (dva rojena l. 1933, tretji 1931) so napadali ljudi, jim pobrali denar in jih celo teže ali laže poškodovali. Na vesti imajo tudi nekaj vlomov v stanovanja (v gostilno na Špici in kopališče Ilirija) ter razne tatvine v kinematografih itd. Pri zaslišanju smo ugotovili, da je prvi vajenec strgarskega podjetja MLO, ostala dva pa sta brezposelna, ki nimata volje do dela in nimata zanimanja za kakršen koli pošten poklic. Povedali so, da so to začeli delati, ker so brali razne slabe kriminalistične romane, kar je razgibalo njihovo fantazijo, da so si postavili tako perspektivo za svoje delo. Njihovo delo se jim je zdelo zanimivo, rekli so celo, da so se pri vsaki akciji nekaj naučili. Taka mladina je potrebna pravilne vzgoje v posebnih domovih.

Pojasnil bi še kriminalne primere zadnjega časa, katere Ljubljanci komentirajo po svoje. Primer prodajanja mrhovine ljubljanskega konjača in mesarjev je vzbudil precej upravičenega zgražanja. Mrhovino je konjač sicer zakopal, pred zakopom pa je od poginjenih živali, krav, konj in

telet rezal stegna in meso prodal za predelavo. Koliko bo sodišče naše dokaze o predelavi mesa smatralo za verodostojne, še ne vemo, gotove priče pa so izpovedale, da so po uživanju teh klobas bruhale. Ti neprimerni niso delali tega samo kratek čas, temveč kar tri leta. V tem času so predelali kakih 1.800 kg mesa, poleg 45 celih prašičev in 15 telet. Ljudje, ki za take stvari odgovarjajo, bi se morali za to bolj zanimati. Pokopavanje mrhovine se vrši ob Poti na Rakovo Jelšo. Konjač je to mrhovino tako slabo zakopal, da bi jo tudi živali lahko izkopale, kar bi lahko imelo težke posledice. Omenjeni so prodajali tudi kože, kar je razvidno iz pregleda, ki smo ga izvršili na Poti na Rakovo jelšo, kjer je pokopališče te mrhovine. Vse živali so pokopane brez kože. Milarna v Polju pa je iskala surovine za predelavo mila tudi pri konjaču, ki je postavil take trgovske pogoje, da jih milarna ni mogla sprejeti, dasi v tem ni bil upravičen.

Drugo je mesarska afeta, katero že obravnava sodišče. Mesarji so skrivaj klali prašiče, ki so bili kupljeni po cenah črne borze ter so jih predelovali za klobase. Zasluzek pri tem je bil 700.000 do 800.000 dinarjev. Zelo rafinirano so se okoriščali tudi s prodajo kosti, ki so jih prodajali na trgu gospodinjam, viške pa, ki so nastali zaradi tega pri mesu, so predelovali v klobase oziroma prodajali na črni borzi in si denar razdelili med seboj. S tem so oškodovali zajamčeno preskrbo. Gospodinje so se dolgo časa upravičeno pritoževale.

Kot zadnje naj omenim najnovejšo afero ponarejanja 500 bonskih bankovcev. Stvar je še v preiskavi in zato ne morem dati podrobnih podatkov. Ne gre za tiskarno Ljudske pravice, čeprav se je to dogajalo v tej tiskarni. Ta afeta je tipični primer sovražnika, ki se na osnovi svoje strokovne sposobnosti vrine v obrat ali industrijo in smatra zaradi svoje domišljavosti, da ga ni mogoče odkriti. Pri preiskavi smo našli pri enem izmed aretirancev tudi fotonegativ cerkve na Brezjah, pripravljen za razmnoževanje v trgovske svrhe. Ti ljudje so bili že prej zaposleni v bivši Katoliški tiskarni in so smatrali, da so kot strokovnjaki nepogrešljivi tudi v sedanji tiskarni. So ljudje, ki kažejo ljudski oblasti podnevi beli obraz, ponoči pa črnega. Grajanja vredno je, da za delo z vrednotnicami niso izbrali bolj zanesljivih ljudi in da je bila pri tem tako pomankljiva kontrola. Iz tega primera se lahko naučimo, da ne smemo nikdar slepo zaupati.

Pripomnil bi še nekaj o naši protiavijski zaščiti. Ljubljana ima organizacijo PAZ že na taki višini, da lahko nastopi v primeru potrebe in tudi vzdrži. Kako bi se naša PAZ obnesla ob pravem napadu, je vnaprej težko reči. Naša organizacija je zajela že polovico prebivalstva in so ljudje psihološko pripravljeni, kar je v času napadov zelo važno. Opozoril pa bi ljudske odbornike in preko njih posredno rajonske ljudske

odbornike in volivce ter funkcionarje, da bi bolj sodelovali pri naši organizaciji PAZ. Na terenu so ljudje, ki z voljo sodelujejo pri PAZ, pri tem pa jih često žali omalovaževanje drugih, ki tega ne bi smeli kazati.

Opozoril bi vas, da nameravamo sredi oktobra izvesti večjo vajo PAZ, v katero bo vključeno vse prebivalstvo Ljubljane. Zajeli bomo vse vrste službe PAZ od hišne zaščite do mobilnih enot. Na predvečer bo zatemnitev Ljubljane, drugi dan pa vaja letalskega napada. Da so take vaje potrebne, je razvidno iz filma »Alarm«, ki pokaže vse težave, ki nastopijo zaradi panike, če prebivalstvo ni o napadih dovolj poučeno. Pri vaji je prav, da gredo ljudje v kleti, čeprav še ni povsod pravih zaklonišč, ker je to vaja.

Prosil bi vas, da povsod na sestankih družbenih in političnih organizacij poudarjate potrebo po sodelovanju v PAZ in seznanjate ljudi z osnovnimi nalogami, ki bodo v primeru potrebe koristile tako poedincem kot skupnosti.

Rakar Iva:

Komisija za gostinstvo in turizem je pregledala, kako so bili realizirani njeni predlogi.

Za razširitev gostinske mreže je bilo odprtih do sedaj 8 obratov, za otvoritev 7 obratov je pa delo že v teku in bodo ti v bližnji bodočnosti odprti. Še vedno pa je 7 gostinskih obratov, za katere je še nujna lokalna potreba, zasedenih po stanovanjih, pisarnah ali obrtnih delavnicah. Kričč nerešen primer je tudi še dvoriščna stavba hotela Union, s katere izpraznitvijo bi pridobili 40 ležišč (posebno za skupine), prav zato, ker je zaradi stalnega porasta tujcev potreba vedno večja. Poverjeništvo za trgovino in gostinstvo bo moralo bolj intenzivno delati na izpraznitvi teh prostorov.

Glede izboljšanja prostorov restavracije Slavije, pa se komisija tudi ne strinja, da poverjeništvo ni nič pokrenilo in uredilo z ostalimi obrati v tej stavbi, da bi ta obrat dobil vsaj nekaj prostorov za vskladiščenje materiala. S priključitvijo bivšega obrata »Kmet« bo to postalo še bolj pereče.

Tudi predlog za osamosvojitev obrata »Čad« ni še realiziran, dasi-ravno je bilo to mogoče izvršiti. Ker obrat ni bil samostojen, ga je največ oskrbovalo podjetje »Slavija«, zaradi tega obrat ni imel lastne iniciative za izboljšanje kvalitete in večje storilnosti ter tako stalno nazaduje, posebno pa s kvaliteto asortimenta in tudi postrežba v nobenem oziru ne ustreza. To je važna točka za obisk gostov tudi s turističnega vidika. Postaviti pa je tu sposobnejšo upravo, napeljati tekočo vodo iz vile v neposredni bližini, urediti kanalizacijo, ki je v tem objektu ni in izprazniti salon, ki ga sedaj zasedajo tečajniki.

Po vprašanju ureditve peke slaščic po večjih gostinskih podjetjih za svojo lastno potrebo se tudi ni delalo. Nekatera večja podjetja se s tem povsem strinjajo. Za tista podjetja, ki nimajo pogojev kot n. pr. kavarna Evropa itd., pa naj se dodeli ena slaščičarska delavnica na razpologo gostinstvu.

Gostinske šole na Privozu ne moremo še dobiti za šolsko leto 1951-52, ker je Glavna uprava za turizem in gostinstvo podaljšala pouk srednje gostinske šole za eno leto. Tu se šola le administrativni gostinski kader. Ker pa v že obstoječih gostinskih obratih delamo po večini z nekvalificiranim kadrom, odpiramo pa še nove obrate in je nujno, da ti obrati takoj sprejmejo vajence, naj bi se letos začelo s šolo učencev v gospodarstvu v gostinski stroki, da ne izgubimo zopet enega leta. Do sedaj iz vseh šol in tečajev, ki jih je organizirala Glavna uprava za gostinstvo, naši obrati niso dobili ne kuharskega ne strežnega kadra.

K predlogu o poučevanju tujih jezikov pripominjamo: Centralna ljudska univerza organizira šolo za tuje jezike. V tej šoli ima danes gostinski kader vse možnosti za učenje jezikov. Treba je, da se poverjeništvu takoj poveže z upravniki podjetij ter z njimi organizira vpis v to šolo, ker se do sedaj vpisujejo le posamezniki. Šola pa se začne s 1. oktobrom.

Na predlog za prenos nekaterih obratov družbene prehrane v gostinske obrate z abonentskim sistemom, omenjam, da je do sedaj prenesenih 5 obratov, ki so se spremenili v gostinske obrate brez abonentskega sistema, 8 obratov pa bo prenesenih v kratkem, ker njihovi prejšnji upravni operativni vodje v glavnem zaradi deficitnosti sami razpuščajo te ustanove. Tudi izkoriščanje kapacitet stalno pada, saj je izrabljena kapaciteta menz povprečno vzeto le dve tretjini za kosilo, za večerjo pa le eno tretjino. Vzporedno s tem pa ni bilo dovolj storjenega, da bi obrati uvedli abonentski sistem prehrane. Dva menuja zaenkrat uvaja le Ljudska restavracija, dočim bi Ljudska kuhinja to lahko tudi že izvedla, pa še ni.

V delavskem domu, ki ima kapaciteto za 800 abonentov, se jih še vedno hrani samo 280. Glavni vzrok je slaba hrana in to, da se vodstvo ni znašlo v novem načinu gospodarjenja. Tu je vséakor potrebno zamenjati vodstvo uprave, če ni sposobno v redu voditi obrata.

Predlog komisije, da se odpre bivša gostilna Majaronček in da podjetje Slavija v II. nadstropju zopet uredi salon, je neumesten.

Tudi predlog, da naj se prouči in odloči, če je primerna »Švicarija« v Tivoliju za preureditev v turistični hotel, je naša komisija ponovno preverila in ugotovila, da zaradi načina zidave in zaradi neprimerne notranje razdelitve za gostinski obrat ne pride v poštev. To so bili primeri, ki jih komisija spočetka ni dovolj temeljito proučila.

Komisija je v zadnjem času posvetila največ svojega dela vprašanju turizma. Izdelava vodiča se pripravlja, zadržuje pa to delo nerešeno vprašanje imenovanja ulic, kar smo že obravnavali na skupščini. Treba je, da komisija, ki je na vprašanju preimenovanja ulic delala, z delom takoj nadaljuje in stavi svoj predlog skupščini v odobritev.

Komisija se je tudi dogovorila s turističnim uradom, da čimprej usposobi kader vodičev po Ljubljani, ker se je z dotokom tujcev pokazala nujna potreba.

Istočasno je obravnavala dokončno ureditev avtobusov za turistične potrebe, ki bodo do spomladi v prometu.

Podrobno je pregledala stanje na gradu in ugotovila sledeče:

Grad kot eminentno turistično točko mesta Ljubljane je treba takoj usposobiti vsaj toliko, da bo mogel služiti bistvenim namenom turizma. V ta namen je potrebno urediti zlasti sledeče:

Dostope na grad, ki so sedaj v zanemarjenem stanju, je treba očistiti in urediti tako, da bodo pristopi lahki in vabljivi.

Razgled z gradu je omogočiti s takojšnjo preureditvijo stolpa in dostop v stolp s tem, da se popravijo vrata, okna, podi, stopnišča ter uredi in opremi sobica za čuvaja, ki bi dajal posetnikom razna pojasnila pri ogledu okolice. Uredijo naj se tudi orientacijske table v tako stanje, da bodo ustrezale razgledovalcu:

Na dvorišču se nahaja gradbeni material v neredu, treba ga je spraviti na skupen prostor in ga tako zavarovati pred razmetavanjem po celotnem dvorišču. Odstrani naj se korito, ki ga je postavil še okupator in je služilo za pranje perila vojakom. Urediti je tudi javno razsvetljavo glavnih dohodnih poti, parka in dvorišča. Popravi naj se vodnjak na dvorišču, ker obstoja sedaj možnost, da se pripeti nesreča.

Precej zgoraj naštetih nalog bi se dalo urediti s prostovoljnim delom, za kar naj bi tudi ljudski odborniki zainteresirali svoje volivce, saj izgled gradu, katerega obiskujejo tudi tujci, ki prihajajo v Ljubljano, ne sme biti interes in naloga samo izvršilnega odbora, ampak vseh Ljubljančanov.

Predvideti je v parku stalni bife tudi pozneje, ko bo že dograjena restavracija.

Smatramo, da je za dokončno preureditev gradu potrebno izdelati temeljni načrt o ureditvi notranjosti gradu in njegove okolice. Na tem delu naj bi delali predstavniki komunale, urbanizma, regulacije, kulture in turizma ter morebiti še drugi zainteresirani. Da se ta akcija čimprej izvede, naj bi se med drugim zadolžil zlasti turistični urad, da bi poskrbel za pospešitev dela.

Ker je največja ovira za dokončno ureditev gradu zasedba po stanovanjih, ki so se delno naselili samovoljno, je poskrbeti za njihovo izselitev, ker so nekatera stanovanja tudi neprimerna.

K tujskemu prometu spada tudi ureditev kolodvora. Komisija predstavnikov železniške direkcije, pošte, komunale, regulacije itd. s člani naše komisije, je stanje pregledala na licu mesta. Kar se tiče turizma je ugotovila, da je treba takoj preurediti peron in enotno razmestiti propagandno in drugo napisno gradivo na stenah. V posebnih prostorih je urediti informacijsko pisarno za tujski promet, ki zaenkrat služi le za železniške informacije ter urediti vse ostale prostore na peronu za priročno postrežbo potnikov.

Tudi Kolodvorsko restavracijo je vskladiti istočasno s preureditvijo postaje, stanje v gostinskih prostorih higiensko izboljšati ter omogočiti kulturno postrežbo.

Komisija je pregledala tudi Rožnik in okolico.

Ker pa bi preširok obseg nalog imel za posledico, da bi pričeli preveč del, ki jih ne bi mogli izvršiti, smo mnenja, naj komisija za turizem kakor tudi ostali forumi, ki so dolžni delati v teh vprašanjih, poskrbijo, da ti dve turistični točki čimprej uredimo tako, kakor je potreba za turistični izgled.

Ostanek France:

Povrnili bi se na poročilo tov. Peternela glede šolstva. On je omenil, da je danes v Ljubljani 17 šolskih poslopij od nekdanjih 22 na razpolago šolam, čeprav je prebivalstvo Ljubljane naraslo. Te podatke bi podkreпил s še starejšimi iz l. 1893, ko je imela Ljubljana le 30.500 prebivalcev in je imela za 3517 otrok 17 šolskih poslopij. Danes pa ima Ljubljana 120.000 prebivalcev in za nad 6000 učencev manj šolskih poslopij na razpolago. To povzroča seveda veliko stisko.

Tov. Kutin je povedal, kako je v Ljubljani z vzgojo vzgojno zane-marjene mladine. Iz poročila o šolstvu je razvidno, da je vzgojni kader preobremenjen in se ne more v zaželeni meri posvetiti vzgoji mladine, ker jedva izpolnjuje izobraževalne naloge šole. Na zavodih, kjer je več kakor 400—500 dijakov, ne more imeti učiteljski zbor točnega pregleda nad svojimi gojenci, zato bi predlagal, da bi gradili manjše zavode. Za leto 1952 predlagam, da bi pristopili k gradnji par šolskih poslopij, da bi vsaj malo omilili težave, ki nastajajo zaradi povečanja števila učencev.

Vatovec dr. Franc:

Predsednik Sveta za prosveto in kulturo je sinoči podal sliko našega osnovnega, srednjega in strokovnega šolstva. Njegova opozorila na nezadovoljive učne uspehe so kakor črne pike. Videti je pa, da bi lahko ugotovili še eno črno piko, ki je po navadi ne vidimo. To je vprašanje učbenikov. To sodi sicer v republiški okvir, vendar pa ne moremo in ne smemo mimo glasov, ki jih slišimo v vsakdanjem življenju. To je glas

mladine, staršev in učnega osebja. Glas mladine toži, da ne zmore preobsežne učne snovi. Rekli boste, da mladina zmerom, kadar ji preti nevarnost kazni, taktizira, toda strokovno osebje bo dobro vedelo, kdaj gre za taktiziranje in kdaj za upravičene pritožbe. Če je otrok bolan, bo zdravnik vedel, da je bolan in s čim ga lahko ozdravi. Treba je upoštevati ta glas mladine in tudi glas staršev, ki tožijo, da si morajo njihovi otroci trpati v glavo preveč znanja. Toda ta dva glasova ne moreta biti za nas merodajna. Ne moreta biti za nas činitelj verodostojnosti. Pač pa je drugače glede glasu učnega osebja. Na nekem snočnjem roditeljskem sestanku je bilo govora o tem, da učno osebje težko predeluje predpisano učno snov, kakor je podana v nekaterih učbenikih. Naši učbeniki zaslužijo sicer priznanje in vso čast. Nanje je treba gledati z modro, pravično presojo. Tukaj pa vidimo na eni strani teorijo, na drugi pa prakso. Na eni strani pozitivni, na drugi pa negativni element.

Naši učbeniki so nedvomna kakovost po obliki, vsebini, pa tudi v jezikovnem pogledu. To je teorija. V praksi pa kakovost še ni vse. Tukaj je še pedagoški element. Ni še vse, če je ustrezno strokovnjaški ambiciji sestavljalca učbenika. Lahko trdim, da se smemo ponašati z učbeniki, kakor je »Botanika«, »Zoologija« itd. Takšnih učbenikov Slovenci še nismo imeli. Toda nekateri učbeniki so preobsežni, snovno prenatrpani. Količina (obseg) nadtehta v tem primeru kakovost. Vse kaže, da niso sestavljalci teh učbenikov (pri tem mislim predvsem na nekatere učbenike za nižjo gimnazijo) zasnovali teh učbenikov v skladu s stopnjo otrokovega možganskega razvoja v tej starosti. Segli so predaleč. Opozoril bi samo n. pr. na Adlešičevo Fiziko I. in II. del, kjer mrgoli raznih navedb, ki si jih mladina v tej starosti ne more trajno prisvojiti. Prisvoji si jih kvečjemu le za izpite, za trenutne odgovore pri izpraševanju, ne pa trajno. Ta preveliki obseg duši možnosti tako imenovane apercepcije, t. j. sprejemljivosti mladine v teh letih. Zaradi tega mislim, da ne bi bilo napačno, če bi malo razmišljali o tem, kako te stvari ublažiti in olajšati.

Tukaj srečujemo dvoje vprašanj: vprašanje vzroka in vprašanje nasledkov. O vzrokih ne moremo razpravljati tukaj, ker sodi to vprašanje v strokovno pedagoški in akademski okvir. Čujemo ugovore, češ, to je predpisana učna snov. Toda vsi vemo, da stvari pri izvedbi lahko ublažimo ali potenciramo. Za prijem gre, ki naj bo v skladu s pedagoškimi pogoji. In nasledki? Opažamo razpoke, špranje v naobrazbi mladine. Opažamo na splošno — dejal bi — neko duševno podhranjenost in očitno nezadovoljive učne uspehe, opažamo pa tudi neki odnos nerazpoloženja do določenih predmetov.

Spričo tega ne bi bilo napačno, če bi o tem nekoliko razmišljali. Po mojem mnenju ni torej iskati virov za nezadovoljive učne uspehe le v

postavkah, ki jih je razgrnil pred nami predsednik Sveta za prosveto in kulturo, tov. Peternel, to se pravi v preobremenjenosti kapacitete učnih prostorov, v preostrih vzgojnih merilih in očitnem frondiranju nazadnjaško nastrojenega učnega osebja, temveč tudi v nepedagoških prijemih pri sestavljanju mnogih učbenikov, ki so preobširni, snovno teže prebavljivi za mladino nižjih gimnazij, kljub nedvomni siceršnji kvaliteti.

Končno še: Kako naj si pomagamo? Priporočljivo bi bilo misliti na komisijo, ki naj sproži javno anketo. Ta odbor naj ne bi imel naloge kakšnih preventivnih posežkov, ampak le informativni značaj. Razpisal naj bi javno anketo, zbral material in sporočil svoja dognanja naprej. Če bi se vsaj nekoliko približali jedru te problematike, bi nedvomno dosegli, da bi se naša mladina lažje in tudi raje učila. Na drugi strani pa bi bilo zadovoljno tudi učno osebje, ker bi lažje, bolj smotrno lahko predelovalo učno snov, zajeto v učbenikih.

Naglič Stane:

Podal bi kratko poročilo o kreditni politiki Komunalne banke mesta Ljubljane.

Če pomislimo, da dajemo našim mestnim podjetjem težke milijone kreditov za njih poslovanje, saj koristi samo eno podjetje preko 300 milijonov dinarjev kredita, potem je nujno potrebna kontrola, za kaj se ta sredstva uporabljajo. Po starem finančnem — odnosno kreditnem sistemu dobra kontrola ni bila mogoča, ker so se dodeljevali krediti le po predloženih finančnih planih, ki pa so bili sestavljeni po predlogu direktivnih planov in kvot od AOR. Na ta način ni imela banka prave možnosti porabe podeljenih kreditov. Praviloma bi morala biti razpoložljiva kreditna kvota razdeljena tako, da bi bil dosežen čim večji promet, kar pa po starem načinu ni bilo mogoče. V novem kreditnem sistemu je predvideno, da mora biti vsako podjetje kreditno sposobno, to se pravi: da morajo znašati njegova sredstva — zaloge materiala in blaga, gotovina, terjatve — najmanj toliko — kolikor znašajo terjatve banke in ostale terjatve do podjetja. Podjetje mora biti rentabilno — oziroma mora delati z dobičkom. Knjigovodstvo mora biti ažurno, da je mogoče vsak čas ugotoviti, ali je podjetje uspešno. Če dela podjetje z izgubo, če ima na zalogi nekurantno blago, se zaradi manjše kreditne sposobnosti zniža kredit, kar ga prisili, da uredi svoje poslovanje, ali pa ga sploh onemogoči. Še bolj bo to prišlo do izraza z novim finančnim sistemom. Te principe za trgovino že izvajamo. Dočim je bila trgovina prej vezana na pogodbe, je sedaj sproščena, s čimer se je promet povečal zlasti v zadnjih mesecih ter se je koeficient obračanja povečal od lanskega leta od 4 na 7. Pripominjam, da se je iztržek v trgovini v mesecu avgustu napram juliju za 70 milijonov povečal.

Trgovina je s posebno Uredbo prešla na nov način plačevanja osebja, po katerem se plača deli na stalni in giblivi del. Giblivi del plače je odvisen od doseženega prometa, rabatov in marž ter individualnih stroškov.

Trgovina, ki je imela v začetku leta določen plan blagovnega prometa, je s sprostitevjo svoj promet visoko preseгла. Ker se režijska stopnja ni znižala, so se plače zvišale. Tako formirani plačni fond so upravni odbori delili na rezervo in izplačila. Ker ni obvezno, da se del plačnega fonda daje v rezervo, so upravni odbori lahko delili celotni fond plač, zaradi česar je prišlo do nesorazmernih visokih prejemkov. S tem so se uslužbenci še ponašali in tako vnašali nerazpoloženje med ostale uslužbence.

Zaradi ugotovitve zaslug trgovinskih kolektivov o doseženem prometu moramo deliti trgovska podjetja v sledeče grupe:

V trg. podjetja z galanterijskimi in obrtnimi izdelki, (n. pr. Na-Ma, Izbira). Pri teh je morda 70 odstotkov zasluga delovnega kolektiva, da tako visoko dosegajo plane blagovnega prometa. V ostalem, t. j. 30 odstotkov pa je povečana konjunktura, katere vzroki leže v sledečem: povečani denarni fondi, povečano povpraševanje zaradi bojazni pred podražitvijo, bogatejši asortiment kurantnega industrijskega blaga.

Druga grupa so raj. trg. podjetja in podjetje »Sadje-zelenjava«, pri katerem je visoko doseganje blagovnega prometa skoro izključno — preko 90 odstotkov — zasluga delovnega kolektiva, vendar so plače uslužbencev nizke v primerjavi z ostalimi trg. podjetji.

Tretja grupa pa so trg. podjetja, ki imajo tudi grosistične oddelke. Pri teh je doseganje plana le 30 odstotkov zasluga delovnega kolektiva, preostalih 70 odstotkov je treba pripisovati konjunkturi visoko kurantnega blaga, ki je bil dodeljevan v pretežni meri iz centralnih fondov. To velja n. pr. za podjetje »Prehrana«, »Tekstil« in »Kovina«; n. pr. v podjetju »Kovina« je bilo za mesec avgust izplačanih plač 103 uslužbencem od 10.000 do 25.000 din, enemu pa celo 31.000 dinarjev. Tako ne bi smelo ostati. Morali bi pravočasno zvišati plane blagovnega prometa in znižati režijsko stopnjo. O tem bi moralo voditi računa Poverjenišstvo za trgovino MLO. Zato je treba za industrijo, za katero že izvajamo nov kreditni sistem, že popreje voditi račun, da ne bo prišlo do enakih pojavov kot v trgovini.

Omenil bi še kredite, ki so bili dani za gradnjo enostanovanjskih hišic. Delavci in nameščenci so si gradili hiše na ta način, da so sami delali, pri tem pa ni bilo strokovne kontrole glede izvršitve del. Mestni ljudski odbor bi moral po svojem strokovnjaku nadzirati dela in dajati koristnikom nasvete, tako da bi bila materialna sredstva pravilno izkoriščena. Ko je bila poslana komisija naše banke skupno z gradbenim strokovnjakom na teren, je ugotovila, da se je v več primerih delovna sila

preplačevala, da so gradbena dela slabo izvršena, štedilo se ni dovolj z materialom in je na ta način vrednost izvršenih del po normi nižja od dejanskih stroškov. V takih primerih graditelji niso več kreditno sposobni, ker njihova lastna sredstva ne znašajo predpisanih 20 odstotkov vrednosti.

O potrošniških kreditih bi povedal, da je bil zanje velik naval, ker potrošniki žele imeti kredite za nabavo ozimnic, ki pa z uredbo niso priznani. Če bi te kredite uredba dovoljevala, bi se s tem dvignile cene, zlasti kmetijskim pridelkom, kar bi slabilo moč dinarja.

Ker je predsednik skupščine zadržan, vodi naprej zasedanje podpredsednik *Maček Leopold*.

3. Poročilo komisije za probleme ljudske oblasti o zaključkih diskusije o bodoči organizaciji Ljudskih odborov

Poročevalec *Kovač Albin*:

Komisija za probleme ljudske oblasti je v zadnjih mesecih razpravljala in sodelovala v razpravah o bodoči organizaciji ljudskih odborov na podlagi tez, ki jih je izdal Svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Na tej osnovi je komisija imela več sej, sodelovala v razpravi z izvršilnim odborom MLO, sodelovala v razpravi v Klubu mestnega, kakor tudi v klubih rajonskih ljudskih odbornikov.

Osnovna vprašanja, ki so se v razpravi obravnavala, so bila:

1. Organizacija rajonskih ljudskih odborov v prehodnem obdobju;
2. Odprava rajonskih ljudskih odborov kot oblastvenih forumov;
3. Organizacija mestnega ljudskega odbora za Ljubljano kot zaključene teritorialne enote.

Komisija na osnovi dosedanje diskusije o teh vprašanjih predlaga skupščini sledeče zaključke v nadaljnjo razpravo.

Ekonomski in družbeni razvoj v smeri vse večjega poglobljanja socialistične demokracije, ki ga izvajamo z neposrednim upravljanjem podjetij oziroma ustanov potom delavskih svetov, upravnih odborov, gospodarskih združenj, zbornic, svetov državljanov in komisij državljanov, je že do sedaj zahteval, da prenesemo oblastvene funkcije za nekatere panoge iz rajonskih ljudskih odborov na Mestni ljudski odbor (na primer: šolstvo, prosveta, zdravstvo, kmetijstvo, komunalne in obrtne dejavnosti itd.). Bolj in bolj se kaže, da je potreba reševati ekonomsko in družbeno politiko v mestu Ljubljani kompleksno in ne več razbito po rajonih. To

kažejo tudi zadnja zasedanja rajonskih ljudskih odborov in tudi pojavi nasprotij med izvršilnim odborom MLO in izvršilnimi odbori RLO (na primer: davčna politika, prosvetna politika).

Zelo pestro in živo je potekala razprava o ukinitvi rajonskih ljudskih odborov, ki bodo kot dosedanje upravno-teritorialne enote z uvedbo novih finančnih in gospodarskih predpisov postali nepotrebni. S tem stališčem se strinjajo predstavniki štirih rajonskih ljudskih odborov. Pomisleki so se pokazali glede tega le v diskusiji na rajonskem ljudskem odboru Polje, češ ali ne bo v bodoče ta del mesta, ki je precej oddaljen od središča, zapostavljen. Komisija je o tem posebej razpravljala in ugotovila, da izvira ta bojazen predvsem iz dosedanjih izkušenj, ko ni bilo mogoče izvajati raznih komunalnih in drugih del v zaželenem obsegu (na primer: pri reševanju komunalnih problemov, kot je Zaloški most, elektrifikacija nekaterih naselij, prometne zveze z mestom, precejšnja gospodarska moč teritorija in slično). Komisija je prišla do zaključka, da je stališče rajona Polje v tem vprašanju neutemeljeno. Izvajanja javnih del so bila često odvisna od pogojev, ki niso zaviseli od ljudskega odbora. Nemestni karakter, ki ga ima rajonski ljudski odbor Polje ter slaba prometna povezava bi bila kvečjemu razlog za spremembo upravno-teritorialnih mej, ne pa za nasprotovanje organizaciji MLO. Poudarjanje lokalne gospodarske moči pa v zvezi z novim finančnim sistemom nima pomena.

Kako naj izgleda bodoča organizacija na teritoriju mesta Ljubljane, pa je razprava dala sledeče zaključke:

Po odpravi rajonskih ljudskih odborov bi bilo potrebno povečati število članov mestne skupščine od dosedanjega števila 123 ljudskih odbornikov na približno 250 do 300 ljudskih odbornikov, tako da bi povprečno 450 do 500 volivcev volilo enega odbornika.

Dodati je potrebno, da so bili dani predlogi o spremembi upravnih meja Ljubljane, kar ustreza bodočemu razvoju Ljubljane. Tako so padli predlogi, da se priključi del Kozarij, Podutik, Glince, Medno, Šmarna gora in Črnuče, da pa se izloči Črna vas.

Ko rajonski ljudski odbori soglašajo z ukinitvijo rajonov, kot upravno teritorialnih enot, se je izrazilo enotno mišljenje, da je potrebno upravni aparat mestnega ljudskega odbora z ozirom na obseg mesta in število prebivalstva približati ljudstvu, kvalitetno pa okrepiti.

Razprava je nakazala glede tega dvojje mišljenje: 1. da naj bi se v obrobni predelih mesta ustanovili uradi — izpostave mestnega ljudskega odbora, podrejene direktno mestnemu ljudskemu odboru. Te obrobne izpostave naj ne bi predstavljale zaključene organizacijske enote in ne obveze, da se jih državljani morajo obvezno posluževati, temveč je te urade treba smatrati tako, da se jih prebivalci lahko svobodno poslužu-

jejo, ali pa se neposredno obračajo na mestni ljudski odbor. V interesu samih prebivalcev, kakor tudi v razbremenitev aparata na samem sedežu mestnega ljudskega odbora pa je, da te izpostave vodi strokovno usposobljen in gospodarsko razgledan kader.

2. Nekateri diskutanti pa so zastopali stališče, naj bi se ustanovile izpostave na celotnem teritoriju mesta Ljubljane in ne samo v obrobnihih predelih. Izpostave naj bi tvorile omejeno administrativno upravno enoto za prebivalce določenega teritorija, vezane na upravni aparat Mestnega ljudskega odbora.

Naloge teh izpostav naj bi določil poseben pravilnik ali statut MLO. Diskusija je nakazala, naj bi te izpostave nudile administrativno pomoč mestnemu ljudskemu odboru v vseh upravno-pravnih zadevah, da bi sodelovale pri predpripravah za izdajanje pravnih aktov s tem, da bi ugotavljale dejansko stanje na licu mesta, vršile razne poizvedbe, zaslišanja strank, dajale razna pojasnila itd. Delokrog teh izpostav naj bi bil torej takšen, da bi prebivalci v bližini svojega bivališča opravili vse zadeve, zaradi katerih bi se sicer morali obračati na mestni ljudski odbor.

V razpravi se je pojavilo tudi vprašanje, ali ne bi bilo primerno pri izpostavah organizirati svete državljanov, ki bi nadzorovali delo izpostave. Mnenja smo, da je tak svet pri izpostavah nepotreben, ker je nevarnost, da bi se potem izpostave le skušale uveljaviti kot nekak oblastveni organ, inštanca in slično.

Izpostave naj ne bodo oblastveni organi, temveč samo upravne enote MLO, organizirane na terenu z edinim namenom, da upravni aparat približamo ljudstvu. Zaradi tega tudi ni potrebno, da bi zanje organizirali posebne svete, ker lahko dosežemo večje sodelovanje ljudstva že z nadaljnjim utrjevanjem obstoječih oblik demokratičnega sodelovanja ljudstva pri državni upravi (pri tem mislimo predvsem na zборе volivcev ter na svete in komisije državljanov).

Potrebno je tudi jačati vlogo komisij pri skupščini MLO, izboljšati metodo njihovega dela in doseči večjo efikasnost njih predlogov v smeri pripravljanja poznejše reorganizacije MLO, ko ne bo več izvršilnega odbora. V tej smeri so še možnosti za nadaljnje zmanjšanje upravnega aparata, ker je tudi potrebno istočasno krepiti njihove kvalitete (Zahtevati večjo strokovnost, strokovni izpiti itd.)

Dalje je nujno izdelati statut MLO, za kar da komisija predlog, da skupščina pooblasti komisijo za odloke.

Ta reorganizacija ljudskih odborov je predvidena tedaj, ko bodo v zvezi z novimi finančnimi zakoni prenesene operativne kompetence neposredno na delovne kolektive, to je delavske svete, gospodarska združenja, zbornice, upravne odbore itd. To je tedaj, ko bodo dokončno stopili v veljavo novi finančni in gospodarski predpisi.

Razprava je nadalje pokazala, da je mogoče že predhodno, pred ukinitvijo rajonskih ljudskih odborov, odpraviti profesionalizem v rajonskih izvršilnih odborih. Obstojal naj bi v tem času še izvršilni odbor, vendar naj bi bili njegovi člani neprofesionalci. Nekateri rajonski ljudski odbori so za gotove panoge že odpravili profesionalne poverjenike oziroma predsednike, na primer rajonski ljudski odbor Polje ima samo še dva plačana člana izvršilnega odbora, neplačani so tudi v drugih rajonih člani izvršilnih odborov, predsedniki svetov za prosveto in zdravstvo. Odprava profesionalizma članov izvršilnega odbora naj bi se izvršila postopno. V tem času pa bi mogel doseči aparat večjo samostojnost in odgovornost v delu.

V zvezi s predloženimi tezami je komisija obravnavala tudi vprašanje Urada za prošnje in pritožbe, ki obstoja pri tajništvu IO MLO. Urad za prošnje in pritožbe je bil premeščen v skupno poslovanje s komisijo za prošnje in pritožbe pri skupščini mestnega ljudskega odbora in se je ta prenos izkazal pozitiven.

Prav tako je bila na zadnjem zasedanju že izvoljena stalna komisija za ljudsko inšpekcijo, ki bo v pomoč predsedniku skupščine mestnega ljudskega odbora pri vodstvu iste.

Predmet razprave so bili tudi zbori volivcev. Sprejet je bil predlog, naj bi zbori volivcev imeli stalno predsedstvo za določeno dobo, ki bi skrbelo za redno sklicanje, za vsebinsko plat zbora, za povezavo poslancev s terenom ter za izvajanje sklepov in predlogov.

Pripominjam, da je na vseh diskusijah bilo seveda še več raznih mnenj in predlogov. Komisija pa je smatrala, da naj se v poročilo vnesejo samo najvažnejši problemi, ostalo pa bo diskusija dopolnila.

Podpredsednik skupščine da poročilo Kovača Albina v razpravo.

Novak Franjo:

Predlagam, da diskusijo o poročilu Komisije za probleme ljudske oblasti preložimo na prihodnje zasedanje, ko bo vsak odbornik prejel tiskano poročilo v zapisniku in ga bo lahko preštudiral, ker je v njem toliko problemov in materiala, da je potrebno o njih malo premisliti.

Zor Jože:

Strinjam se z mnenjem tov. Novaka. Vsaka centralizacija je škodljiva. Moramo se čimbolj približati ljudem navzdol, ne pa vse centralizirati na MLO. Nepravilno je, da bi imeli stike s prebivalci samo takrat, kadar opravljamo eksekucije, drugače pa ne. Mislim, da bi se moglo vse to urediti tako, da gre odmiranje države vzporedno od vrha navzdol in da zadevo rešimo v korist naših ljudskih množic.

Ponikvar Janez:

Mislim, da o tem predlogu ne bi smeli razpravljati v smislu centralizacije, temveč v smislu razvoja naše ljudske oblasti. Tu ne gre za centralizacijo, temveč za odpravo upravnih oblik, ki so zastarele in ki ovirajo naš razvoj. Do letošnjega leta so bile potrebne take oblike prav zaradi tega, ker je bilo upravljanje več ali manj administrativno. Mestni ljudski odbor sam ne bi zmozel vseh nalog in so se zato osnovali rajoni, ki so to delo lažje in uspešneje izvršili. Z odpravo kartnega sistema in uvedbo novih oblik poslovanja prihajamo v normalen razvoj vsega življenja in ker bo odslej maloga ljudskega odbora predvsem razvijati komunalno in kulturno dejavnost, katero pa je nujno potrebno voditi iz enega središča, saj je Ljubljana zaokrožena gospodarska celota, je pravilno, da se rajoni ukinejo, ker bi nadaljnji razvoj le zavirali. Če bi diskusijo usmerili drugače, bi prišli do napačnih zaključkov. To ni centralizacija, ampak samo razvoj mesta Ljubljane zahteva drugačne oblike po liniji državne uprave.

Sitar Franc:

Pridružil bi se mnenju tov. Ponikvarja. Tudi jaz bi naglasil, da ne gre za centralizacijo, saj stremimo za tem, da bi ljudem približali državno upravo. Položaj je tak, da vrsta nalog, ki jih je doslej opravljala država, odpade. Rajonski ljudski odbori so sami prišli do spoznanja, da je njihova funkcija v dosedanji obliki nepotrebna. Mogoče je bilo napačno to, da o tem problemu ljudski odborniki niso bili dovolj poučeni in jim je današnje poročilo novo. Predlagal bi, da ljudski odbor pooblasti komisijo, ki bo predlog organizacije izpopolnila, kajti danes ne moremo priti do kakega novega odkritja, vendar pa je jasno, da ne bi smeli vzdrževati aparata za stvari, ki so se že preživele, bodisi na rajonskih ljudskih odborih, bodisi na Mestnem ljudskem odboru. Z novim sistemom preskrbe odpade n. pr. delo ljudskih odborov v zvezi z razdeljevanjem kart, kakor tudi vrsta drugih funkcij, ki jih je do sedaj še opravljala država.

Drugo važno vprašanje v tej zvezi je — izvajanje finančne politike. Že na enem prejšnjih zasedanj smo ugotovili, da je treba voditi enotno finančno politiko do kmetov in obrtnikov zaradi tega, ker so nastajale razlike pri odmerah davkov, ker so rajoni obravnavali zadeve v okviru svoje finančne politike. Padali so očitki, da ne vodijo vsi rajoni enake davčne politike, kar zopet potrjuje, da obstoj rajonov zavira razvoj.

Zupet Avgust:

Prakticistično bi bilo, če bi prepustili vse delo komisiji. Komisija je problematiko precizno predelala in prišla do stvarnih zaključkov. Zaradi tega sem mišljenja, da bi se vsa skupščina zamislila nad temi zaključki,

saj gre za organizacijsko obliko ljudske oblasti. Vprašati se moramo, ali so RLO resnično še potrebni ali ne, ali so naloge, ki so jih RLO doslej opravljali, v redu in v skladu z nadaljnjo ureditvijo. Brez dvoma so bili rajoni doslej potrebni.

Ne gre za centralizacijo in ne težimo k decentralizaciji v starem smislu. V mislih imam besede tov. Djilasa na lanskoletni partijski konferenci, ko je rekel, da ne gre za decentralizacijo v tem smislu, ali naj bo to okraj, kamor se decentralizira, ali zvezni organ. Če bi se bilo treba odločiti za eno od teh dveh, bi bil bolj za centralizacijo v zveznem smislu. To je iznesel zato, ker je hotel dati jasno perspektivo. Pri tem ni mišljen centralizem oziroma decentralizem, temveč na koga se bodo prenesle one družbene funkcije, ki jih je doslej in jih deloma še opravlja država. Važen pri tem je prenos funkcij in odločanje o tem, kam gredo viški dela, kar mora preiti na neposrednega proizvajalca. To je osnovna misel, ki jo moramo imeti pred očmi, če hočemo uspeti. Ni nam težko razumeti, da smo z rajoni na pol poti. Naši rajoni niso več tisti gospodarski organi, ki smo jih čutili pred enim letom. Vrsta stvari je bila na rajonih, ki so že odpadle in kar smo lahko brez bolečine razumeli. Razumeli smo, da je v mestu nemogoča deljena komunalna dejavnost. Isto je z obrtnimi in kulturno-prosvetnimi vprašanji. Z ustanovitvijo delavskih svetov, obrtne zbornice v resnici nima smisla, da bi na rajonih imeli poverjenišтва za obrt in industrijo. S sprostitvijo trgovine je nastal enak položaj tudi s poverjeništvom za trgovino in preskrbo. Ista situacija se pokaže tudi pri vseh drugih dejavnostih, ki so se doslej reševale na administrativni način. Upravljanje se prenaša neposredno na proizvajalce — delavske svete, regulatorne naloge pa naj izvaja za mesto Ljubljano mestni ljudski odbor iz enega središča. Nima smisla, da te naloge vrše na pet delov razbiti organi na enotnem področju. Zato ne bi bilo prav, da bi se skupščina zadovoljila, da načeto vprašanje uredi komisija z izvršilnim odborom, temveč naj bi razpravljanje potekalo vsaj v tej smeri, da bi vsi ljudski odborniki dobili res jasno orientacijo. O tem predmetu smo razpravljali na klubih rajonskih ljudskih odbornikov kot v klubu mestnega ljudskega odbora. Obisk teh debat pa žal ni bil zadovoljiv. Sedaj, ko pa bi morali o zaključkih razpravljati, pa se nam to maščuje. Mislim, da zadevo ne bi odlagali na prihodnje zasedanje spričo nadaljnjega družbenega razvoja, ki je pred vrati in nas prehiteva.

Novak Franjo pojasni, da je predlagal prenos diskusije na prihodnje zasedanje zato, ker je smatral, da je v poročilu zajeto toliko stvarine, ki zahteva temeljitejšega študija in zato prosi, da o predlogu glasujejo.

Tov. podpredsednik *Maček* pojasni, da ni bilo predvideno, da bi na tem zasedanju sklepali o tem, ali se rajoni ukinejo ali ne, temveč da bi pravilno pojmovali te ukrepe in s svojimi predlogi izpopolnili zaključke.

Prav se mi zdi, da o predmetni stvari danes ne bi sklepali, ker večina ljudskih odbornikov ni razmišljala o tem. Toda diskusija je potrebna, ker je bil obisk v klubu mestnih odbornikov slab ali pa diskusija ni bila zadovoljiva, tako da stvari nismo mogli do kraja utemeljiti. Niti ni tako nujno, da bi danes sklenili, ali bodo rajoni ostali ali ne. Sam razvoj, kot je izjavil predsednik RLO II., je že pokazal, da so se rajoni preživel. Na terenu je že vidno, da delo v stari obliki ne gre več. Prve signale so dobili ravno z rajonov. Prvi je to omenil tov. Zdešar na neki konferenci. Treba je pojmovanje razčistiti. Kaj hočemo s tem doseči? To ni centralizacija, ampak nasprotno, to je rezultat decentralizacije. Država ne bo odmirala od vrha, ampak od spodaj in v vrhu hkrati. Z razvojem dviga proizvodnje in uvedbo novega sistema gospodarstva je odpadla potreba, da bi se država vmešavala v najmanjša podjetja in obrtne delavnice. Z dviganjem proizvodnje in zavesti ljudi so podani pogoji, da te funkcije države odpadejo. S to decentralizacijo RLO nimajo več podlage. Ne bo več niti rajonskih, niti mestnih podjetij, ampak bodo le podjetja, ki morajo odvesti davek, to je del dobička državi. Naloga države pa je, da kontrolira ta podjetja, da ne bodo goljufala, da ne bo kraje splošne ljudske imovine in da se bodo ta podjetja razvijala in ne nazadovala. Sicer pa je podjetje popolnoma samostojno.

Vršimo decentralizacijo oblasti in hočemo oblast čimbolj približati ljudstvu, za kar pa mora biti gospodarska in geografska opravičenost. Kako moremo v sredini mesta opravičevati obstoj rajona I kot samostojne upravne enote? Upravičenost bi bila kvečjemu za periferne rajone. Pa še to je v zvezi z razvojem mesta, zlasti v turističnem pogledu, nemogoče. Če bo to potrebno, bodo morali biti ti kraji (Ježica, Polje) ustanovljeni kot samostojne upravne enote, nikakor pa ne v okviru mesta.

Na drugi strani pa iščemo obliko, kako bi približali oblast ljudstvu, da bi prebivalci bliže svojih prebivališč mogli dobiti ista pojasnila, kakor na Mestnem ljudskem odboru. Zato se namerava ustanoviti ekspoziture, ki pa ne bi imele oblastvene funkcije in bo treba paziti, da ne bi prerastle v oblast, ter bi imele le informativno nalogo. Kader na teh ekspoziturah pa bo moral biti gospodarsko in politično vsestransko razgledan.

Druga stvar pa je predlog o ukinitvi profesionalizma na rajonih. Ves razvoj teži za tem, da ljudstvo čimbolj konkretno sodeluje pri upravljanju države. Dokler imamo izvršilne odbore poleg ljudskih odborov, imamo še vedno dva ločena organa. Obstojanje izvršilnih odborov je še vedno nekaj birokratskega in ni čisto demokratično. Tovariš Kardelj je dejal, da moramo stremeti za tem, da bo skupščina neposredno reševala zadeve preko svojega aparata. To velja za mestni ljudski odbor, še

bolj pa za rajonske LO. To je potrebno tudi s stališča, ker moramo pripraviti vse pogoje, da bomo lahko ukinili izvršilni odbor tudi v mestnem merilu. Aparat ljudskega odbora dobi večjo vlogo in samostojnost. Zato ga je treba strokovno, moralno in politično usposobiti, na kar je treba misliti že danes. To ne bodo smeli biti birokrati, temveč organi ljudstva. Iz tega vzroka bi sprejeli sklep o ukinitvi profesionalizma na rajonih, da bi se za predstoječe naloge predhodno in pravočasno pripravili.

Zdešar Henrik:

Napoved, da bomo rajone ukinili, se mi zdi, je za nekatere tovariše popolnoma nova, čeprav so rajonski ljudski odbori sami že predčasno sprejeli sklep, da izvolijo komisije, ki bodo to stvar obravnavale. V našem rajonu je komisija, ki je bila izvoljena pred mesecem dni, predlagala, da se profesionalizem na rajonskih ljudskih odborih ukine, ker so poverjeniki postali uradniki. Poverjeniki niso bili več predstavniki oblasti, ki bi vodili politiko svojega resora, temveč so izvrševali uradne posle, čestokrat slabše kot dobri uradniki. Komisija je predlagala, da bi se, razen predsednika ljudskega odbora, ki bi bil obenem tudi predsednik izvršilnega odbora, ukinila vsa profesionalna mesta poverjenikov. Ta predlog je bil podan v času, ko še ni bil sprejet novi finančni zakon. Danes pa je situacija za to še bolj zrela. Vsi ti ukrepi pa ne bodo šli v škodo demokracije. V tej smeri smo že napravili poskuse. Poverjenik za trgovino in preskrbo je namesto poverjeniških poslov trgovine in preskrbe prevzel upravo trgovskih podjetij in to delo izvršuje lahko mnogo bolje kot ga je opravljal kot poverjenik. Prav tako je šel poverjenik za notranje zadeve v svoj poklic. Vidimo torej, da je čas, da profesionalizem ukinemo in da ne bo s tem prav nič prizadeta demokratičnost naše oblasti, če ukinemo rajone.

Postopoma bo treba ukiniti tudi profesionalizem v okviru Mestnega ljudskega odbora. Poverjenišтва bo treba nadomestiti s sveti. S čimprejšnjim prehodom na nov način državne uprave ne bomo stvari prebetevali, temveč bi razvoj le zavirali, če tega ne bi pravočasno izvajali.

O prosvetni politiki bi pripomnil tole: Rajonski ljudski odbor IV ima med vsemi rajoni največ prosvetnih ustanov, med drugim klasično gimnazijo, ki ni služila samo Ljubljani, temveč vsej Sloveniji. Dalje smo imeli še tri gimnazije, ki niso služile samo prebivalcem rajona IV, imeli smo razne državne institute, univerzo, s katerimi je tudi posloval rajonski ljudski odbor. To so ustanove, ki so slučajno padle pod rajon, ker je tako potekala meja. Sedež teh ustanov v rajonu IV ni zato, ker to zahtevajo potrebe rajona, temveč je to slučaj in zato bi bilo smešno izvajati posebno rajonsko prosvetno politiko. Težimo za tem, da postane prosvetna usta-

nova samostojna in da damo poudarek, da bi ustanove same reševale prosvetno politiko. Če bi gledali samo s tega stališča, bi ta prenos lahko že prej izvršili. Prosvetna politika pa se mora reševati samo iz enega centra in to ne samo v okviru Ljubljane, temveč v okviru vse republike.

K stanovanjskemu vprašanju bi navedel, da skoraj ni izdane odločbe, proti kateri ne bi bilo pritožbe na višjo stanovanjsko komisijo pri MLO, tako da dejansko rešuje vse zadeve Višja stanovanjska komisija. Osnutek novega stanovanjskega zakona predvideva, da se bodo te zadeve avtomatično reševale tako, da ne bo več takega pritiska na stanovanjska poverjenišтва.

Šega Bojan:

Dotaknil bi se vprašanja ukinitve rajonskih ljudskih odborov. Z ukinitvijo rajonskih ljudskih odborov bomo pridobili to, da bo Mestni ljudski odbor imel boljše stike z volivci kot do sedaj. Povečalo pa naj bi se število ljudskih odbornikov Mestnega ljudskega odbora in s tem odpade vsaka nevarnost centralizacije. V zvezi z nalogami, ki so na rajonskih ljudskih odborih še ostale, bi bilo treba najti obliko, ali naj se prenesejo na Mestni ljudski odbor ali na ustanove, ki bodo imele določeno delo. Poverjenišтво za trgovino in preskrbo bo ukinjeno z novim finančnim sistemom in temu bodo sledila še druga poverjenišтва. Odprto ostane le vprašanje poverjenišтва za socialno skrbstvo in ljudsko zdravstvo. Delo tega poverjenišтва pa naj bi se prenese na Mestni ljudski odbor.

Po končanem razpravljanju da podpredsednik skupščine predlog o ukinitvi profesionalizma izvršilnih organov Rajonskih ljudskih odborov na glasovanje.

III. sklep:

Skupščina Mestnega ljudskega odbora soglasno sklene, da se profesionalizem izvršilnih organov na Rajonskih ljudskih odborih postopno ukine.

4. Predlog odloka o ureditvi gostinskih obratov

Poročevalec Pretnar dr. Jože:

Tovariši odborniki!

Na zadnjem zasedanju ste bili obveščeni, da se pripravljata dva nova odloka: prvi o cestno prometnem redu, drugi o ureditvi gostinskih obratov.

Glede odloka o cestno prometnem redu je pripomniti, da so pri sedanjem cestnem prometu njegov neoviran razvoj, red in varnost že regulirani z odlokom o cestnem redu, ki ga je izdal Mestni ljudski odbor v letu 1948 ter z ustreznimi zveznimi in republiškimi predpisi. Name-ravani novi odlok o cestno prometnem redu bi moral urediti cestni pro-met v Ljubljani na povsem nov in modernejši način. Priprave za to so sicer že v teku, vendar pa stvar še ni toliko zrela, da bi se mogel pred-pisati prometni red s splošno veljavnimi predpisi že po novo predvidenem načinu. Zato napovedanega načrta še ni mogoče predložiti v pretres.

Na današnjem dnevnem redu pa je načrt drugega, važnega odloka, ki ima za predmet ureditev gostinskih obratov. Načrt tega odloka je bil dostavljen posameznim odbornikom, da bi se s tem olajšalo in pospe-šilo pretresanje in sklepanje.

K predloženemu načrtu odloka o ureditvi gostinskih obratov bi bilo pripomniti v kratkem tole:

Na tem mestu se je že večkrat opozarjalo in poudarjalo, kolikega pomena je za široke množice potrošnikov, za tujski promet in za ugled mesta, zlasti takega kot je republiško glavno mesto Ljubljana, dobro urejeno gostinstvo. Hkrati se je tudi ugotavljalo in kritikovalo, da sedanja ureditev gostinstva še daleko ni na oni stopnji, kakor bi bilo neobhodno potrebno. To velja zlasti glede nekaterih glavnih pogojev dobrega gostinstva, kakor so higiena, čistoča, varnost in estetska ureditev tako pri zgradbah in posameznih prostorih, kakor tudi pri inventarju in za postrežbo zadolženem in odgovornem gostinskem osebju. Tudi so bile pomanjkljive kazenske sankcije za prekrške proti tem temeljnim načelom.

Redakcijo odlokovnega načrta je vodil preudarek, da obstojijo že predpisi, ki s kategorizacijo uvrščajo posamezne vrste gostinskih obratov v kategorije po določenih kriterijih, kar torej ne more biti predmet tega odloka, da nadalje obstoje tudi specialni predpisi v zvezi z zdrav-stveno preventivo sploh, s katerimi je treba vskladiti tozadevna določila odloka ter da je treba iz besedila odloka izločiti in prepustiti posebnemu pravilniku podrobnejše določbe in navodila za njegovo smiselno in živ-ljenjsko izvajanje. Potrebno pa je, da prav v odloku pridejo do izraza in poudarka ona načela, ki so bistvena in temelj za ustrezajočo ureditev našega gostinstva. Redakcija je stala na stališču, da je za primerno ure-ditev gostinstva irelevantno, ali gre za obrat I., II., ali III. kategorije, za hotel ali kavarno, restavracijo, gostilno, bife, menzo, otroško restav-racijo, mlekarno ali slaščičarno. Glede higiene, čistoče, varnosti in estetske ureditve veljajo prav za vsako kategorijo in vrsto teh gostinskih obratov v enaki meri in isti osnovni pogoji.

Omenjena temeljna načela vsebuje 4. člen odlokovskega načrta, kjer je podan dejanski stan za vse prekrške v pogledu neizpolnjevanja zahtev higijene, čistoče, varnosti in estetske ureditve. Vsi nadaljnji členi prvega poglavja samo podrobneje osvetljujejo zahteve 4. člena, da ne bi bilo morebitnih nejasnosti, ter obvezna napotila izvršnemu odboru pri izdaji predvidenih dodatnih navodil za izvajanje tega odloka.

Za kršilce posameznih določil je predvideno kaznovanje samo v rednem upravnem postopku, ker mandatno kaznovanje, t. j. kaznovanje samo v rednem upravnokazenskem postopku praktično ni izvedljivo.

Odlok ne ureja nobenih zadev, ki bi bile že urejene z drugimi predpisi. Napovedana dodatna navodila, ki bodo izdana na podlagi tega odloka, pa bodo morala vsekakor upoštevati in zajeti marsikatero že veljavne predpise oziroma napotila, ki po izkušnji žal pogosto niso znana gostinskemu osebju in celo ne vodečemu kadru.

Odlok bo v obliki, kakor ga bo po pretresu in morebitnih dopolnitvah končno sprejela skupščina, vsekakor pomenil odločen korak k ureditvi gostinstva v našem mestu, kakor je nujno potrebno za dvig življenjskega in kulturnega standarda delovnih ljudi v okviru socialističnega družbenogospodarskega reda ter v interesu ugleda Ljubljane kot republiškega glavnega mesta.

IV. sklep:

Mestni ljudski odbor soglasno sprejme predloženi odlok o ureditvi gostinskih obratov.

5. Predlog odločb

Poročevalec Pretnar dr. Jože:

1. Ustanovitev Uprave zgradb MLO Ljubljana.

Izvršilni odbor MLO glavnega mesta Ljubljane je izdal v sporazumu s pristojnimi rajonskimi LO že v mesecu juniju odločbo o prenosu rajonskih Uprav zgradb (razen Uprave zgradb RLO V) iz dotodanje uprave rajonov v upravo MLO z namenom, da se s spojitvijo teh podjetij ustanovi eno samo podjetje pod upravo Mestnega ljudskega odbora.

Po izidu uredbe o gradnji stanovanjskih hiš delavcev in uslužbencev, ki predvideva odprodajo manjših stanovanjskih hiš splošno ljudskega premoženja, je postalo nedvomno, da se bo število državnih stanovanjskih zgradb znatno zmanjšalo, ter da bodo ostale v upravi lokalnih organov oblasti le večje stanovanjske hiše. Pa tudi dosedanje izkušnje

z upravljanjem zgradb v posameznih rajonih narekujejo združitev dose-
danjih rajonskih uprav zgradb v eno podjetje, kar bi zlasti omogočilo,
da se pristopi k načrtnemu obnavljanju in temeljitejšemu vzdrževanju teh.

Iz navedenih razlogov predlaga Izvršilni odbor skupščini v raz-
pravljanje in sklepanje, da se rajonske Uprave zgradb, ki so že prenesene
v upravo MLO, spoje v eno podjetje pod skupno firmo Uprava zgradb
MLO Ljubljana.

Pri tem je pripomniti, da Uprava zgradb RLO V ni bila prenesena
v pristojnost MLO, ker z RLO V ni bil dosežen sporazum in ker tudi
v primeru nove upravno-teritorialne razdelitve mesta z ukinitvijo rajonov
glede območja rajona V še ni popolne jasnosti. Zato tudi odločba o
spojitvi ne vsebuje Uprave zgradb RLO V.

Podpredsednik skupščine da predlog na glasovanje.

V. sklep:

Soglasno se sprejme odločba o spojitvi rajonskih Uprav zgradb
(razen Uprave zgradb RLO V) v eno podjetje, ki bo poslovalo pod firmo
Uprava zgradb MLO Ljubljana, s sedežem Kotnikova ulica št. 16.

2. Ustanovitev podjetja »Mesnine«, Ljubljana.

Izvršilni odbor predlaga ustanovitev novega podjetja, katerega de-
javnost bi bila izdelava mesnih izdelkov, mesnih specialitet in suhega
mesa. Potreba novega podjetja se je pokazala z ozirom na razmere na
trgu pri prodaji mesnih izdelkov v pogledu kvalitete, asortimana in zni-
ževanja cen, s čimer bi nastala potrebna konkurenca med podjetji. Novo-
ustanovljeno podjetje bi istočasno tudi dopolnilo potrebe potrošnikov
po mesnih izdelkih, ker je trenutna kapaciteta obstoječih predelovalnic
nezadostna.

Podjetje bo samostojno nabavljalo živino, da bo moglo z majhnimi
stroški in najnižjimi cenami nuditi svoje izdelke na trg. Zaposlenemu
kadru bo dana možnost specializacije v mesno-predelovalni stroki.

Za predelovalnico podjetja se bodo preuredili prostori na Domo-
branski cesti št. 7 (bivši Javornik). V stavbi se nahaja hladilnica, ki
odgovarja vsem predpisom tako v higienskem kot tehničnem pogledu.
Del potrebnih prostorov bo urejen v samem objektu klavnice.

Zmogljivost podjetja bi bila predvidena 1000 kg mesnih izdelkov
dnevno.

Podpredsednik skupščine da predlog v razpravo.

Dr. Ravnikar Tone:

Nimam pomislekov proti ustanovitvi tega podjetja v primeru, če
je dana garancija, da bodo živino klali izključno na klavnici. V nasprot-

nem primeru pa se bojim, da ne bi prišlo zopet do tega, da bi se izdelovali mesni izdelki iz nekontroliranega mesa.

Nebec Franc:

V Ljubljani obstaja samo eno podjetje za predelavo mesa in to v okviru Mestne klavnice. To podjetje pa ne more zadovoljiti potrebe in okus potrošnikov, saj je znano, da ljudje zahtevajo več vrst izdelkov. Če pogledamo čez mejo, vidimo, da je predelovalna mesna industrija zelo razvita. Mislim, da bi bilo treba tovrstna podjetja še ustanavljati. Podjetje bo nabavljalo živino na prostem trgu, zakoli pa se bodo vršili le na Mestni klavnici pod kontrolo veterinarjev.

Pelko Gašper:

Nujno je, da se to podjetje ustanovi, ker Mestna klavnica ne more vsega izdelati. Razen tega pa se dogaja, da menze kupujejo mesne izdelke od vseh mogočih ljudi. Sedaj se bo to kontroliralo in ne bo prišlo do tatvin ali takih primerov, kot je bil primer s konjačem.

VI. sklep:

Mestni ljudski odbor soglasno sprejme odločbo o ustanovitvi podjetja »Mesnine« s sedežem na Domobranski cesti št. 7.

3. Ustanovitev obrtnega obrata »Litografija«.

Izvršilni odbor predlaga ustanovitev podjetja, ki bi izdelovalo razne litografske izdelke, kot n. pr. litografske tiskovine, etikete, diplome, plakate in kartonske izdelke. Povpraševanje po tovrstnih izdelkih na trgu je zelo veliko. Do sedaj pa obstajata na območju mesta Ljubljane le dva tovrstna obrata, ki sta pod vodstvom republiške grafične industrije in še zdaleka ne zmoreta kriti vseh potreb po zgoraj omenjenih izdelkih.

Potrebna osnovna sredstva, t. j. stroji, orodje in inventar so bila dodeljena Mestnemu ljudskemu odboru s strani Sveta vlade LRS za prosveto in kulturo iz bivšega zavoda Grafični tehnikum.

Potrebna obratna sredstva mora preskrbeti Mestni ljudski odbor. Podjetju so potrebna obratna sredstva v višini 200.000 din in to iz razloga, ker nima na zalogi nobenih količin papirja, cena istemu pa je zelo visoka.

Obrat bi v svojem začetku zaposloval 3 kvalificirane in tri priučene delavce, vodil bi ga pa litografski mojster tov. Götzl Miroslav.

VII. sklep:

Mestni ljudski odbor soglasno sprejme odločbo o ustanovitvi obrtnega obrata »Litografija« s sedežem Pod ježami št. 9.

4. Ustanovitev državnega obrtnega obrata »Elektroinstalacija« pod vodstvom drž. obrtnega mojstra Potočnika Leopolda.

Glavna Uprava za lokalno industrijo je v mesecu avgustu priznala Potočniku Leopoldu naslov državnega obrtnega mojstra elektroinstalterske stroke. Izvršilni odbor predlaga, da se ustanovi ustrezno podjetje in izroči v upravo navedenemu državnemu mojstru. Tovrstno podjetje je nujno potrebno, ker obstoječa podjetja elektroinstalterske stroke ne morejo izvršiti vseh del na območju mesta Ljubljane. Možnost nabave potrebnih strojev, orodja in materiala obstaja in bi bilo zato potrebno podjetju dodeliti osnovna sredstva v višini 100.000 din ter obratna sredstva v isti višini. Višina obratnih sredstev je utemeljena s tem, ker je elektroinstalterska stroka vezana na počasnejše obračanje obratnih sredstev. Montaža električnih napeljav v stanovanjskih blokih traja namreč približno 1 mesec in stane približno 100.000 din, tako da bi novo ustanovljeno podjetje v enem mesecu redno potrošilo skoraj vsa obratna sredstva.

VIII. sklep:

Mestni ljudski odbor soglasno sprejme odločbo o ustanovitvi državnega obrtnega obrata »Elektroinstalacija« pod vodstvom državnega obrtnega mojstra Potočnika Leopolda.

5. Ustanovitev obrtnega obrata »Medičarstvo in voskarstvo« pod vodstvom drž. obrtnega mojstra Krbavčiča Jakoba.

Krbavčiču Jakobu, medičarju in voskarju, je bil v mesecu avgustu priznan naslov državnega obrtnega mojstra. Da bi mogel Izvršilni odbor skleniti z imenovanim pogodbo o oddaji obrtnega obrata v upravo, kakor to določa zakon o obrtništvu, je potrebno, da se poprej ustanovi državno obrtno podjetje za medičarstvo in voskarstvo. Potrebna osnovna in obratna sredstva so na razpolago.

Pripominjamo, da na območju Ljubljane sploh ni medičarskega in voskarskega obrata, da pa obstaja povpraševanje po tovrstnih izdelkih. Podjetje bi poleg medenjakov, lecta in drugih medičarskih izdelkov izdelovalo tudi razne izdelke iz voska, ki se v industriji ne izdelujejo. Glede teh predmetov obstaja tudi možnost izvoza.

IX. sklep:

Mestni ljudski odbor soglasno sprejme odločbo o ustanovitvi državnega obrtnega obrata »Medičarstvo in voskarstvo« pod vodstvom državnega obrtnega mojstra Krbavčiča Jakoba s sedežem Sv. Petra c. št. 59.

6. Predlog spremembe o sestavu Izvršilnega odbora in komisij MLO

Tajnik Resnik Julijana poroča:

Predlagam najprej, da bi razrešili člana Izvršilnega odbora *Brecelj Toneta*, ki bi moral voditi poverjenišvo za industrijo in obrt, pa tega mesta ni nastopil, ker biva izven Ljubljane. Njegove posle naj bi prevzel podpredsednik IO MLO *Krese Leopold*.

Soglasno sprejeto!

Tajnik Resnik Julijana nato nadaljuje:

Po členu 21. in 22. Poslovnika o delu Mestnega ljudskega odbora predlagam, da se razdvoji komisija za turizem in gostinstvo, ker je v Ljubljani vprašanje turizma dokaj neobdelano in zahteva posebne poglobitve. Zato predlagam za člane *Komisije za gostinstvo*: poleg dosedanjih tovarišev še *Uzelac Marijo*, sanitetnega inspektorja RLO I. in *Renko Staneta*, predsednika združenja gostincev.

Za člane *Komisije za turizem* pa predlagam sledeče tovariše:

1. *Beg Ante*, org. sekretar Sveta za kulturo in prosveto LRS,
2. *Brilej dr. Arnošt*, višji svetnik v pokoju,
3. *Holy-Vrščaj Zima*, član MLO,
4. *Guček Janko*, namestnik ljudskega odbornika,
5. *Jakopič ing. Vekoslav*, član MLO,
6. *Juričev Milan*, direktor hotela Union
7. *Kobe ing. arh. Boris*, izredni profesor TVŠ,
8. *Simčič ing. Branko*, uslužbenec MLO,
9. *Vatovec dr. Franc*, novinar in član MLO.

Predlagam, da člani komisije izvolijo predsednika in podpredsednika po določilih Poslovnika čl. 21 in o tem obveste predsedstvo.

Soglasno sprejeto!

Po čl. 30 Poslovnika o delu Mestnega ljudskega odbora predlagam, da se zaradi prezaposlenosti, bolezni in odselitve razrešijo sledeči člani komisij:

1. *Kraigher Uroš*, član Komisije za prošnje in pritožbe,
2. *Majer Boris*, član Komisije za turizem in gostinstvo,
3. *Goričan Marija*, član Komisije za proučitev stanja in sistema preskrbe Ljubljane z mlekom,
4. *Bukovec Lojze*, član Komisije za proučitev stanja in sistema preskrbe z mlekom.

Soglasno sprejeto!

Po čl. 21 in 22 Poslovnika o delu Mestnega ljudskega odbora pa predlagam izvolitev sledečih tovarišev:

1. *Prešern* Mirka in *Bukovec* Lojzeta v Komisijo za preskrbo.
2. *Dečmana* Vinkota v Komisijo za vzdrževanje in pravilno izkoriščanje stanovanjskih in ostalih zgradb. Tovariš je službeno premeščen v Ljubljano in se je javil, da bi delal v komisiji, v kateri je bil že prvotno izvoljen.
3. *Počivavšek* Josipa, predsednika Mestne obrtne zbornice v Komisijo za proučitev problemov obrtne dejavnosti.

Soglasno sprejeto!

Podpredsednik skupščine objavi, da je s tem dnevni red zasedanja izčrpan in zaključi zasedanje ob 14.30 uri.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Tajnik MLO:
Resnik Julijana

Overovatelja:
Zlatnar Peter
Stepišnik Vida

Predsednik MLO:
Krivic Vladimir

Imenski seznam

ljudskih poslancev in namestnikov zveznega sveta Ljudske skupščine
FLRJ, izvoljenih za mesto Ljubljana.

Ljudski poslanci:

Kidrič Boris
Maležič Matija
Marinko Miha
Brecelj dr. Marjan

Namestniki:

Sitar Franc
Kovač Albin
Kimovec Franc
Ocepek Angela

Imenski seznam

ljudskih poslancev in namestnikov Ljudske skupščine LRS, izvoljenih
za mesto Ljubljana.

Ljudski poslanci	Namestniki	izvoljeni v rep. vol. enoti
1. <i>Bobnar Stane</i>	Kocjančič Franc	133/V. rajon
2. <i>Božič Slavica</i>	Mikuž Anton	128/IV. rajon
3. <i>Brecelj dr. Marjan</i>	Zdešar Henrik	131/IV. rajon
4. <i>Dolničar Anton</i>	Suhadolc Anton	127/IV. rajon
5. <i>Draksler Marija</i>	Gravner Stane	119/II. rajon
6. <i>Hrovat ing. Alojzij</i>	Ponikvar Janez	129/IV. rajon
7. <i>Kardelj Edvard</i>	Ocepek Lojze	124/III. rajon
8. <i>Kocbek Edvard</i>	Resnik Julijana	117/II. rajon
9. <i>Kovačič Leo</i>	Babnik Franc	121/II. rajon
10. <i>Kraigher Boris</i>	Lepin Daniel	114/I. rajon
11. <i>Krese Leopold</i>	Koračin Jože	126/III. rajon
12. <i>Krivic Vladimir</i>	Becele Janez	116/II. rajon
13. <i>Kumar Andrej</i>	Žagar-Tomišević Fani	125/III. rajon
14. <i>Maček Ivan</i>	Zajc Franc	134/V. rajon
15. <i>Maležič Matija</i>	Kalin Karel	132/IV. rajon
16. <i>Mavrič Edo</i>	Klanjšek Ada	130/IV. rajon
17. <i>Melik dr. Anton</i>	Kopitar Jože	115/I. rajon

18. <i>Primc Ivan</i>	Ravnikar Franc	111/I. rajon
19. <i>Skubic Pepca</i>	Zrimšek Rudolf	123/III. rajon
20. <i>Svetina Mira</i>	Gorjanc Jože	118/II. rajon
21. <i>Turk Dušan</i>	Peršič Ivanka	120/II. rajon
22. <i>Vidmar Josip</i>	Repinc Ivan	112/I. rajon
23. <i>Vojska Danilo</i>	Rakar Iva	113/I. rajon
24. <i>Zupet Avgust</i>	Sinčič Viktor	122/II. rajon

Opomba:

- I. rajon volilne enote od 111—115
- II. rajon volilne enote od 116—122
- III. rajon volilne enote od 123—126
- IV. rajon volilne enote od 127—132
- V. rajon volilne enote od 133—134

Imenski seznam

*ljudskih odbornikov in namestnikov skupščine Mestnega ljudskega odbora
glavnega mesta Ljubljane*

<i>Ljudski odborniki</i>	<i>Namestniki</i>	<i>Izvoljeni v vol. enoti</i>
1. <i>Arko Nika</i>	—	35/II. rajon
2. <i>Avšič Jakob</i>	Selan Matija	62/II. rajon
3. <i>Babnik Andrej</i>	Kožuh Janez	52/II. rajon
4. <i>Bajuk Stana</i>	Cesar Franc	107/IV. rajon
5. <i>Benigar dr. Jože</i>	Černe Miro	80/III. rajon
6. <i>Bežek ing. Nikolaj</i>	Omladič dr. Franjo	29/I. rajon
7. <i>Boh Jože</i>	Žerjav Stane	3/I. rajon
8. <i>Bole Dušan</i>	Beličič Tone	26/I. rajon
9. <i>Borštnik Franc</i>	Auer Ana	24/I. rajon
10. <i>Božič Lado</i>	Savenc Franc	90/IV. rajon
11. <i>Brecelj Tone</i>	Stanič Viljem	10/a/I. rajon
12. <i>Bukovec Alojzij</i>	Židan Alojzij	117/V. rajon
13. <i>Černe Stane</i>	Svet Greta	116/V. rajon
14. <i>Debevc dr. Franc</i>	Bučar Milan	72/III. rajon
15. <i>Dečman Vinko</i>	Jakopič Vinko	61/II. rajon
16. <i>Demšar Antonija</i>	Korošec Alojzij	85/IV. rajon
17. <i>Di Batista Franc</i>	Praznik Ema	58/II. rajon
18. <i>Dolgan Boruta Ančka</i>	Bedrač Janko	33/II. rajon

19. Drnovšek Viktor	Lukec Stane	115/V. rajon
20. Drobž Franc	Kremžar Janez	64/III. rajon
21. Flegar Avgust	Tanko Zvone	21/I. rajon
22. Goričan Marija	Kališnik Janez	111/IV. rajon
23. Gorjanc Joško	Božič Vladimir	39/II. rajon
24. Gorkič Hilarij	Kolar Vilko	57/II. rajon
25. Gostiša Mihaela	Skandali Zvonimir	37/II. rajon
26. Gradič Miha	Sketa dr. Ivan	40/II. rajon
27. Gruden Andrej	Vrhovec Jakob	82/IV. rajon
28. Jakopič ing. Vekoslav	Jakac Božidar	25/I. rajon
29. Jančar Marija	Kavčič Sergej	93/IV. rajon
30. Jelenc Aleš	Ljubič Matko	19/I. rajon
31. Jelovšek Jože	Sonc Franc	9/I. rajon
32. Jurančič Janko	Hrovat Alojz	94/IV. rajon
33. Jurca Branka	Gorup Ivan	47/II. rajon
34. Kavčič Jože	Marinšek Marjan	96/IV. rajon
35. Kimovec Franc - Žiga	Ovsenik Janez	99/IV. rajon
36. Klavžar Alojzij	Žvan Jakob	63/III. rajon
37. Koprivec Stane	Cizelj Franc	76/III. rajon
38. Koračin Jože	Blažič Alojzij	79/III. rajon
39. Košir Jože	Lovšin Alojz	2/I. rajon
40. Kovač Albin	Kernc Alfonz	91/IV. rajon
41. Kovačič Leo	Miholič Ludvik	36/II. rajon
42. Kraigher Uroš	Višnar Slavko	92/IV. rajon
43. Kreačič Ivan	Kušar Ivan	75/III. rajon
44. Kregar Stane	Mesojednik Jakob	56/II. rajon
45. Krese Leopold	Kopitar Jože	32/a/II. rajon
46. Kristan Ivan	Korenčan Viktor	109/IV. rajon
47. Krivic Vladimir	Arigler Adolf	110/IV. rajon
48. Kušar Karel	Bregant Vekoslav	67/III. rajon
49. Kutin Franc	Lukančič Alojzij	11/I. rajon
50. Kveder Fani	Vospornik Ulrih	27/I. rajon
51. Lapajne-Oblak ing. Sonja	Serajnik ing. Domicijar	18/I. rajon
52. Letnar Anton	Černe Franc	28/I. rajon
53. Letonja ing. Emilija	Jereb dr. Stane	42/II. rajon
54. Luštek Miroslav	Lapajne Emil	98/IV. rajon
55. Maček Anton	Gregorc Franc	119/V. rajon
56. Maček Leopold	Urbanc Hinko	114/V. rajon
57. Mayer Boris	Modic ing. Roman	74/III. rajon
58. Maležič Matija	Pakiž Silverij	6/I. rajon
59. Matoh Ivan	Stepančič Edvin	54/II. rajon
60. Mavrič Edo	Jelenc ing. Danilo	112/IV. rajon

61. Miklavič Zvonimir	Zupančič Stane	44/II. rajon
62. Mirtič Franc	Prohazka Marija	104/IV. rajon
63. Modić dr. Heli	Vidmar dr. Drago	30/I. rajon
64. Mohar Marjan	—	46/II. rajon
65. Mojšker Janez	Flegar Stane	71/III. rajon
66. Mostar Ignac	Klančar Janez	1/I. rajon
67. Naglič Stane	Autrata Drago	113/IV. rajon
68. Nebec Franc	Piš Dušan	50/II. rajon
69. Novak Franjo	Potokar Franjo	10/I. rajon
70. Ocepek Lojze	Puc Igor	108/IV. rajon
71. Onič Franc	Premelj Bogomir	13/I. rajon
72. Ostanek Franc	Žagar Andrej	66/III. rajon
73. Pangeršič Franc	Vidmar Franc	120/V. rajon
74. Pečaver Albina	Dolenc Stane	73/III. rajon
75. Pelko Gašper	Vrhovec Franc	77/III. rajon
76. Pernuš Anka	Flere Marija	20/I. rajon
77. Peternel Franc	Bricelj Franc	101/IV. rajon
78. Plevnik Jože	Žogan Franc	8/I. rajon
79. Podbregar Erna	Vidmar Ciril	88/IV. rajon
80. Pogačar Jakob	Černec Milan	49/II. rajon
81. Pogačar Niko	Prebil Zdravko	41/II. rajon
82. Ponikvar Janez	Lesar Ivan	95/IV. rajon
83. Prešeren Mirko	Seliškar Tone	31/II. rajon
84. Pretnar dr. Jože	Winkler Venčeslav	105/IV. rajon
85. Prezelj ing. Marjan	Brezar Stana	17/I. rajon
86. Prohinar Janko	Šafer Karel	97/IV. rajon
87. Rakar Iva	Požun Alojz	60/II. rajon
88. Ravnikar dr. Tone	Ribičič Josip	109/a/IV. rajo
89. Repič Ivanka	Zidarič dr. Boris	16/I. rajon
90. Repinc Ivan	Kovač Anton	23/I. rajon
91. Resnik Julijana	Grgič Silvester	53/II. rajon
92. Rudolf Ana	Ferfila Bogomil	89/IV. rajon
93. Sever Stane	Novak Zdenka	106/IV. rajon
94. Sitar Franc	Mihelič Stane	14/I. rajon
95. Skitek Ermin	Čopič Venčeslav	12/I. rajon
96. Slapničar Jože	Podstudenšek Franc	48/II. rajon
97. Stare ing. Ostoј	Puppis ing. Karel	32/II. rajon
98. Stepšnik Vida	Štimec Anton	5/I. rajon
99. Suhadolc Anton	Velkavrh Franc	83/IV. rajon
100. Šefić Ludvik	Kobler France	78/III. rajon
101. Šega Bojan	Hlebec Srečko	22/I. rajon
102. Šindič Zlato	Guček Janko	103/IV. rajon

103. Škerlavaj Milan	Preinfalk Breda	100/IV. rajon
104. Štefan Edi	Stegu ing. Milan	15/I. rajon
105. Šter Milan	Zupan Anton	7/I. rajon
106. Šubic Miran	Korenč Franc	55/II. rajon
107. Šušteršič Jernej	Grum Franc	81/III. rajon
108. Tratnik Stane	Brnčič ing. Hrvoje	69/III. rajon
109. Trtnik Alojz	Golob Franc	70/III. rajon
110. Turnher Edmund	Povh Dušan	4/I. rajon
111. Valič Viktor	Pokovec Marija	45/II. rajon
112. Vatovec dr. Franc	—	87/IV. rajon
113. Vojska Danilo	Gorup Lidija	38/II. rajon
114. Vonta Jože	Šimnovčič Lovro	59/II. rajon
115. Vrhovec Stane	Smerkolj Anton	84/IV. rajon
116. Vrščaj Holy Zima	Voljč Ivan	34/II. rajon
117. Vršnik Lojze	Jernejčič Ivan	65/III. rajon
118. Zajc Franc	Avšič Anton	118/V. rajon
119. Zdešar Henrik	Rainer ing. Franjo	86/IV. rajon
120. Zlatnar Peter	Ahlin France	102/IV. rajon
121. Zor Jože	Borštnar Jože	43/II. rajon
122. Zupet Avgust	Kušej Vanda	51/II. rajon
123. Žagar-Tomiševič Fani	Križaj Franc	68/III. rajon

Opomba:

- I. rajon volilne enote od 1—30
- II. rajon volilne enote od 31—62
- III. rajon volilne enote od 63—81
- IV. rajon volilne enote od 82—113
- V. rajon volilne enote od 114—120

Imenski sestav članov predsedstva Mestnega ljudskega odbora

Krivic Vladimir, predsednik,
Maček Leopold, podpredsednik,
Pečaver Albina, tajnik,
Resnik Julijana, tajnik.

Imenski sestav članov Izvršilnega odbora MLO

Avšič Jaka, predsednik,
Krese Leopold, podpredsednik in predsednik Gospodarskega sveta,
Gorjanc Jože, podpredsednik in poverjenik za delo,
Pogačar Niko, tajnik,
Jelenc Aleš, predsednik Sveta za komunalne zadeve in gradnje,

Kovačič Leo, poverjenik za finance,
Kutin Franc, poverjenik za notranje zadeve,
Mojšker Janez, poverjenik za stanovanjske zadeve,
Peternel Rado, predsednik Sveta za prosveto in kulturo,
Ravnikar dr. Tone, predsednik Sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo,
Štefan Edi, poverjenik za trgovino in gostinstvo.

Imenski sestav članov Gospodarskega sveta pri IO MLO

Krese Leopold, podpredsednik IO MLO, predsednik,
Kovačič Leo, poverjenik za finance, podpredsednik,

Člani:

Jelenc Aleš, predsednik Sveta za gradbene in komunalne zadeve,
Kovač Albin, predsednik Krajevnega sindikalnega sveta,
Naglič Stane, direktor Komunalne banke,
Podbregar Erna, načelnik Uprave za plan,
Pogačar Niko, tajnik IO MLO,
Šitar Franc, direktor Sklada za mehanizacijo in investicijsko graditev zadružnega kmetijstva,
Štefan Edi, poverjenik za trgovino in gostinstvo.

Imenski sestav članov Sveta za gradbene in komunalne zadeve

Jelenc Aleš, član IO MLO, predsednik,
Prezelj ing. Marjan, načelnik za investicije pri Glavni upravi za plan in član MLO, podpredsednik,
Jereb Avgust, direktor Turističnega urada, tajnik,

Člani:

Bežek ing. arh. Niko, direktor Urada za regulacijo Ljubljane in član MLO,
Bobnar Rudi, predsednik Sveta za komunalne zadeve in obrt pri RLO III,
Jeglič ing. Ciril, profesor Agronomske fakultete,
Jesih ing. Jože, glavni inženir podjetja Elektro-Ljubljana,
Kutin Franc, poverjenik za notranje zadeve,
Miklavčič Stane, predsednik Komisije za komunalne zadeve pri RLO II,
Mis dr. Franta, sanitarni inspektor za mesto Ljubljana,
Modic dr. Heli, minister za pravosodje LRS,
Novak Lojze, predsednik Komisije za komunalne zadeve pri RLO IV,
Pretnar dr. Jože, ekonomist — planer pri Glavni upravi za plan in član MLO,

Rojšek Ivan, predsednik Komisije za komunalne zadeve pri RLO V,
Stare ing. Ostož, direktor podjetja »Slovenija ceste« in član MLO,
Vrbinc Jože, predsednik Komisije za komunalne zadeve pri RLO I.

Imenski sestav članov Sveta za prosveto in kulturo

Peternel Franc, član IO MLO, predsednik,
Rapič Ivanka, učiteljica, inspektor za srednje šole in član MLO,
podpredsednik,
Miklavič Zvone, profesor, član mestnega odbora Ljudske prosvete,
tajnik,
Božič Slavica, predsednik Sveta za prosveto in kulturo pri RLO IV,
Čemažar Franc, ravnatelj učiteljskega,
Demšar Antonija, upravnica Doma »Malči Beličeve« in član MLO,
Gabrovšek Ludvik, profesor, predsednik mestnega odbora sindikata
učiteljev in profesorjev,
Gabrovšek Jože, predsednik Komisije za prosveto in kulturo RLO II,
Klanjšek Sket Ada, sekretar Mestnega odbora OF,
Kraigher Uroš, profesor, član MLO,
Kušar Kati, predsednik Sveta za prosveto in kulturo pri RLO III,
Lovše Frančiška, upraviteljica osnovne šole Bežigrad,
Mal dr. Josip, ravnatelj Mestnega muzeja,
Mirtič Franček, sekretar mestnega komiteja Ljudske mladine Slo-
venije in član MLO,
Ribičič Josip, književnik,
Šivic Pavel, profesor Akademije za glasbo,
Šušteršič Rado, predsednik Sveta za prosveto in kulturo RLO I,
Tiran Jože, ravnatelj Mestnega gledališča,
Trošt Franc, predsednik Komisije za prosveto in kulturo pri RLO V,
Turnher Edo, ravnatelj Zavoda za zaščito in znanstveno prouče-
vanje kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti Slove-
nije, član MLO.

Imenski sestav članov Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo

Ravnikar dr. Tone, član IO MLO, predsednik,
Ziherl Ana, upokojenka, strokovnjak za mladinsko skrbstvo, pod-
predsednik,
Mažir Rudi, uslužbenec MLO, pomočnik predsednika Sveta za ljud-
sko zdravstvo in socialno skrbstvo, tajnik,

Člani:

Berkopec Vida, mr. ph., upravnica Uprave lekarn,
Debevc dr. Franc, zdravnik Ortopedske klinike in član MLO,

Gerbec Nuša, zastopnica Mestnega odbora Antifašistične fronte žena,
Gombač Jože, zastopnik mestnega odbora Vojaških vojnih invalidov,
Gruden Olga, predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno
skrbstvo RLO IV,

Kopač Zora, inspektor za izvenšolsko vzgojo,
Koštič Slavka, predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno
skrbstvo RLO II,

Kuralt-Vončina Mira, zdravnica, upravnica Šolske poliklinike
Lukašček Danica, predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno
skrbstvo RLO V,

Letonja ing. Emilija, šef Zavoda za preiskovanje živil in član MLO,
Mušič dr. Drago, zdravnik, upravnik Poliklinike zdravstvene službe,
Mis dr. Franta, zdravnik, sanitarni inspektor za mesto Ljubljana,
Ogorevc Iva, tajnik Mestnega odbora Rdečega križa,

Pirc Ivan, zastopnik Krajevnega sindikalnega sveta,
Prusnik Marija, predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno
skrbstvo RLO V,

Savinšek dr. Baldomir, zdravnik, vodja Centralnega protituberku-
loznega dispanzerja,

Zidar Slavka, predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno
skrbstvo RLO III.